

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

ENCJ aptauja

par tiesnešu neatkarību

2022

Līdzfinansē Eiropas Savienības programma "Tiesiskums

Satura tabula

Kopsavilkums	3
1. Ievads	5
2. Aptaujas metode un saturs	6
3. Respondentu atsaucība un respondentu raksturojums	10
4. Kopējais neatkarības uzskats	14
5. Tiesu nolēmumu izpilde	23
6. Neatkarība saistībā ar Eiropas Savienību	25
7. Neatkarības aspekti: ar lietu saistītie aspekti	26
8. Neatkarības aspekti: iecelšana un paaugstināšana amatā tiesnešu	34
9. Neatkarības aspekti: darba apstākļi	37
10. Pārskatatbildība	41
11. Uzskatāmā cieņa pret tiesu neatkarību	43
Kastīte Tiesu neatkarības "respektēšanas" kartēšana	52
12. Secinājumi un diskusija	55
1. pielikums. Neatkarība pēc raksturlielumiem	57
pielikums. Principu komponentu analīze	59
pielikums. Aptaujas rezultāti pa jautājumiem tabulās	61

ENCJ 2022

Šī publikācija ir sagatavota ar Eiropas Savienības programmas "Tiesiskums" finansiālu atbalstu. Par šīs publikācijas saturu pilnībā atbild ENCJ, un to nekādā gadījumā nevar uzskatīt par Eiropas Komisijas viedokli.

Kopsavilkums¹

2022. gada pirmajā ceturksnī jau ceturto reizi tika veikta Eiropas tiesnešu aptauja par viņu neatkarību. Kopumā aptaujā piedalījās 15 821 tiesnesis no 29 tiesu iestādēm 27 valstīs. Aptaujā tika noteikts 20 % līdzdalības mērķis, ko lielākā daļa tiesu iestāžu (viegli) sasniegta. Personisko un profesionālo īpašību analīze saistībā ar neatkarības uztveri liecina, ka katrā tiesu sistēmā tiesnešiem ir ļoti līdzīgi uzskati.

Galvenie secinājumi ir šādi:

1. Tiesneši kopumā pozitīvi vērtē savu neatkarību. Desmit ballu skalā tiesneši savas valsts tiesnešu neatkarību vērtē vidēji no 7,0 līdz 9,8 ballēm. Savu personīgo neatkarību viņi vērtē vēl augstāk - no 7,5 līdz 9,9 ballēm. Jāatzīmē, ka aptaujā nepiedalījās Polija un Rumānija. Atbilstoši pozitīvajam neatkarības novērtējumam tikai nedaudzi tiesneši ziņo par neatbilstošu spiedienu, lai ietekmētu tiesas lēmumus.
2. Kopš 2015. gada, kad notika pirmais apsekojums, neatkarība pakāpeniski uzlabojas vidēji visās tiesu iestādēs kopā. Pamatojoties uz to tiesnešu pieredzi, kuri strādā jau daudzus gadus, arī ilgākā laika posmā neatkarība ir uzlabojusies.
3. Tas nenozīmē, ka visās tiesu iestādēs neatkarība ir uzlabojusies. Jo īpaši Centrāleiropā ir vērojamas lielas svārstības. Nesen neatkarība pasliktinājās Slovākijā un Melnkalnē, bet ilgākā laika posmā - Ungārijā, Lietuvā un Slovākijā. Tā kā Slovākijā atbilstu skaits bija zems, rezultāti par šo valsti jāizmanto piesardzīgi.
4. Tiesneši vidēji katrā valstī novērtē padomju neatkarību ar 2,7 līdz 9,6 ballēm. Spānijas, Bulgārijas un Slovākijas padomes saņem ļoti zemus vērtējumus. Ar padomes pastāvēšanu nepietiek, lai garantētu tiesu sistēmas neatkarību kopumā. Tas lielā mērā ir atkarīgs no kārtības, piemēram, attiecībā uz padomes locekļu iecelšanu.
5. Korupcija ir problēma vairākās tiesu iestādēs. Plašākā tiesu iestāžu lokā tiek uzskatīts, ka tiesu iestādes nedara pietiekami daudz, lai novērstu tiesu iestāžu amatpārkāpumus un korupciju.
6. Daudzās tiesu iestādēs tiesneši, tāpat kā iepriekš, kritiski vērtē cilvēkresursu lēmumus attiecībā uz tiesnešiem un jo īpaši attiecībā uz iecelšanu amatā un paaugstināšanu amatā. Respondenti uzskata, ka iecelšana amatā Augstākajā tiesā/Kasācijas tiesā joprojām ir problemātiska dažādās valstīs.
7. Lielākajā daļā tiesu iestāžu tiesneši izjūt nepiemērotu spiedienu no (sociālajiem) plašsaziņas līdzekļiem lietu līmenī. Daudzi no viņiem uzskata, ka (sociālie) plašsaziņas līdzekļi neievēro viņu neatkarību.
8. Tiesu vadība, tostarp tiesu priekšsēdētāji, parasti necenšas ietekmēt tiesas lēmumu saturu. Tomēr daži tiesneši izjūt tiesu vadības nepienācīgu spiedienu ievērot savlaicīguma standartus, un vēl vairāk tiesnešu izjūt nepienācīgu spiedienu, ko rada ražošanas mērķi. Daudzās valstīs ar to ir saistītas problēmas, kas saistītas ar tiesu noslodzi un tiesu resursiem.
9. Daudzās tiesu sistēmās tiesu iestāžu mijiedarbība ar citām valsts varas iestādēm ir problemātiska. Apsekojumā izceltas dažas no šīm problēmām: 1) valdība bieži vien nepietiekami īsteno tiesas lēmumus, kas ir pretrunā ar valdības interesēm, 2) daudzās valstīs trūkst cieņas pret tiesu neatkarību no valdības un parlamenta puses.

¹Šo ziņojumu sagatavoja Frans van Dijk (ENCJ, Nīderlandes Tieslietu padome un Utrehtas Universitāte), Bart Diephuis (Nīderlandes Tieslietu padome) un Kamil Jonski (Lodzas Universitāte).

Tehnisko atbalstu sniedza Beļģijas Tieslietu padome; Kevin Verhoeyen. Vispārēju atbalstu sniedza ENCJ birojs.

Pēc respondentu domām, liela problēma, un (3) valdības sniegto resursu nepietiekamība ietekmē neatkarību.

Lielākā daļa tiesnešu Eiropā pozitīvi vērtē savu neatkarību, tomēr viņi joprojām norāda uz problēmām, kas negatīvi ietekmē viņu neatkarību. Dažas no tām ir lietu līmenī, citas - sistēmas līmenī, piemēram, iecelšana amatā. Aptauja sniedz daudz ieskatu par tiesu sistēmas darbību valsts līmenī. Tieslietu padomēm un citām pārvaldes struktūrām ir jāanalizē rezultāti attiecībā uz savām tiesu iestādēm un jārisina jautājumi, kurus izvirzījuši respondenti. Lai gan padomes ir atkarīgas no citām valsts varas iestādēm likumdošanas uzlabošanas un atbilstošu resursu nodrošināšanas, tiesu iestādes un jo īpaši padomes daudzas problēmas var risināt pašas.

ENCJ mudina padomes uzsākt pozitīvu pārmaiņu procesu. Aptaujas rezultāti uzsver, cik svarīgi ir saskaņoti centieni šādu pārmaiņu uzsākšanai. Lielākā daļa aptaujā izvirzīto jautājumu nav jauni, un to risināšanai ir vajadzīga augstāka prioritāte. Turklāt ir jāmeklē vai jāturpina dialogs ar citām valsts varām un arī ar plašsaziņas līdzekļiem, lai veicinātu labāku izpratni par tiesu neatkarības nozīmi sabiedrības un tās ekonomikas funkcionēšanā. Aptaujas datu kopa ir pieejama pēc pieprasījuma.

1. Ievads

EKTK misijas centrā ir neatkarīgu un atbildīgu tiesu iestāžu stiprināšana Eiropas Savienībā, lai garantētu piekļuvi taisnīgām, neatkarīgām un objektīvām tiesām. Šajā nolūkā ENCJ sistemātiski strādā, lai izstrādātu standartus un pamatnostādnes tiesu sistēmas pārvaldībai un tādu būtisku funkciju veikšanai kā tiesnešu iecelšana. Lai novērtētu, cik lielā mērā tiek īstenoti standarti un pamatnostādnes, ir izstrādāts un ieviests neatkarības un atbildības rādītāju kopums. Šie rādītāji attiecas, no vienas puses, uz oficiālajām garantijām un mehānismiem, kas aizsargā tiesu neatkarību un nodrošina pārskatatbildību, un, no otras puses, uz to, kā sabiedrība uztver neatkarību. Tiesneši, protams, ir svarīgi dalībnieki šajā jomā. Viņu viedokļi ir īpaši interesanti, jo vairāk tāpēc, ka viņi reti izsaka viedokli. Eiropas Savienībā iedzīvotāju un uzņēmumu priekšstatus par tiesu neatkarību katru gadu apseko Eirobarometrs. Šo aptauju dati ir iekļauti neatkarības un atbildības rādītājos. Tiesnešu uzskati par neatkarību nav iekļauti šajos Eirobarometra apsekojumos, un ENCJ ir uzņēmusies regulāri veikt tiesnešu aptauju.

2022. gada pirmajā ceturksnī šī aptauja tika veikta ceturto reizi. Aptaujā tiesnešiem tika lūgts sniegt vispārēju vērtējumu par savu neatkarību un novērtēt virkni aspektu, kas ietekmē neatkarību. Papildus mehānismu, kuriem būtu jāgarantē neatkarība, faktiskajai darbībai aptaujā tiesnešiem tika jautāts, vai, viņuprāt, tiesneša neatkarību respektē dažādas tiesu varas ieinteresētās puses, sākot ar tiesu varas pārvaldes iestādēm, procesuālajām pusēm un to lajiem, kā arī abām pārējām valsts varām un (sociālajiem) plašsaziņas līdzekļiem. Aptaujā arī piesardzīgi uzsvērtā tiesu varas pārskatatbildība.

Aptaujā piedalījās tiesneši no 29 tiesu iestādēm 27 valstīs, kopā 15 821 tiesnesis. Jāatzīmē, ka, tāpat kā iepriekšējā aptaujā, aptaujā nepiedalījās Polija, jo tās Tieslietu padome tika izslēgta no ENCJ. Lai gan aptaujā nepiedalījās arī Rumānija, tajā piedalījās rekordliels tiesu iestāžu un tiesnešu skaits.

Apsekojuma rezultāti ir atspoguļoti skaitļos un tabulās. Aptaujas 2. iedaļā ir aprakstīta aptaujas metode un saturs, un 3. iedaļā ir sniegts atbilžu īpatsvars un respondentu raksturojums. Apsekojuma rezultāti skaitļu veidā ir sniegti 4.-11. iedaļā. Pielikumā 3 sniegti rezultāti tabulās.

2. Aptaujas metode un saturs

Vispirms ir aprakstīta apsekojuma metode, un pēc tam ir sniegts apsekojumā uzdoto jautājumu izklāsts.

2.1 Metode

Tāpat kā iepriekšējās aptaujas kārtās, aptaujā tika aicināti piedalīties visi iesaistīto tiesu iestāžu tiesneši. Aptaujas metodoloģija tika pārskatīta 2021. gadā, un tika secināts, ka tā ir vislabākā pieeja, ņemot vērā vajadzību garantēt, ka visiem tiesnešu viedokļiem ir vienlīdzīgas iespējas tikt pausti, pat nelabvēlīgos apstākļos attiecībā uz neatkarību.² Lai pārbaudītu (paš)atlasas ietekmi, respondentiem tika jautāts ne tikai par personiskajām īpašībām (dzimums, tiesneša pieredze), bet arī par tiesas veidu, kurā viņi (galvenokārt) strādā, un lietu veidu, ko viņi galvenokārt izskata, kā arī par viņu dalību tiesnešu asociācijā.

Attiecībā uz apsekojuma īstenošanu visi ENCJ locekļi un novērotāji (t. i., tiesu iestāžu padomes un, ja tādu nav, citas tiesu iestāžu vadības struktūras, piemēram, Tieslietu ministrijas) tika aicināti piedalīties aptaujā. Bosnijas un Hercegovinas Augstākā tiesnešu un prokuroru padome, kas nav ENCJ locekle vai novērotāja, lūdza iespēju piedalīties, un tai tika dota piekrišana. Iesaistītās pārvaldes iestādes izplatīja visiem tiesnešiem, kas ietilpst to jurisdikcijā, iepazīstinājuma vēstuli un ENCJ priekšsēdētāja ieteikumu. Vēstulē bija iekļauta saite uz ENCJ tīmekļa vietni. Vadošās iestādes tulkvoja aptauju savās valodās, un katrai valodai tika izveidota veidlapa, kas bija pieejama ENCJ interneta vietnē (tika izmantota SurveyMonkey platforma). Respondenti aptauju tiešsaistē varēja aizpildīt anonīmi. Viņiem bija jānorāda tikai valsts, kurā viņi strādā par tiesnešiem. Tiesneši aptauju varēja aizpildīt jebkurā valodā, kurā aptauja bija tulkota.

Lielākā daļa padomju izplatīja uzaicinājuma vēstuli tieši tiesnešiem. Tā kā nebija centralizētu tiesnešu kontaktpersonu sarakstu, citām padomēm vēstule bija jānosūta tiesas priekšsēdētājam, kurš savukārt to izplatīja savas tiesas tiesnešiem. Dažas padomes nodrošināja savu valstu tiesnešu asociāciju apstiprinājumu un (praktisku) atbalstu. Aptauja bija adresēta tikai profesionāliem tiesnešiem, nevis neprofesionāliem tiesnešiem. Neprofesionālo tiesnešu aptauja tika veikta atsevišķi 2018. gadā.

Aptauja ir atkarīga no tiesnešu padomju un citu pārvaldības struktūru vēlmēm un spējas sadarboties. Kopumā aptaujā piedalījās 29 tiesu iestādes no 27 valstīm (Apvienotajā Karalistē tiek izdalītas Anglijas un Velsas, Ziemeļīrijas un Skotijas tiesu iestādes).

2.2 Aptaujas jautājumi

Aptauja ir veidota tā, ka tajā tiesnešiem tiek lūgts sniegt vispārēju vērtējumu par viņu neatkarību, kā viņi to uztver, lai iegūtu datus attiecīgajam neatkarības rādītājam (I13)⁽³⁾, bet tajā arī padziļināti tiek pētīti dažādi neatkarības aspekti. Turklāt respondentiem tiek jautāts par dažām personiskajām īpašībām (dzimums un pieredze) un viņu darbu (tiesas veids un tiesību joma), kā arī pirmo reizi par viņu dalību tiesnešu asociācijā. Būtiskie jautājumi būtībā ir tādi paši kā iepriekšējās aptaujās, taču daži jautājumi tika papildināti un viens jautājums tika svītrots. Jaunie jautājumi attiecas uz tiesu iestāžu padomju neatkarību, kas līdz šim nebija pietiekami aptverta, un uz Eiropas Savienības ietekmi uz tiesu varu.

²ENCJ (2021). Ziņojums 2020-2021 par tiesu sistēmas neatkarību, pārskatatbildību un kvalitāti, rādītāju un apsekojumu uzlabošana. www.encj.eu.

³Skatīt ENCJ (2020). Ziņojums 2019-2020. Tiesu iestāžu neatkarība, pārskatatbildība un kvalitāte: Mērījumi uzlabošanai. www.encj.eu.

neatkarība. Jautājumi par darba apstākļu ietekmi uz neatkarību tika pārstrukturēti un paplašināti, iekļaujot darba laiku un digitalizāciju, kas ir paātrinājusies pandēmijas dēļ, kā arī uzvedību darbā, tostarp seksuālo uzmākšanos un diskrimināciju. Attiecībā uz neatbilstošu spiedienu, ko tiesas vadība var izdarīt uz tiesnešiem, kā kategorija tika pievienots spiediens sasniegt ražošanas mērķus. Jautājums par tiesnešu pārcelšanu uz citu tiesu pret viņu gribu tika svītrots, jo bija neskaidrības par to, kas ir situācija, kurā būtu piemērojams "pret viņu gribu", un šī parādība ir ļoti reti sastopama.

Lielākā daļa jautājumu tika uzdoti priekšlikumu formā. Ja vien nav norādīts citādi, atbilžu kategorijas bija šādas: Kategoriju atbildes bija: pilnīgi nepiekrītu, nepiekrītu, neesmu pārliecināts, piekrītu un pilnīgi piekrītu. Rezultātu izklāstā kategorijas pilnīgi nepiekrītu un nepiekrītu, kā arī pilnīgi piekrītu un piekrītu ir apkopotas, lai attēli un tabulas būtu labāk salasāmas. Lai novērtētu neatkarību, tika izmantota skala no 0 līdz 10. Jāatzīmē, ka aptaujā ir apvienoti jautājumi par savu pieredzi un par priekšstatiem. Izvēle par pašu pieredzi vai uztveri ir atkarīga no konkrētās parādības rakstura: ja tiešas pieredzes nav vai tā nav iespējama, nozīme ir tikai uztverei. Arī tad, ja nevar sagaidīt godīgu atbildi uz personisku jautājumu, var uzdot vispārīgāku jautājumu. Attiecībā uz neatkarības novērtējumu izmanto gan pieredzi, gan uztveri. Vajadzības gadījumā aptaujā respondentiem tiek lūgts ņemt vērā pēdējos trīs gadus kopš iepriekšējās aptaujas 2019. gadā.

Šajā aptaujā tika izmantoti šādi jautājumi/izteikumi loģiskā secībā (aptaujā secība nebija sistematiska).

Neatkarība

Vispārējā neatkarības uztvere

1. Novērtējiet profesionālo tiesnešu neatkarību savā valstī skalā no 0 līdz 10 (kur 0 nozīmē "vispār nav neatkarīgs", bet 10 - "visaugstākā iespējamā neatkarības pakāpe").
2. Novērtējiet savu kā tiesneša neatkarību skalā no 0 līdz 10 (kur 0 nozīmē "vispār nav neatkarīgs", bet 10 - "visaugstākā iespējamā neatkarības pakāpe").
3. Kopš esmu sācis strādāt par tiesnesi, mana neatkarība ir daudz uzlabojusies, nedaudz uzlabojusies, palikusi tāda pati, nedaudz pasliktinājusies vai ļoti pasliktinājusies.
4. Novērtējiet Tieslietu padomes neatkarību skalā no 0 līdz 10 (kur 0 nozīmē "vispār nav neatkarīgs", bet 10 - "visaugstākā iespējamā neatkarības pakāpe").
5. Es uzskatu, ka manā valstī Tieslietu padomei ir piemēroti mehānismi un procedūras, lai efektīvi aizstāvētu tiesu neatkarību.

Neatkarības aspekti: spriedumu izpilde

6. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā manā valstī parasti tika izpildīti/izpildīti spriedumi, kas bija pretrunā ar valdības interesēm.

Neatkarības aspekti: Eiropas Savienības ietekme

7. Es uzskatu, ka tiesu varas neatkarību manā valstī stiprina dalība Eiropas Savienībā, izredzes kļūt par Eiropas Savienības dalībvalsti vai dalība EEZ.

Neatkarības aspekti: nepiemērots spiediens kopumā

8. Pēdējo trīs gadu laikā uz mani ir izdarīts neatbilstošs spiediens, lai es pieņemtu lēmumu kādā lietā vai lietas daļā noteiktā veidā. Ja jūs piekrītat vai pilnīgi piekrītat, vai tas notika ļoti reti, reizēm vai regulāri un kas to darīja: Konstitucionālā tiesa, Tieslietu padome, Tiesu vadība, valdība, plašsaziņas līdzekļi, citi tiesneši (tostarp tiesnešu asociācija), parlaments, puses un to advokāti, prokuratūra, sociālie plašsaziņas līdzekļi vai Augstākā tiesa/Kasācijas tiesa.

Neatkarības aspekti: ar lietu saistīts ārējs spiediens

9. Es uzskatu, ka manā valstī pēdējo trīs gadu laikā atsevišķi tiesneši ir pieņēmuši kukuļus (saņēmuši naudu) vai iesaistījušies citos korupcijas veidos (pieņēmuši nemonētāras dāvanas vai labvēlību) kā pamudinājumu pieņemt lēmumu lietā(-ās) noteiktā veidā. Ja jūs piekrītat vai pilnīgi piekrītat, vai tas notika ļoti reti, reti vai regulāri.

10. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā lietas tiesnešiem ir bijušas sadalītas citādi nekā saskaņā ar noteiktajiem noteikumiem vai procedūrām, lai ietekmētu konkrētās lietas iznākumu.

11. Pēdējo trīs gadu laikā manus lēmumus vai darbības ir tieši ietekmējusi prasība vai prasības draudi par personisko atbildību.

12. Es uzskatu, ka manā valstī atsevišķu tiesnešu lēmumus vai rīcību pēdējo trīs gadu laikā ir neatbilstoši ietekmējusi plašsaziņas līdzekļu (t. i., preses, televīzijas vai radio) faktiskā vai paredzamā rīcība.

13. Uzskatu, ka manā valstī pēdējo trīs gadu laikā atsevišķu tiesnešu lēmumus vai rīcību ir neatbilstoši ietekmējuši aktuāli vai paredzami ieraksti sociālajos tīklos (piemēram, Facebook, Twitter vai LinkedIn).

Neatkarības aspekti: ar lietu saistīts iekšējais spiediens

14. Pēdējo trīs gadu laikā mani ir ietekmējuši draudi vai faktiski disciplinārsodi vai citi oficiāli pasākumi, kas saistīti ar to, kā es esmu izlēmis kādu lietu.

15. Pēdējo trīs gadu laikā manas tiesas vadība ir izdarījusi spiedienu, lai es izlemtu atsevišķas lietas noteiktā veidā.

16. Pēdējo trīs gadu laikā manas tiesas vadība ir izdarījusi nepiemērotu spiedienu, lai es izlemtu atsevišķas lietas noteiktā laikā.

17. Pēdējo trīs gadu laikā manas tiesas vadība ir izdarījusi uz mani nepiemērotu spiedienu, lai sasniegtu ražošanas mērķus (izskatīto lietu skaits).

18. Pēdējo trīs gadu laikā man ir nācies pieņemt lēmumus saskaņā ar vadlīnijām, ko tiesneši izstrādājuši pretēji manam profesionālajam viedoklim (vadlīnijās nav ietverts pienākums ievērot precedentu).

Neatkarības aspekti: tiesnešu iecelšana un paaugstināšana amatā

19. Es uzskatu, ka tiesneši manā valstī pēdējo trīs gadu laikā ir stājušies tiesneša amatā, pirmo reizi ieceļot amatā, nevis tikai pamatojoties uz spējām un pieredzi.

20. Es uzskatu, ka tiesneši manā valstī pēdējo trīs gadu laikā ir iecelti amatā Augstākajā tiesā/Kasācijas tiesneši, pamatojoties ne tikai uz spējām un pieredzi.

21. Es uzskatu, ka tiesneši manā valstī pirmās instances un apelācijas tiesās pēdējo trīs gadu laikā ir paaugstināti amatā/iecelti citā amatā, pamatojoties ne tikai uz spējām un pieredzi. (Pieredze var ietvert darba stāžu).

Neatkarības aspekti: darba apstākļi

22. Pēdējo trīs gadu laikā manos darba apstākļos ir notikušas izmaiņas, kas negatīvi ietekmējušas manu neatkarību. Lūdzu, norādiet pa kategorijām: atalgojums/pensija/pensijas vecums, darba laiks, lietu slodze, tiesu resursi, digitalizācija un uzvedība darbā, tostarp seksuāla uzmākšanās un diskriminācija.

Atbildība

23. Es uzskatu, ka manā valstī tiesneši ievēro augstus ētikas standartus.

24. Es uzskatu, ka manā valstī tiesu iestādes efektīvi vēršas pret tiesnešu pārkāpumiem.

25. Manā valstī tiesu iestādes efektīvi vēršas pret korupciju tiesnešos.

Tiesnešu neatkarības ievērošana

26. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā manu kā tiesneša neatkarību ir ievērojuši: Tiesnešu asociācija, Konstitucionālā tiesa, Tieslietu padome, Tiesu vadība, tostarp tiesas priekšsēdētājs, valdība, advokāti, plašsaziņas līdzekļi (t.i., prese, televīzija vai radio), parlaments, procesa dalībnieki, prokuratūra, sociālie plašsaziņas līdzekļi (piemēram, Facebook, Twitter vai LinkedIn) un Augstākā tiesa/Kasācija.

Personiskās un profesionālās īpašības

27. Dzimums

28. Tiesnešu darba pieredze (tiesneša amatā nostrādātie gadi) pa gadiem

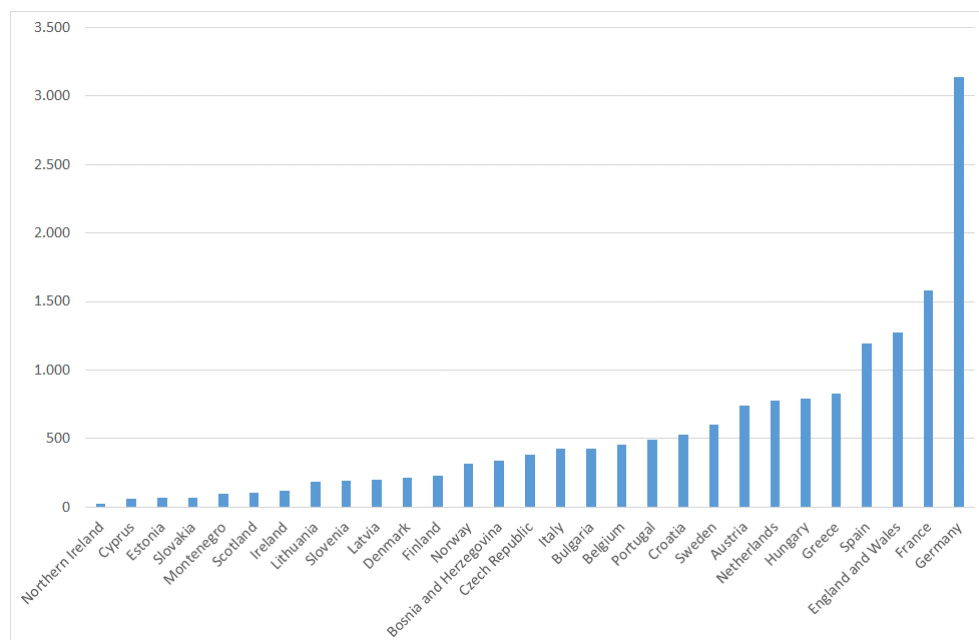
29. Galvenā darba vieta (pašreizējā): Pirmās instances tiesa, Apelācijas tiesa vai Augstākā tiesa/Kasācijas tiesa.

30. Galvenā darba joma (pašreizējā): krimināllietas, administratīvās lietas, civilietas (tostarp ģimenes lietas) vai visas šīs jomas vienādi.

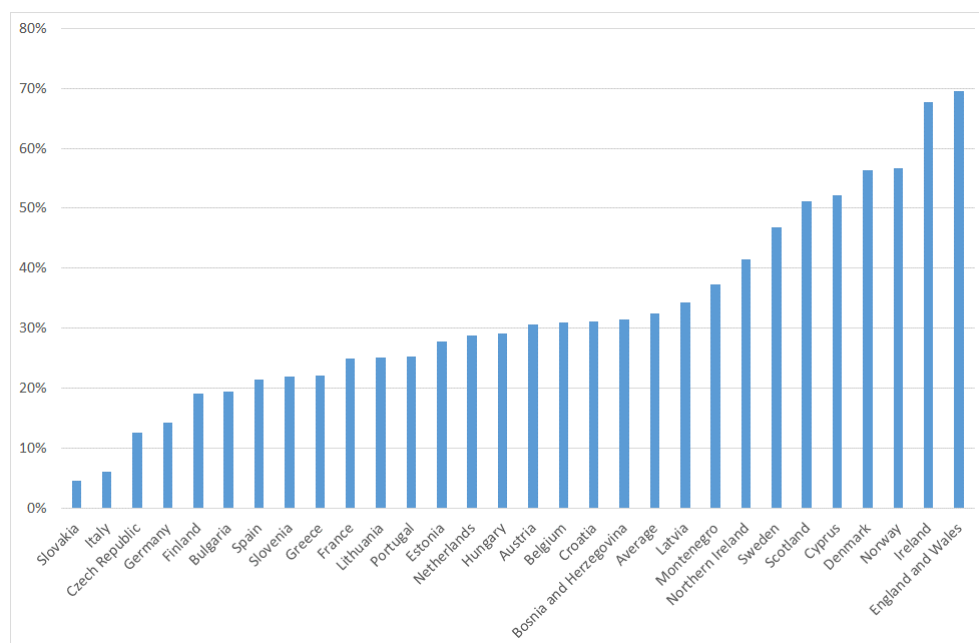
31. Dalība tiesnešu asociācijā

3. Respondentu atsaucība un respondentu raksturojums

Aptaujā piedalījās tiesneši no 29 tiesu iestādēm 27 valstīs, kopā 15 821 tiesnesis, kas ir rekordliels tiesu iestāžu un tiesnešu skaits (iepriekšējā aptaujā piedalījās 27 tiesu iestādes un 11 335 tiesneši). Absolūtais respondentu skaits ir *norādīts 1. attēlā. diagrammā* sniegts atbilžu īpatsvars pa valstīm. 2. *attēlā* sniegts atbilžu īpatsvars pa valstīm. Tika izvirzīts vērienīgs mērķis - 20 % atbildējušo tiesnešu (iepriekšējā apsekojumā mērķis bija 15 %). Šis mērķis netika sasniegts sešās valstīs. Tomēr absolūtais respondentu skaits tiek uzskatīts par pietiekamu, lai rezultātus iekļautu visās valstīs, un tikai Slovākijas un Itālijas rezultāti ir jāuzskata par īpaši piesardzīgiem.

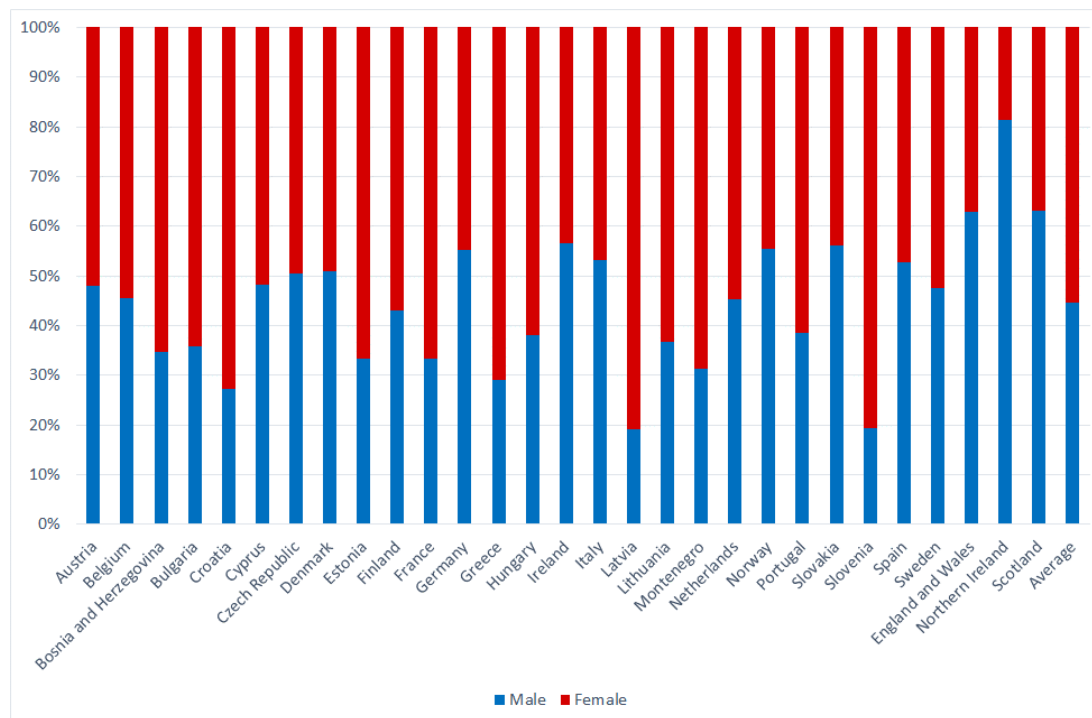
attēls Respondentu skaits

Piezīme: tiesnešu skaits ir balstīts uz CEPEJ datiem par profesionālo tiesnešu kopskaitu 2018. gadā, un to aktualizē Tieslietu padomes un citas pārvaldes iestādes.

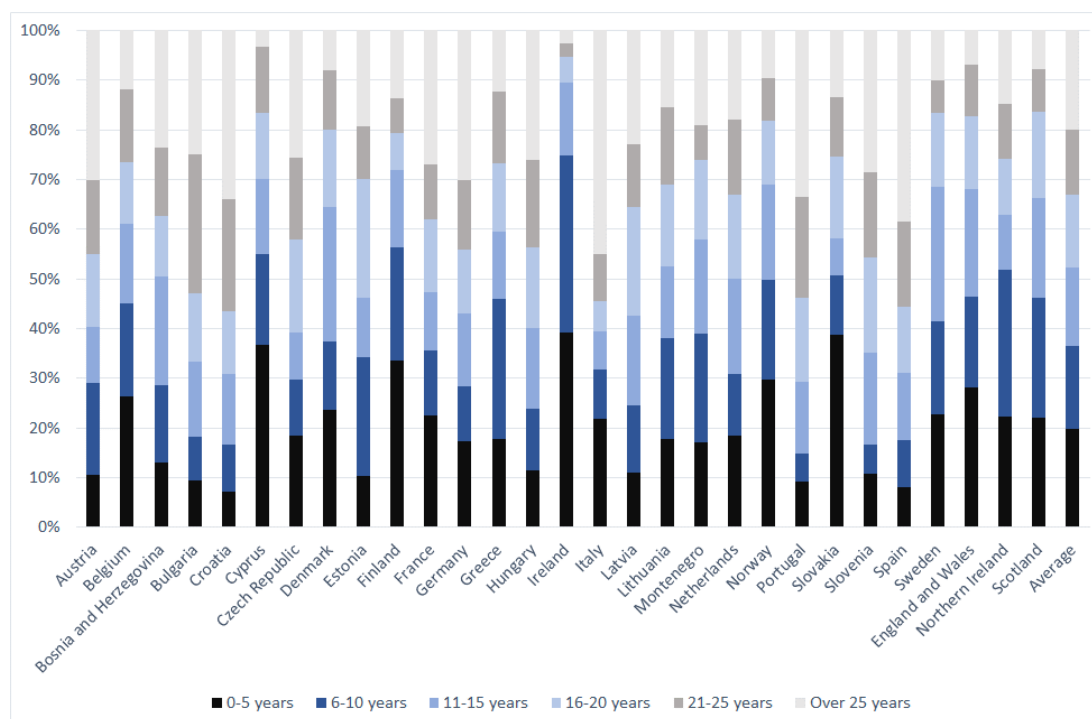
attēls Atsaucības rādītājs

3.1 Respondentu raksturojums

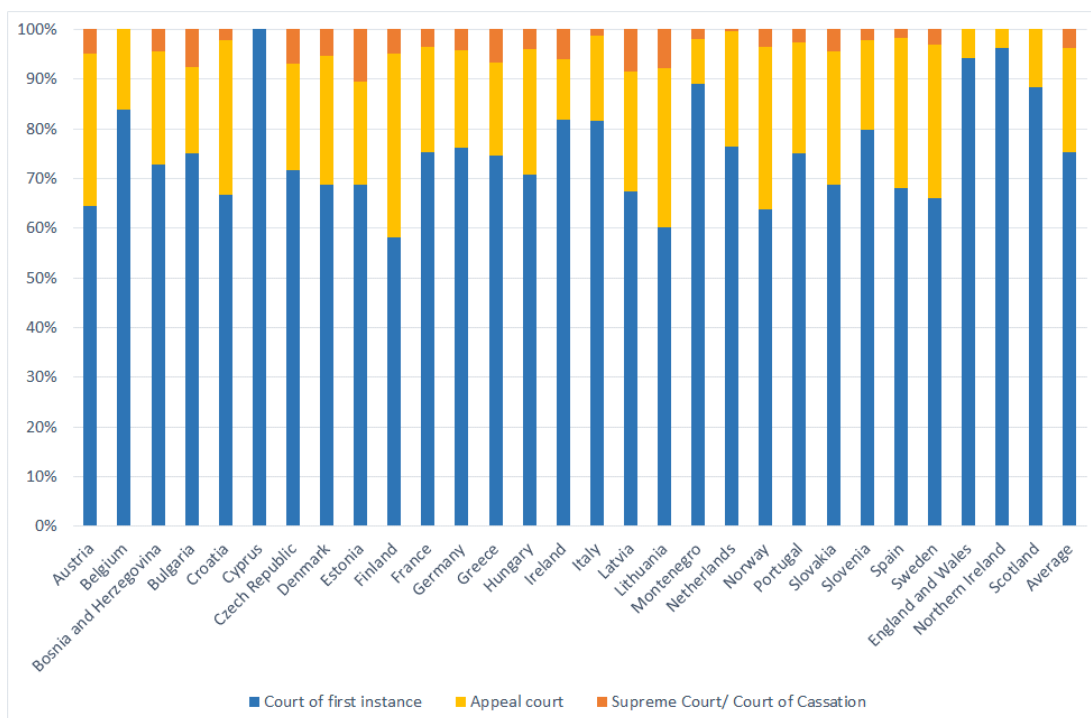

Piezīme: 10 respondenti atbildēja ar atbildi "norādīt citādi" un 175 ar atbildi "nevēlos atbildēt uz šo jautājumu".

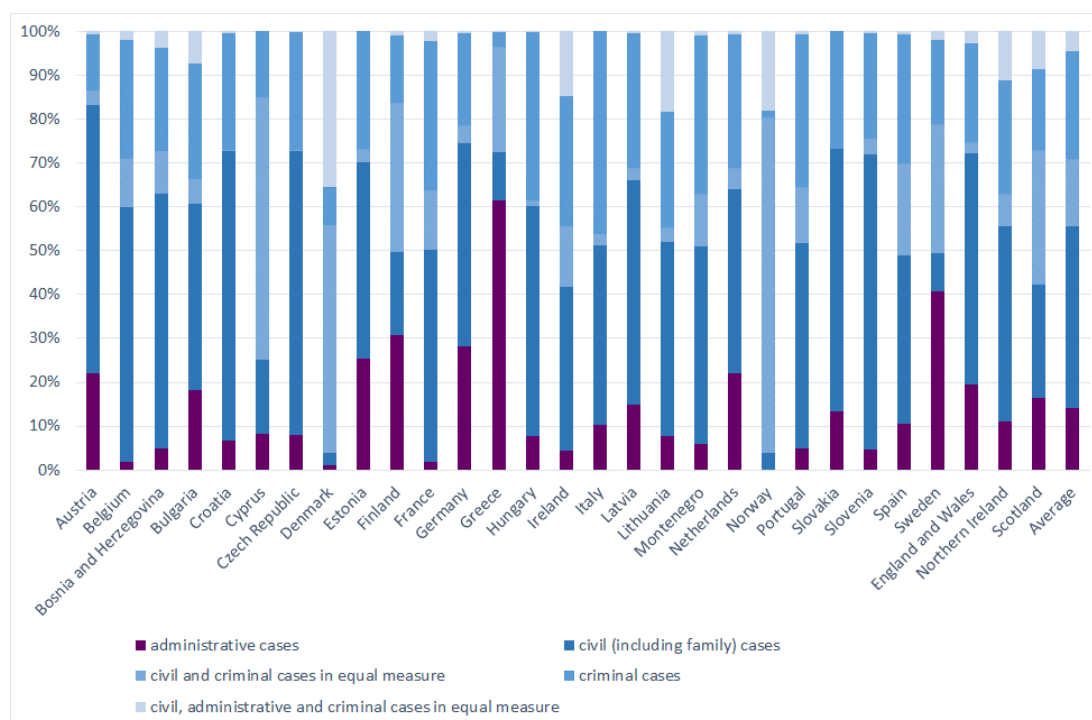
attēls Respondentu dzimums

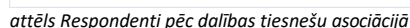
attēls 4. attēls Respondentu tiesneša darba stāžs

attēls Respondenti pēc tiesas veida

attēls Respondenti pēc lietu veida, kuras tie galvenokārt izskata

Tas, vai ir pievienotā vērtība sniegt rezultātus pa raksturlielumu kategorijām, nevis kopsummas, un/vai svērt kopsummas ar kategoriju līdzdalības rādītājiem, ir atkarīgs no atšķirībām starp raksturlielumu kategoriju rezultātiem. Pielikumā ir sniegti rezultāti pa raksturlielumiem attiecībā uz personiskās neatkarības un tiesnešu neatkarības vērtējumiem kopumā. Tabulās redzams, ka atšķirības ir nelielas. Iepriekšējā apsekojumā tas arī tika apspriests un tika sniegti statistisko testu rezultāti. Tāpat kā tagad, tika konstatētas nelielas atšķirības, kas kopumā nebija būtiskas, un tika sniegti tikai nesvērti rezultāti visiem tiesnešiem kopā. Šajā ziņojumā ir izmantota tāda pati pieeja. Statistikas testi nav iekļauti, bet pēc pieprasījuma ir pieejami ENCI birojā.

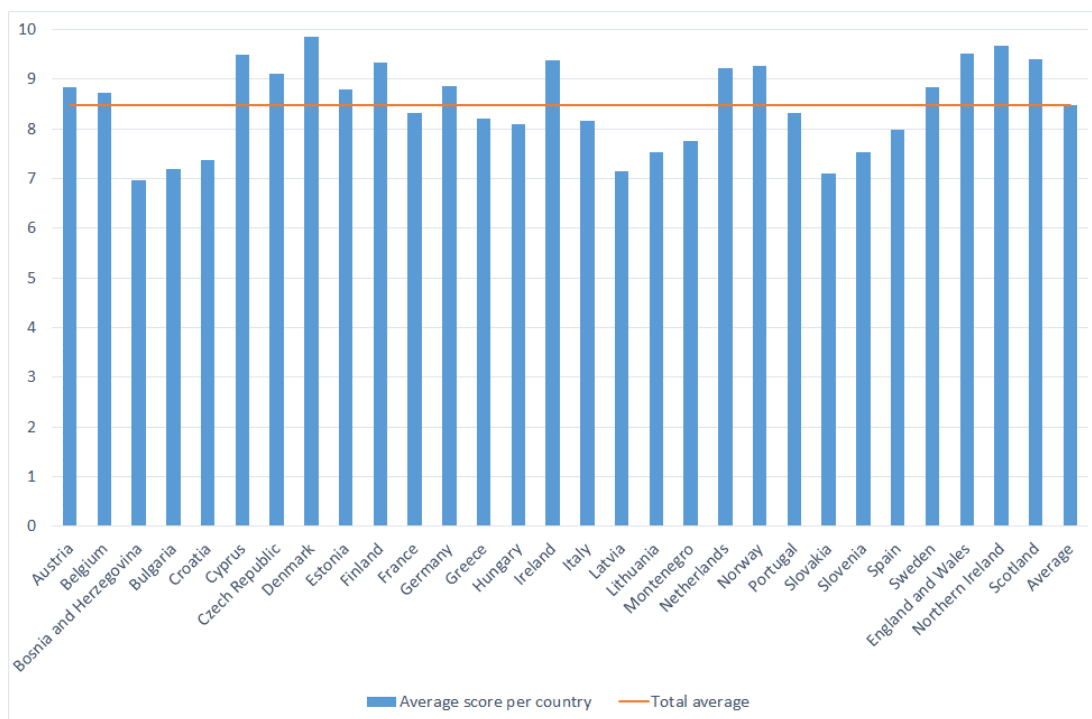
4. Vispārējais priekšstats par neatkarību

Šajā iedaļā neatkarības rādītāji ir aplūkoti attiecībā uz tiesnešiem un tiesu iestāžu padomēm. Iedaļā ir aplūkoti pašreizējās situācijas rezultāti, bet 4.1. iedaļā ir aplūkoti pašreizējās situācijas rezultāti.

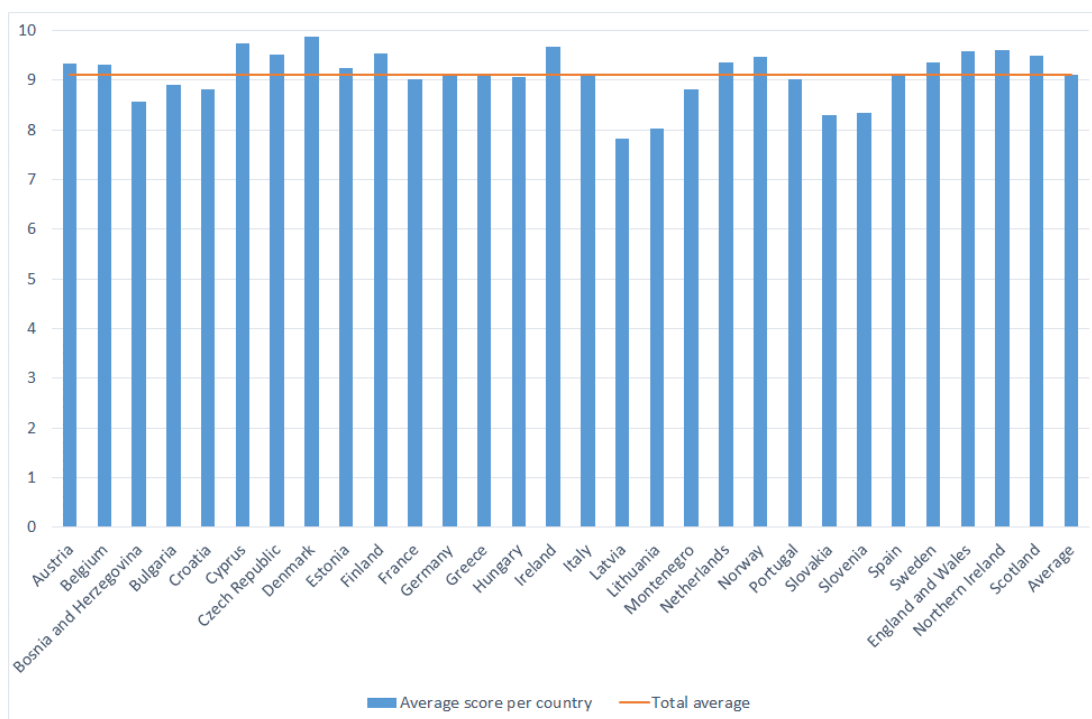
4.2. ir aplūkota attīstība laika gaitā, salīdzinot četru aptauju, kas veiktas kopš 2015. gada, rezultātus un šajā aptaujā - atbildes uz jautājumu par pieredzēto neatkarības pieaugumu vai samazināšanos kopā ar tiesneša darba stāžu.

4.1 Pašreizējais neatkarības stāvoklis

10 ballu skalā respondenti vidēji novērtē tiesnešu neatkarību savā tiesu sistēmā ar 7,0-9,8 ballēm. Četrām valstīm - Bosnijai un Hercegovinai, Bulgārijai, Latvijai, Latvijai un Slovākijai - ir 7,2 punkti vai zemāks vērtējums. Astoņu valstu vērtējums ir no 9 līdz 10 ballēm. Šīs valstis ir Kipra, Čehija, Dānija, Somija, Īrija, Īrija, Nīderlande, Norvēģija un Apvienotā Karaliste (Anglija un Velsa, Ziemeļīrija un Skotija). Sk. 8. attēlu, kurā papildus katras valsts vērtējumam sniegts (nesvērts) valstu vidējais vērtējums (sarkanā līnija). Respondentiem tika lūgts arī novērtēt savu personīgo neatkarību (9. attēls). Šie vērtējumi kopumā ir ievērojami augstāki nekā vērtējumi par tiesnešiem kopumā (vidēji 0,6 punkti), un atšķirība palielinās, samazinoties visu tiesnešu vērtējumam. Lai gan abi jautājumi kvalitatīvi atšķiras (respondenti visu tiesnešu neatkarību var vērtēt no plašākas perspektīvas nekā viņu personīgo neatkarību, piemēram, ņemot vērā tiesnešu atslasi), iespējams, ka zināmu lomu spēlē arī pašmērķīgs aizspriedums.

8. attēls Tiesnešu neatkarība kopumā, skala 0 -10, kur 0 nozīmē "vispār nav neatkarīgs" un 10 - "visaugstākā iespējamā neatkarības pakāpe".

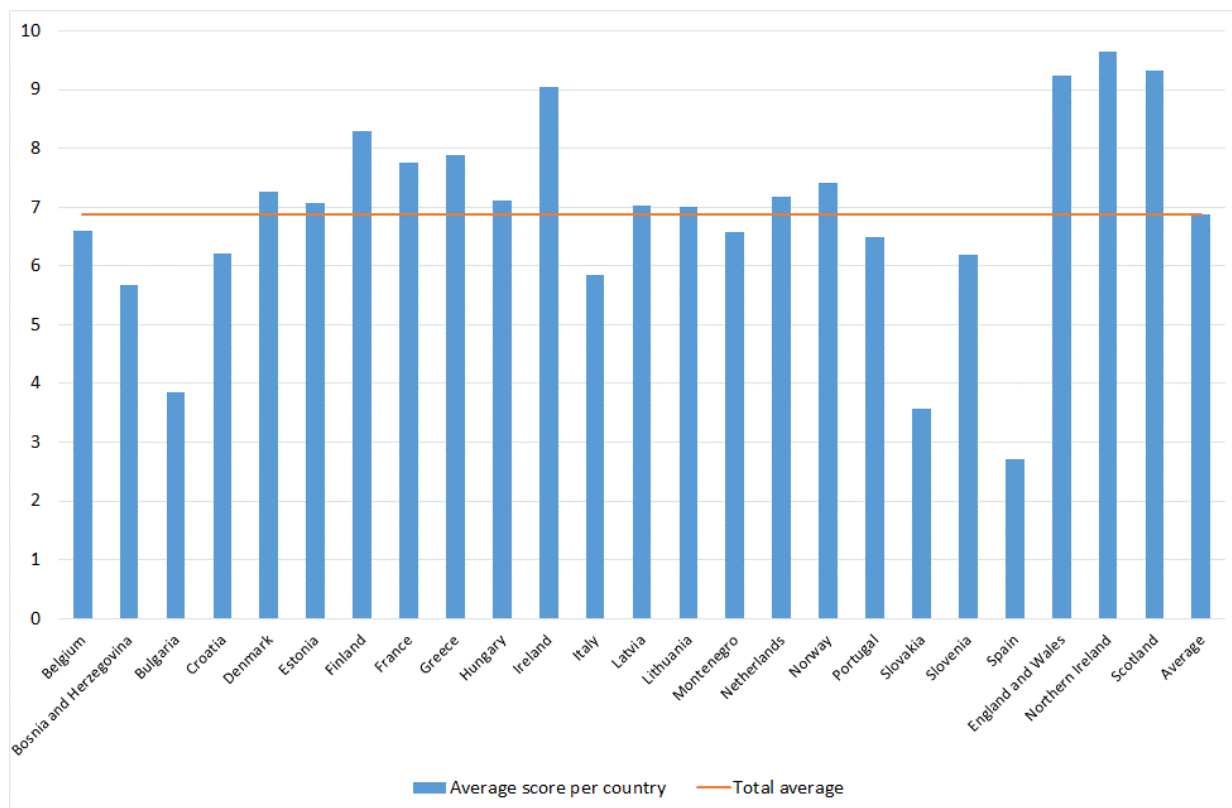

attēls Tiesnešu personīgā neatkarība, skala 0 -10 kā iepriekš.

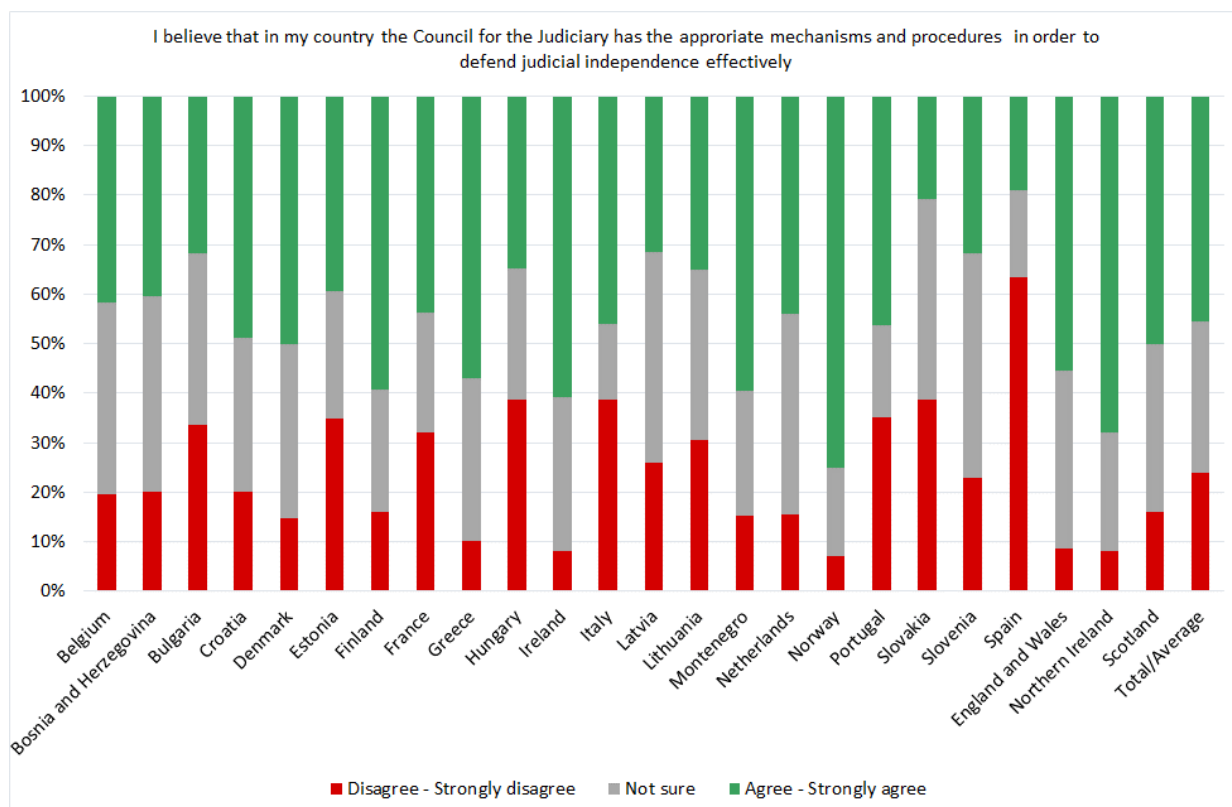
Tiesneši Tieslietu padomes neatkarību vērtē zemāk nekā savu vai visu tiesnešu neatkarību, lai gan vidējais vērtējums joprojām ir pozitīvs (6,9). Sk. 10. attēlu. Trīs tiesu iestādes saņem ļoti zemu novērtējumu: Spānija (2,7), Slovākija (3,6) un Bulgārija (3,8). Visaugstākie rādītāji ir Apvienotajā Karalistē, kur padomes ir padomdevējas iestādes. Lielākā daļa padomju ar lielām pilnvarām, piemēram, Dānijas un Nīderlandes padomes, ieguvušas no 7,0 līdz 8,0 punktiem. Augstākus rādītājus uzrāda nesen izveidotās padomes Somijā un Īrijā. Jāatzīmē, ka padomju neesamības gadījumā bieži vien Tieslietu ministrijas pilnībā vai daļēji pilda padomes uzdevumus (skatīt ENCJ rādītājus, 2. neatkarības rādītāju "Tiesu iestāžu organizatoriskā autonomija"⁽⁴⁾). Tieslietu ministrijas, protams, pēc definīcijas nav neatkarīgas. Tomēr nav šaubu, ka pati Tieslietu padomes pastāvēšana negarantē tiesu varas neatkarību. Tas lielā mērā ir atkarīgs no faktiskās kārtības, piemēram, attiecībā uz padomes locekļu iecelšanu. Tajā pašā laikā padomes, kuru kompetencē ir tiesu sistēmas pārvaldība, tostarp budžets, nevar būt pilnībā neatkarīgas no citām valsts varām.

Tāpēc ar to saistīts jautājums ir par to, vai padomēm ir piemēroti mehānismi tiesu neatkarības aizsardzībai. Sk. 11. attēlu. Uzziņai šī un katra nākamā attēla virsrakstā ir norādīts aptaujā uzdotais jautājums (apgalvojums). Daudzi respondenti par to nav pārliecināti (vidēji visās valstīs 31 % atbild, ka nav pārliecināti) vai atbild negatīvi (23 %), tādējādi 46 % respondentu uzskata, ka padomēm ir atbilstoši mehānismi.

⁴ENCJ (2020). Neatkarība, atbildība un tiesu sistēmas kvalitāte; mērījumi uzlabojumiem, ENCJ ziņojums 2019-2020.

10. attēls Tieslietu padomes neatkarība, skala 0 -10, kur 0 nozīmē "vispār nav neatkarīga" un 10 - "visaugstākā iespējamā neatkarības pakāpe"⁽⁵⁾.

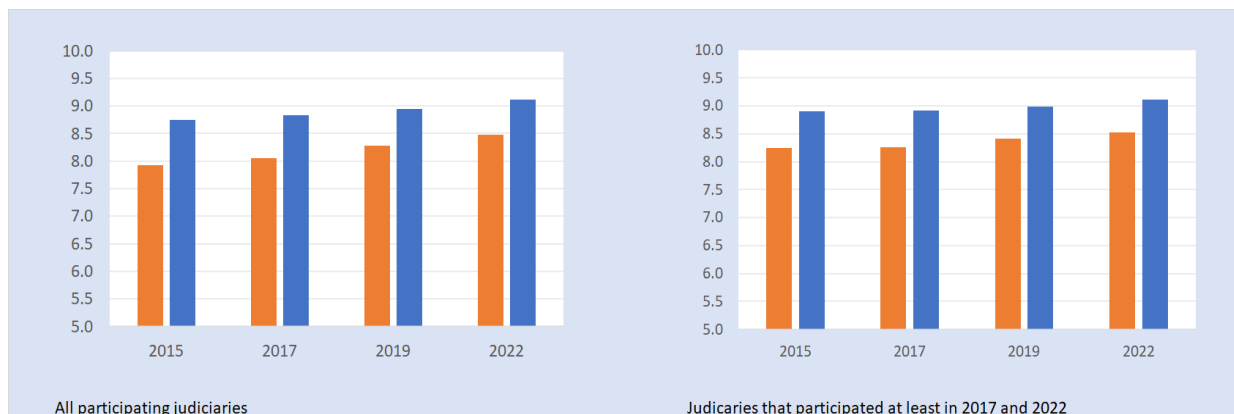

attēls 11. attēls Tieslietu padomju mehānismi, lai aizstāvētu tiesu neatkarību

⁵Igaunijas Tieslietu ministrija ir īpaši lūgusi iekļaut Igauniju šajā tabulā, kā arī 10. un 43. tabulā. ENCJ vēl nav saņēmusi lūgumu par dalību tīklā.

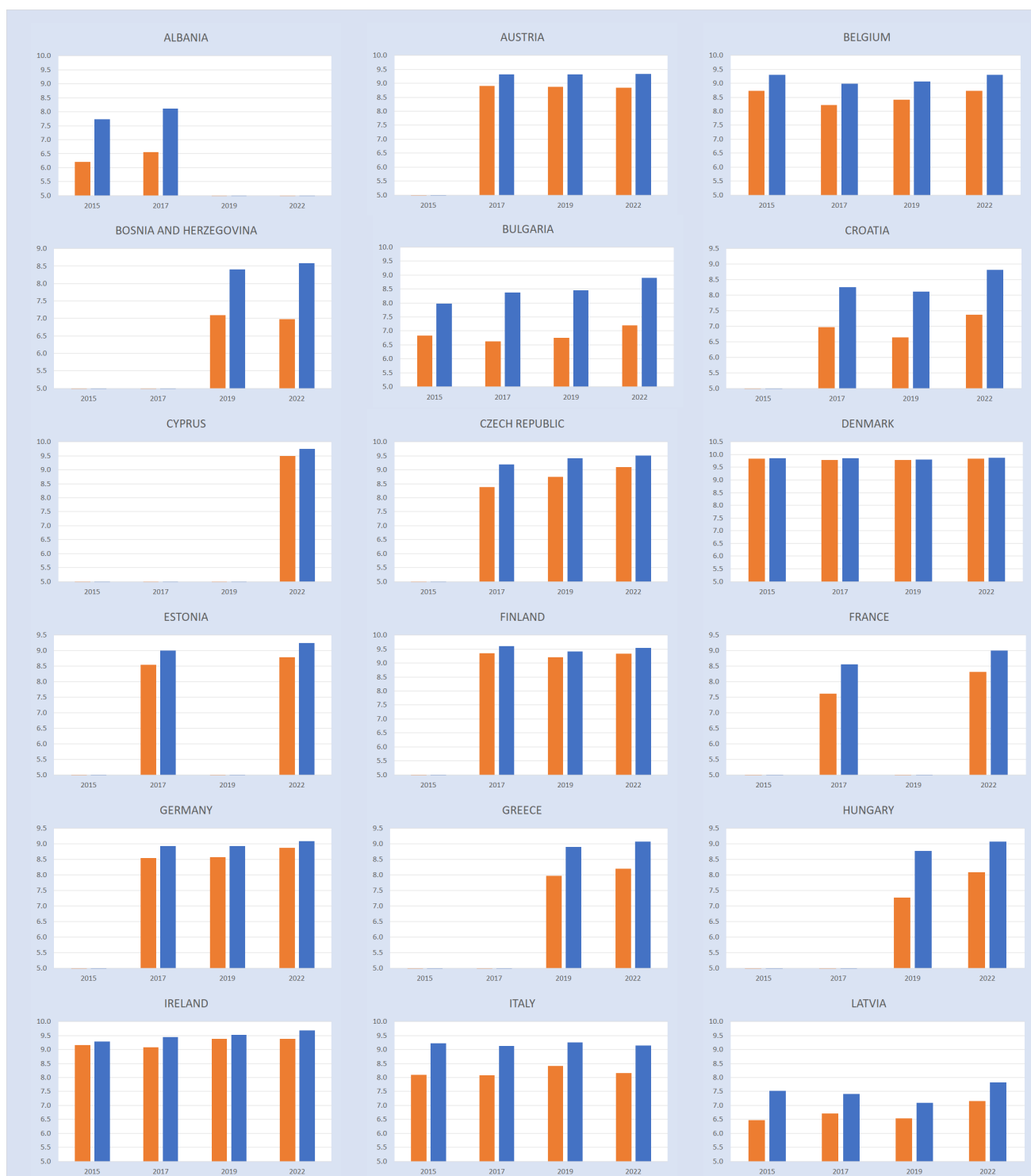
4.2 Tiesu neatkarības izmaiņas laika gaitā

Tā kā apsekojums ir veikts četras reizes, kopš 2015. gada var salīdzināt tiesu neatkarību laika gaitā. 12. attēla kreisajā pusē parādīts vidējais rādītājs visās valstīs, kas piedalījās aptaujā, savukārt 12. attēla labajā pusē vidējais rādītājs aprobežojas ar tiesu iestādēm, kas piedalījās 2017. gadā un 2022. gadā. Apsekojumā 2015. gadā bija zemāka līdzdalība (tiesu iestāžu skaits un tiesnešu skaits) nekā turpmākajos apsekojumos. Tādējādi 12. attēla labajā pusē sniegts precīzāks ieskats. Abos skaitļos redzama tā pati pakāpeniski augšupejošā tendence.

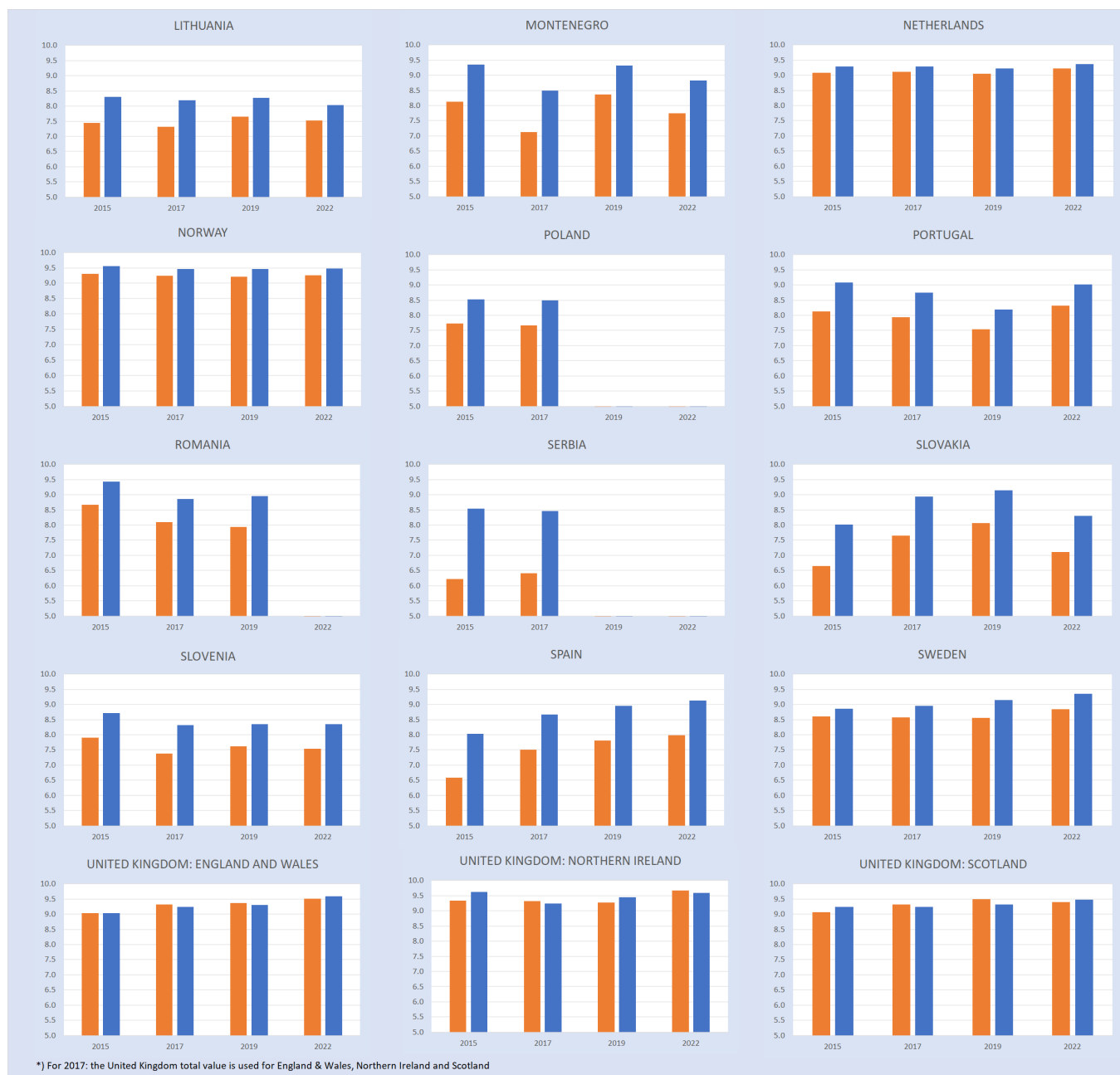

12. attēls Visu tiesnešu neatkarība (oranža) un personiskā neatkarība (zila), skala 0-10, vidējais tiesnešu skaits.

attēlā 13. attēlā sniegti neatkarības rādītāji pa tiesu iestādēm. Tā kā ne visas valstis piedalījās katrā aptaujā, datus ir nepilnības. Rezultāti parāda atšķirīgus modeļus. Dažām tiesu iestādēm, piemēram, Dānijai, ir stabils (augsts) neatkarības līmenis, savukārt citām ir daudz lielākas svārstības, kas, iespējams, atspoguļo politiskās norises.

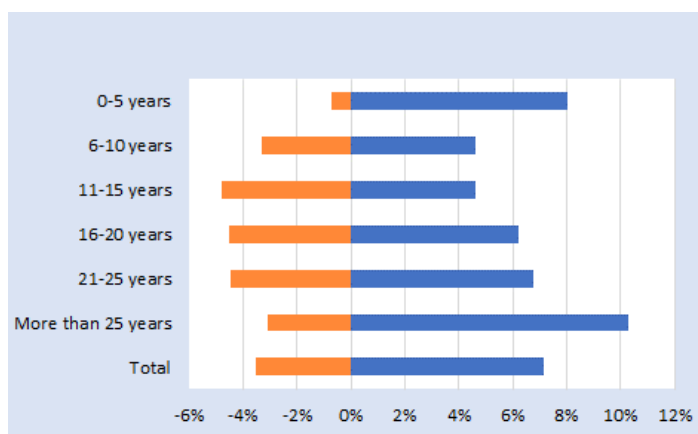

13. attēls Visu tiesnešu neatkarība (oranžā krāsā) un personiskā neatkarība (zilā krāsā), skala 0 - 10, vidēji katrai tiesu sistēmai

attēls Visu tiesnešu neatkarība (oranžā krāsā) un personiskā neatkarība (zilā krāsā), skala 0 - 10, vidēji katrai tiesu sistēmai

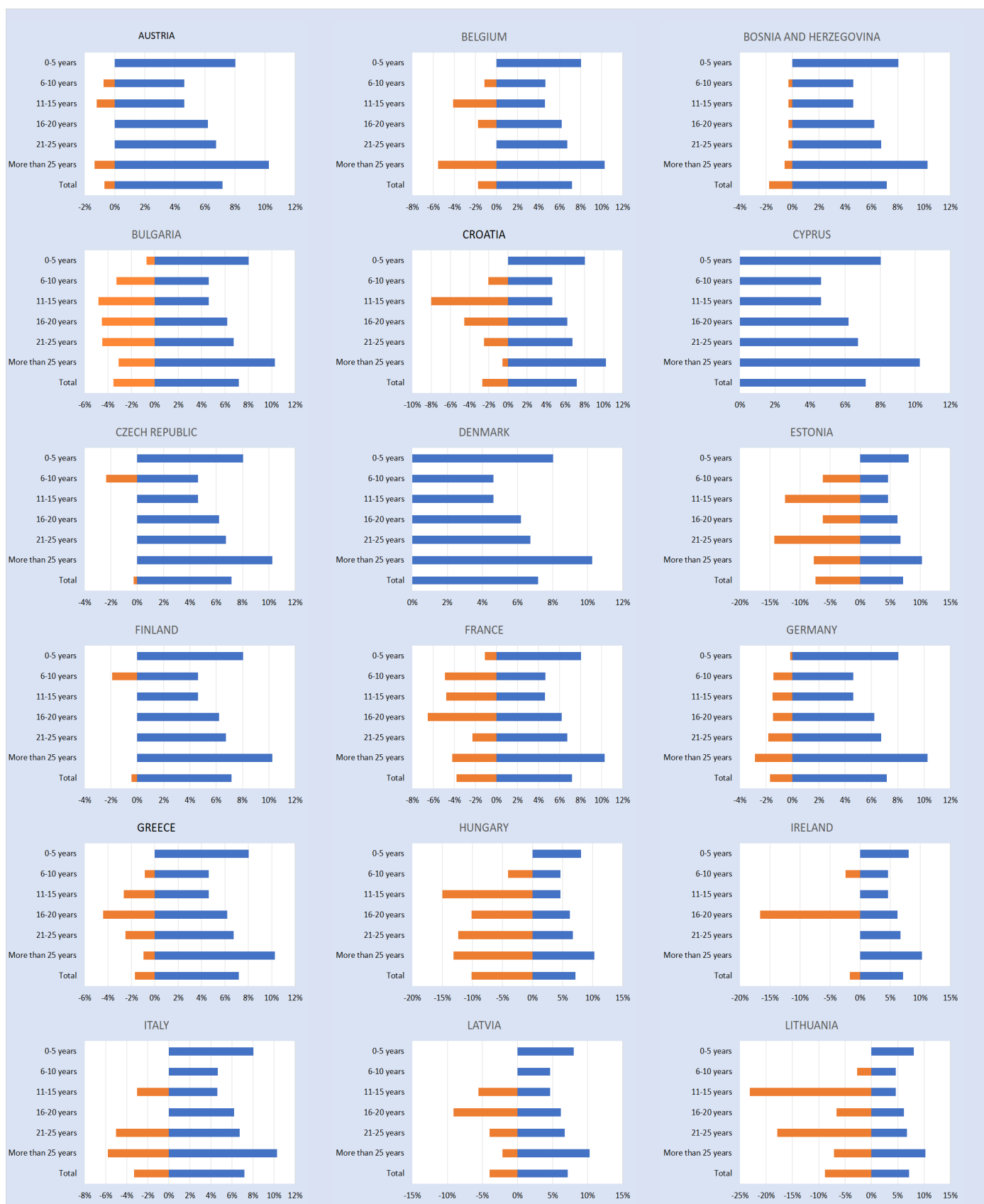
Raugoties no ilgākas perspektīvas, aptaujā tiesnešiem tika jautāts, vai viņu neatkarība ir palielinājusies vai samazinājusies, kopš viņi ir sākuši strādāt par tiesnešiem. Šīs atbildes var jēgpilni apvienot ar tiesnešu pieredzes gadiem (sk. iepriekš 4. attēlu). Rezultāti par visiem tiesnešiem kopā parādīti 14. attēlā. Tajā parādīta to respondentu procentuālā daļa, kuri pieredzējuši lielu savas neatkarības uzlabošanos vai lielu samazināšanos, iedalot pēc pieredzes gadiem. Tas nozīmē, ka šajā attēlā nav redzami respondenti, kas piedzīvojuši nelielas izmaiņas vai nav piedzīvojuši nekādas izmaiņas. Neatkarības pakāpeniska uzlabošanās kopš 2015. gada ir redzama to tiesnešu pieredzē, kuri iecelti pēdējo desmit gadu laikā. Tiesneši, kuri amatā stājušies pirms vairāk nekā 25 gadiem, ziņo par (neto) spēcīgu neatkarības uzlabošanos. To tiesnešu pieredze, kuri iecelti starpposmā, liecina, ka neatkarības progresēšana nav lineāra.

14. attēls Neatkarības izmaiņas kopš stāšanās tiesneša amatā atkarībā no tiesneša darba pieredzes gadiem; vidējais rādītājs no visām tiesu iestādēm. To respondentu procentuālā daļa, kuri norāda, ka viņu neatkarība ir uzlabojusies vai ievērojami samazinājusies.

15. attēlā sniegti rezultāti katrai valstij atsevišķi. Valsts tiesu iestāžu līmenī lielākajā daļā valstu ir vērojami vislielākie uzlabojumi gan attiecībā uz tiesnešiem ar ilgāko, gan īsāko pieredzi. Ievērojamam skaitam tiesu iestāžu rezultāti atšķiras no iepriekšējā apsekojuma rezultātiem. Pēdējā apsekojumā gandrīz visās Centrāleiropas valstīs tika konstatēts, ka pēdējo 25 gadu laikā ir vērojami ievērojami uzlabojumi, bieži uzsverot agrākos periodus. Eiropas dienvidu, rietumu un ziemeļu daļās attīstība bija samērā neviennozīmīga. Tagad šī tendence ir mainījusies - kopumā pozitīvas tendences vērojamas pēdējās Eiropas daļās, bet Centrāleiropas tiesu sistēmas rezultāti ir divdomīgāki. Lai gan lielākā daļa šo tiesu iestāžu joprojām ziņo par pozitīvām pārmaiņām, Ungārijas un Slovākijas tiesneši negatīvi vērtē neatkarības izmaiņas, bet Igaunijā, Lietuvā un Slovēnijā pozitīvā un negatīvā pieredze ir līdzsvarota.

Atšķirības starp šo un iepriekšējo aptauju liecina, ka respondentu vērtējumu lielā mērā ietekmē nesēnā pieredze. Jo īpaši tas attiecas uz Slovākiju. Tas, vai nesēn gūtā pieredze nav pārāk uzsvērtā, ir jautājums turpmākai izpētei, jo īpaši valsts līmenī.

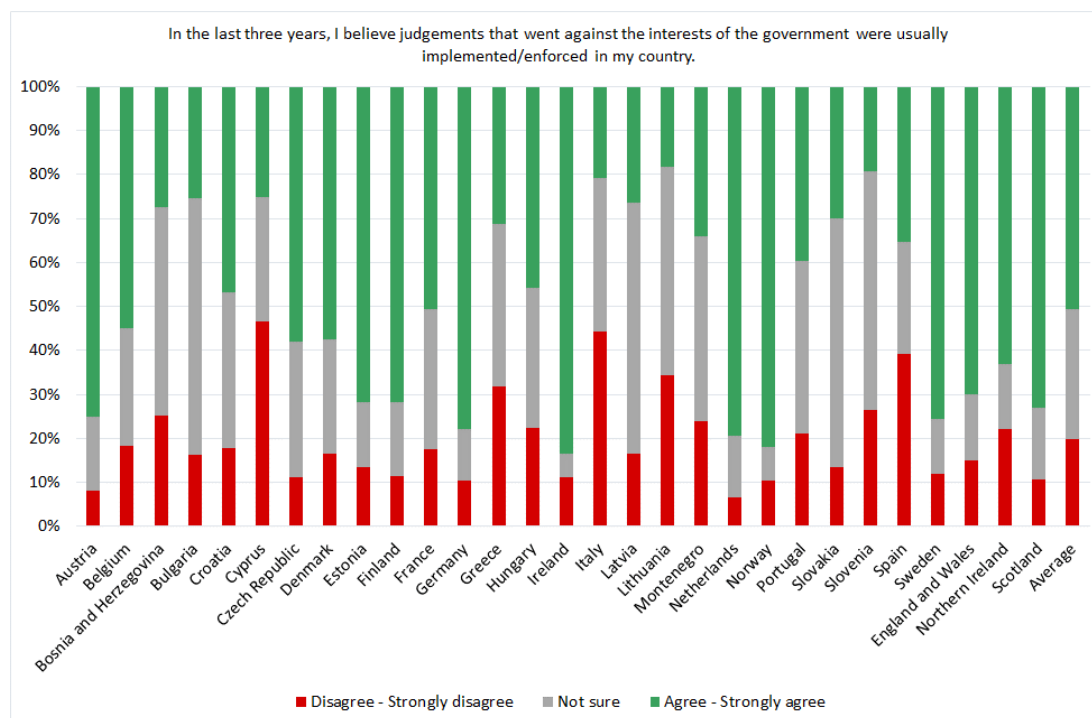
attēls Neatkarības izmaiņas kopš tiesneša amata uzsākšanas atkarībā no tiesneša darba pieredzes gadiem katrā tiesu iestādē, procentuālā daļa respondentu, kas norāda, ka viņu neatkarība ir uzlabojusies vai ievērojami samazinājusies.

attēls Neatkarības izmaiņas kopš tiesneša amata sākšanas atkarībā no pieredzes gadiem katrā tiesu iestādē, procentuālā daļa respondentu, kas norāda, ka viņu neatkarība ir uzlabojusies vai ievērojami samazinājusies.

5. Tiesu lēmumu īstenošana

Kā uzsvērts ziņojumā par iepriekšējo apsekojumu, neatkarību nevar nošķirt no tiesneša varas.⁶Ja tiesas lēmumi netiek īstenoti, neatkarību var garantēt visos aspektos, lai varētu pieņemt objektīvus spriedumus, taču tai nav praktiskas nozīmes: neatkarība paredz, ka vara ir tiesneša rokās. Tāpēc tiesas lēmumu īstenošanu var uzskatīt par svarīgu neatkarības dimensiju. Jo īpaši valdībām ir iespēja ignorēt tiesu lēmumus vai vismaz aizkavēt to izpildi. Aptaujā tiesnešiem tika lūgts sniegt savu vērtējumu par to, kā valdība īsteno tiesas lēmumus, kas ir pretrunā šīs valdības interesēm. Kā liecina lielais īpatsvars atbilžu "nav pārliecināts" (vidēji visās valstīs 30 %), uz šo jautājumu ir grūti atbildēt. Vidēji visās valstīs 51 % tiesnešu piekrīt apgalvojumam, ka spriedumi, kas ir pretrunā valdības interesēm, parasti tiek izpildīti (16. attēls). Atšķirības starp valstīm ir ļoti lielas. Procentuālais īpatsvars svārstās no necīgajiem 18 % Lietuvā līdz 83 % Īrijā. Kiprā 47 % un Itālijā 44 % respondentu patiešām uzskata, ka šādi spriedumi parasti netiek izpildīti.

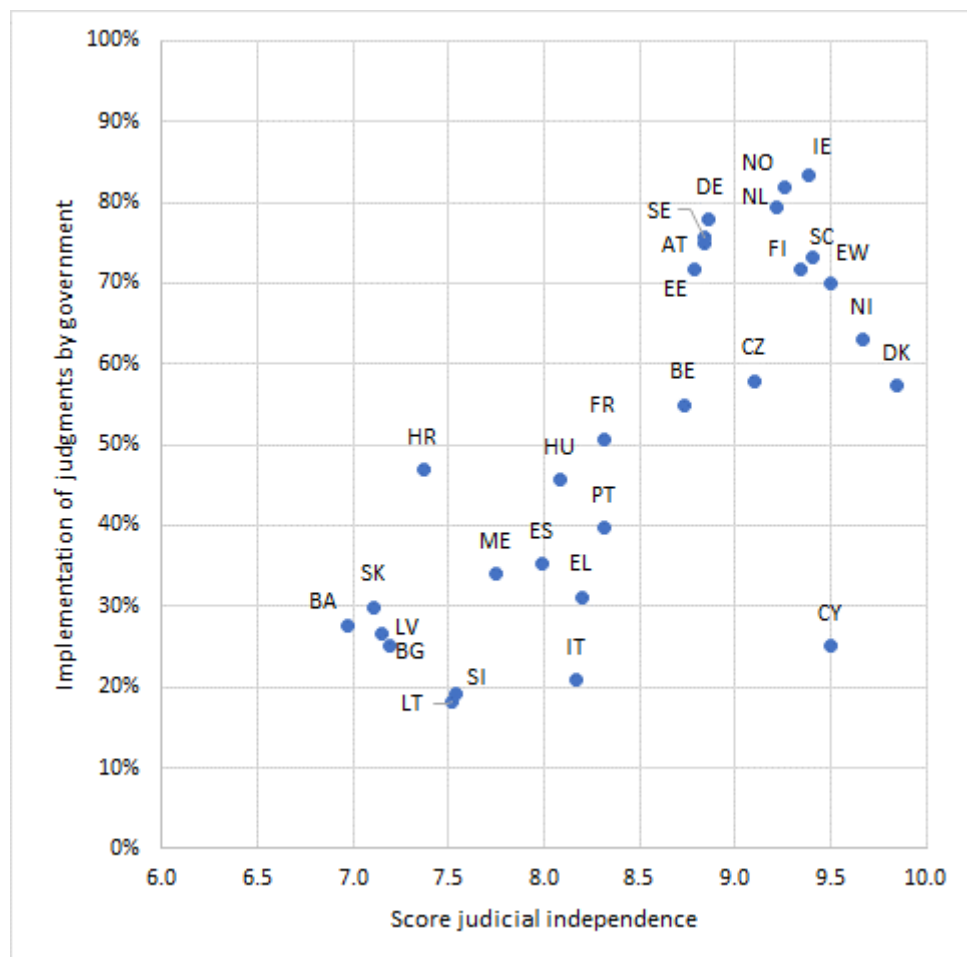

attēls Valdības spriedumu pret valdības interesēm īstenošana

⁽⁶⁾ J. Rios-Figueroa un J.K. Stanton (2012), An evaluation of cross-national measures of judicial independence, Journal of Law, Economics and Organization 30/1, 104-137 lpp.

5.1 Neatkarības uztvere un lēmumu īstenošana

Ja tiesu neatkarība un valdības veiktā tiesu lēmumu īstenošana kopā nosaka tiesu sistēmas stāvokli trias politika, ir interesanti, kā šīs divas dimensijas ir saistītas. Neatkarības rādītājs (visi tiesneši) 17. attēlā ir uz horizontālās ass, bet valdības veiktā tiesu lēmumu īstenošana - uz vertikālās ass. Abu dimensiju korelācija ir spēcīga (korelācijas koeficients ir 0,75), taču dažās valstīs ir atšķirīgas kombinācijas. Piemēram, Kipra ir ekstrēms gadījums, bet Itālijai un Dānijai ir (salīdzinoši) augsti rādītāji neatkarības jomā, bet salīdzinoši zemi rādītāji īstenošanas jomā.

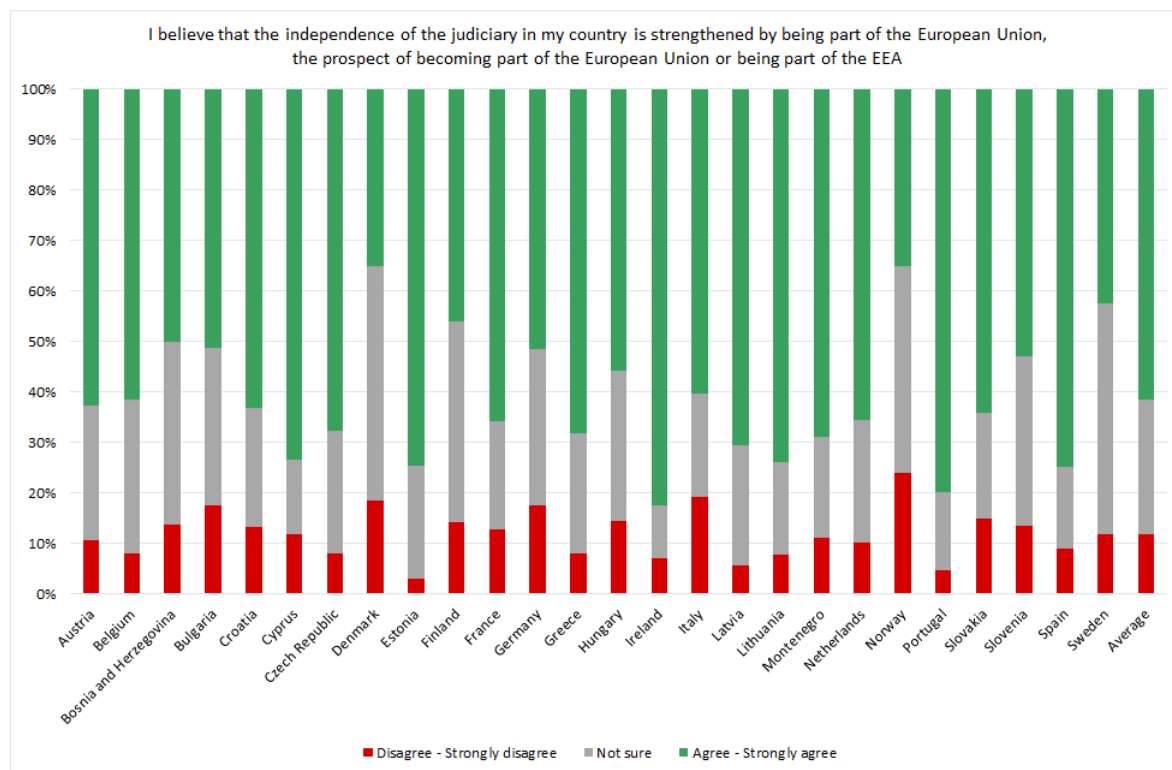

attēls Tiesu neatkarība salīdzinājumā ar valdības veikto tiesu lēmumu īstenošanu⁷⁾.

⁷⁾Austrija: Austrija (Austrija), Beļģija: BE, Bosnija un Hercegovina: BA, Bulgārija: BG, Horvātija: HR, Čehija: CZ, Denmark: DK, Germany: Vācija: DE, Anglija un Velsa: Vācija: DE, Anglija un Velsa: Vācija: DE, Anglija un Velsa: Vācija: DE, Grieķija: Anglija: EW, Lielbritānija: EW, Grieķija: EL, Finland: FI, Ungārija: HU, Īrija: IE, Italy: IT, Latvia: LV, Lithuania: Melnkalne: Latvija: LT, Melnkalne: Latvija: LT, Melnkalne: Latvija: LT, Melnkalne: Latvija: LT, Melnkalne: LT: ME, Northern Ireland: NI, Netherlands: Nīderlande: NL, Norvēģija: Nīderlande: NL, Norvēģija: NL, Norvēģija: NL: NO, Portugal: PT, Scotland: Slovākija: Skotija: Portugāle: SC, Slovākija: SC, Skotija: Sk: SK, Slovēnija: Slovākija: SK, Slovēnija: SK, Slovēnija: SK: Slovēnija: SI, Spānija: SI, Spānija: SI, Slovēnija: SI, Slovēnija: SI, Spānija: SI: ES, Sweden: ZVIEDRIJA: SE.

6. Neatkarība saistībā ar Eiropas savienību

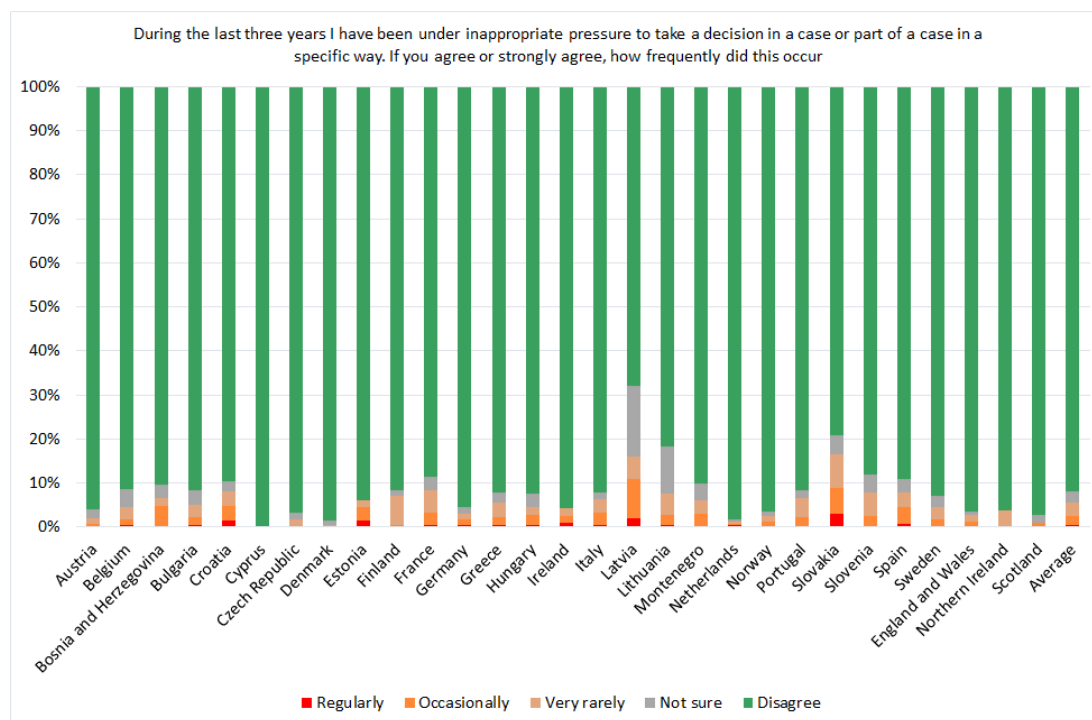
Aptaujā iekļauts jauns jautājums par Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās asociācijas ietekmi Norvēģijas gadījumā uz tiesu varas neatkarību. Šis jautājums vairs neattiecas uz Apvienoto Karalisti, un rezultāti par šīm tiesu iestādēm nav sniegti. Visās tiesu iestādēs 61 % respondentu uzskata, ka to neatkarība ir nostiprinājusies, pateicoties dalībai ES (un EEZ) vai izredzēm kļūt par ES dalībvalsti. Salīdzinoši zemi rādītāji ir Ziemeļvalstīs, kur tiesneši vairāk nekā citās tiesu sistēmās nav pārliecināti par ES ietekmi. Acīmredzot šajās tiesu sistēmās nav daudz ko uzlabot attiecībā uz neatkarību, taču nozīme var būt arī citiem faktoriem.

attēls Eiropas Savienības ietekme uz tiesu neatkarību

7. Neatkarības aspekti: ar lietu saistīts

Lielākā daļa tiesnešu Eiropā nepiedzīvo nepiemērotu spiedienu, lai ietekmētu viņu lēmumus tiesas procesos (19. attēls). Visās valstīs 5 % tiesnešu ziņo par neatbilstošu spiedienu, un mazāk nekā 1 % norāda, ka tas notiek regulāri. Nenoteiktībai šeit nav nozīmes (tikai 3 % atbild, ka nav pārliecināti). Procentuāli 10 % un vairāk ir Slovēnijā (16 %) un Latvijā (16 %). Tas, ka uz tiesnešiem tiek izdarīts neatbilstošs spiediens, protams, nenozīmē, ka viņi šim spiedienam pakļaujas. Kad tiesneši izjūt neatbilstošu spiedienu, visbiežāk sniegtās atbildes – visās valstīs – par to, kas izdara šo spiedienu, ir tiesas vadība un puses un to advokāti. Savukārt Slovēnijā un Latvijā tie ir (sociālie) plašsaziņas līdzekļi un valdība.

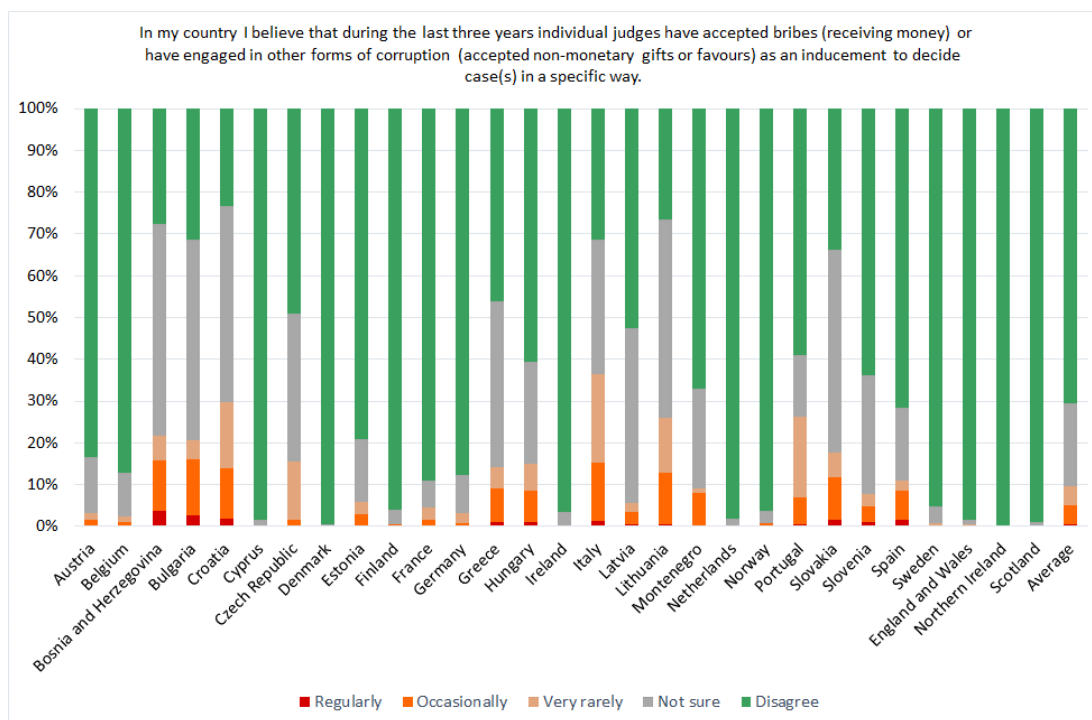

attēls Neatbilstošs spiediens uz tiesnešiem

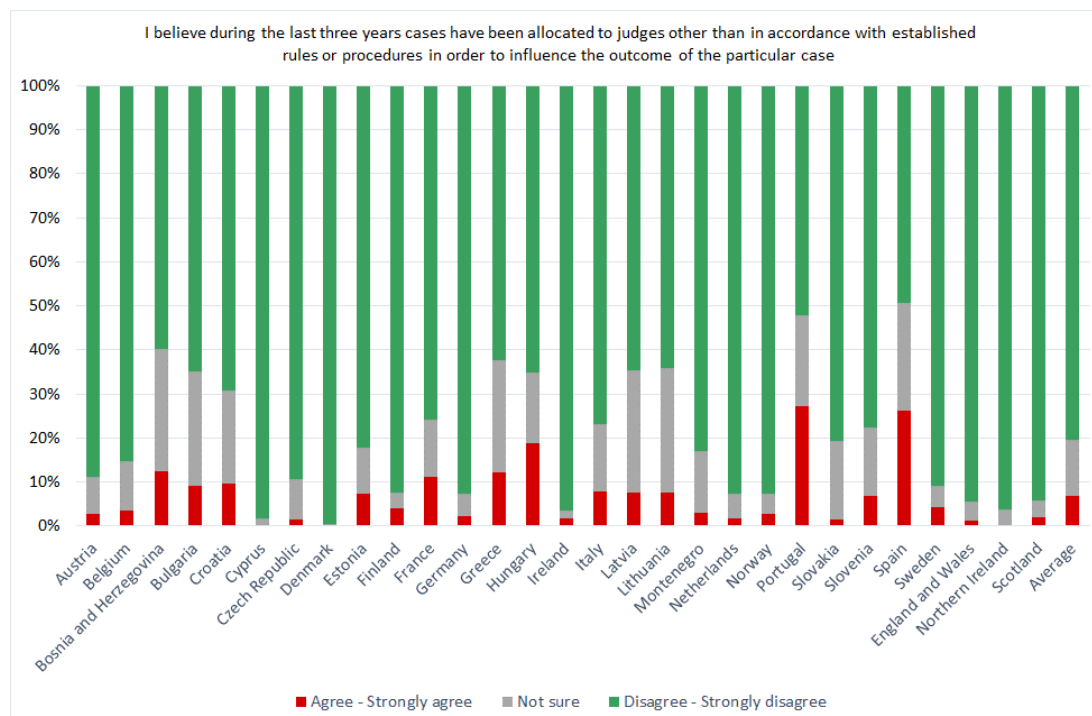
7.1 Ārējais spiediens

Pievēršoties ārējam spiedienam, 20. attēls attiecas uz korupcijas izpausmēm tiesu sistēmā, koncentrējoties uz centieniem ietekmēt tiesas lietu iznākumu. Jautājums attiecas uz korupcijas izplatību tiesu sistēmā, nevis uz personīgo pieredzi. Lai gan 10 % respondentu uzskata, ka korupcija vidēji notiek visās tiesu iestādēs, tikai 1 % uzskata, ka tā notiek regulāri, un 4 % uzskata, ka tā notiek neregulāri. Atlikušie 5 % atbild "Joti reti". Tāpat kā iepriekšējās aptaujās, var izdalīt trīs valstu kategorijas: 1) tiesu sistēmas, kurās gandrīz visi tiesneši (96 % vai vairāk) ir pārliecināti, ka korupcija nepastāv. Šīs valstis ir Kipra, Dānija, Somija, Īrija, Īrija, Nīderlande, Norvēģija, Zviedrija un trīs Apvienotās Karalistes tiesu iestādes. (2) Tiesu sistēmas, kurās neliela daļa tiesnešu (5% vai mazāk) uzskata, ka korupcija notiek, un 8% - 15% nav pārliecināti. Šajā kategorijā ietilpst Austrija, Beļģija, Francija un Vācija. Un (3) tiesu sistēmas, kurās lielāks procentuālais īpatsvars uzskata, ka korupcija notiek (6 % - 36 %), un vairāk nekā 15 % (līdz 51 %) nav pārliecināti. Fakts, ka tiesneši nav pārliecināti par korupcijas sastopamību, pats par sevi ir slikta zīme. Pozitīvi ir tas, ka, ja tiesneši uzskata, ka korupcija notiek, viņi reti uzskata, ka tā notiek regulāri. Itālija ir ekstrēms gadījums: 41 % uzskata, ka korupcija notiek, bet 26 % (% punkts) uzskata, ka tā notiek ļoti reti. Valstis, par kurām visvairāk tiesnešu ziņo, ka

korupcija notiek regulāri vai reizēm ir: Bosnija un Hercegovina (16%), Bulgārija (16%), Itālija (15%), Horvātija (14%), Lietuva (13%) un Slovēnija (11%).

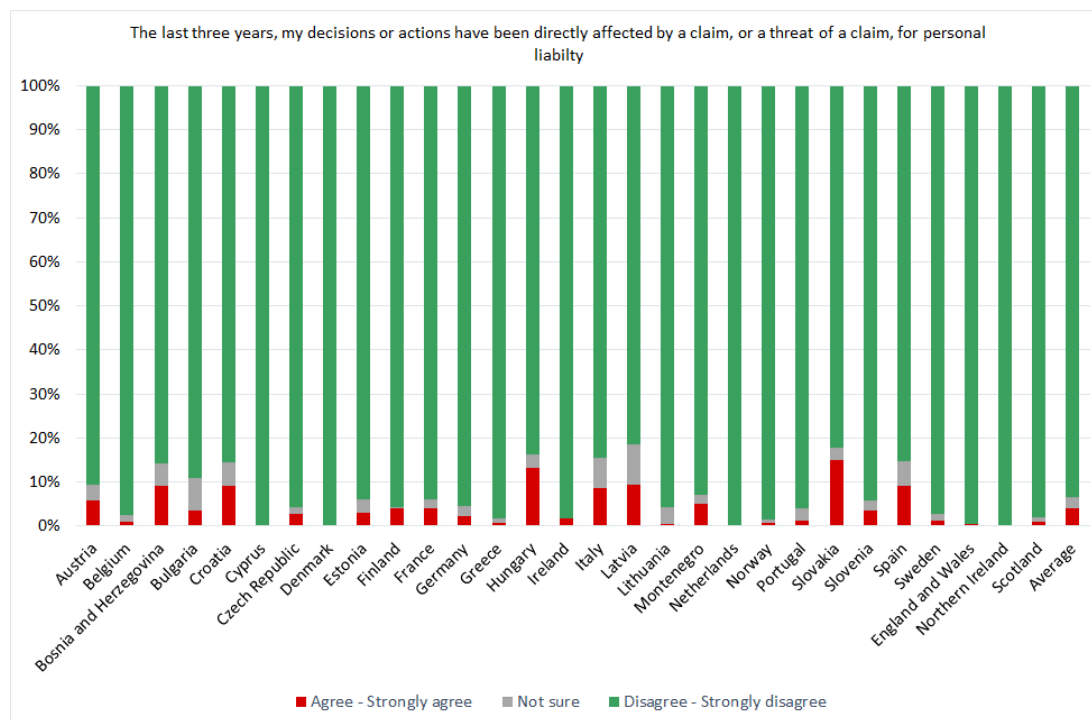
attēls Korupcija tiesu sistēmā

attēls Lietu sadale tiesnešiem

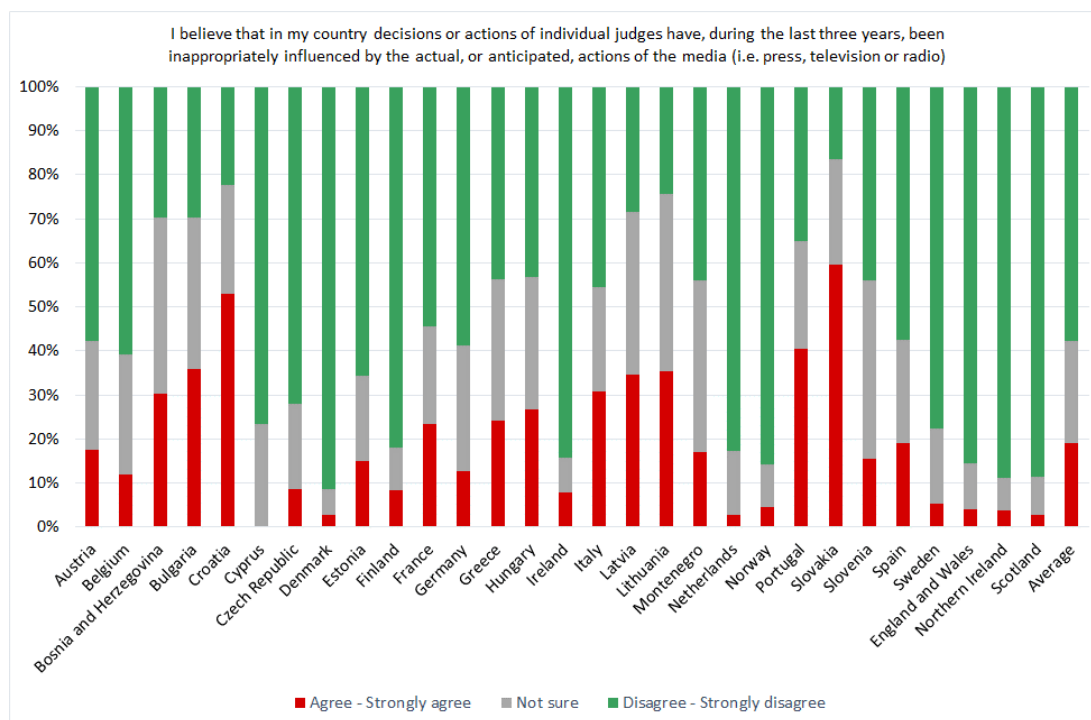
Lietu iznākumu var ietekmēt lietu sadale. Konkrētu lietu piešķiršana konkrētiem tiesnešiem, ja piešķiršanas mehānisms pieļauj, piemēram, tiesas vadības diskrecionārus lēmumus, var paredzamā veidā noteikt šo lietu iznākumu. To var izraisīt ārējs spiediens, un tas ir potenciāls korupcijas cēlonis. Jo īpaši daudzi tiesneši Portugālē (27 %) un Spānijā (26 %) uzskata, ka tas notiek viņu tiesu sistēmās, bet līdzīgs procentuālais īpatsvars par to nav pārliecināts (21. attēls). Taču šķiet, ka šī parādība ir plašāka, jo Ungārijā, Bosnijā un Hercegovinā, Horvātijā, Francijā, Francijā un Grieķijā procentuālais īpatsvars pārsniedz 10 %.

Ārējais spiediens var izpausties arī kā prasības par personisko atbildību. No 22. attēla redzams, ka, lai gan prasības nav nenozīmīgas, respondentu skatījumā tās nav liela problēma.

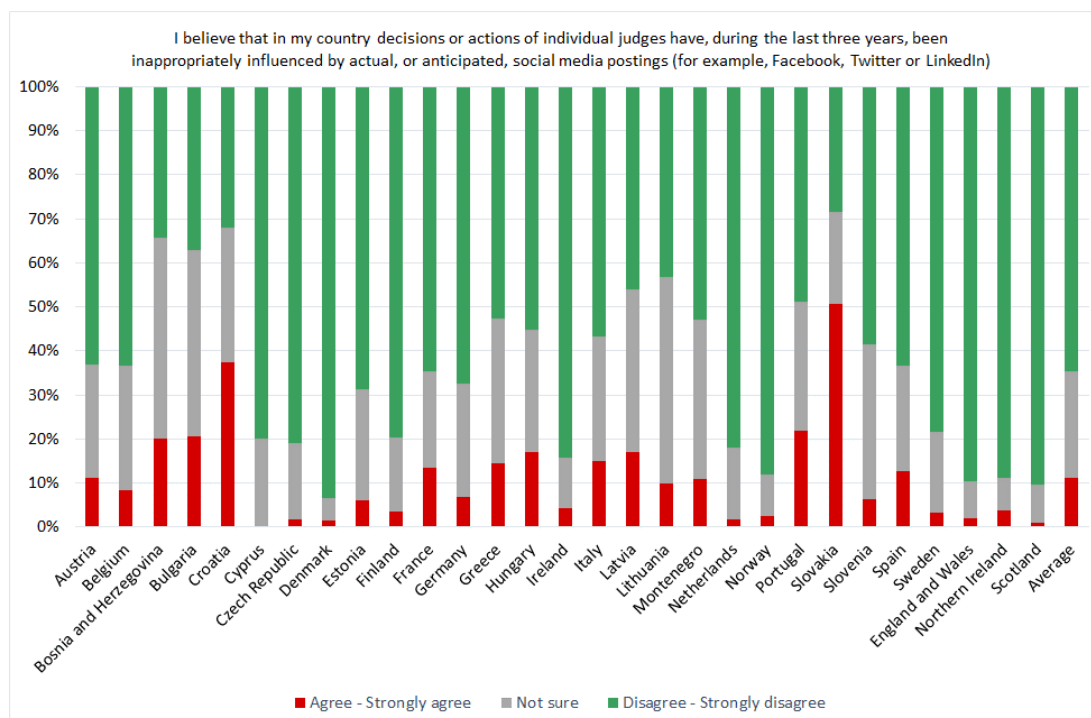

attēls Personiskā atbildība

Svarīgāki ārējās ietekmes avoti uz lēmumiem ir plašsaziņas līdzekļi un sociālie mediji. Daudzi tiesneši saskata neatbilstošu ietekmi uz tiesu lēmumiem. Kas ir jāsaprot ar nepiemērotu, aptaujā ir atstāts atklāts. Lielākajā daļā valstu plašsaziņas līdzekļu ietekme uz tiesnešu lēmumiem ir liela. Ziemeļvalstīs (Skandināvijā un Somijā), Kiprā, Čehijas Republikā, Nīderlandē, Īrijā un Apvienotajā Karalistē šādu ietekmi uzskata mazāk nekā 10 % tiesnešu. Visaugstākais procentuālais īpatsvars ir Slovēnijā (60 %), Horvātijā (53 %), Portugālē (40 %), Bulgārijā (36 %), Latvijā (35 %) un Lietuvā (35 %). Sociālo plašsaziņas līdzekļu ietekmi par neatbilstošu uzskata mazāk respondentu, bet joprojām 51 % Slovēnijā, 37 % Horvātijā un 22 % Portugālē. Attiecības ar (sociālajiem) plašsaziņas līdzekļiem sīkāk aplūkotas turpmāk.

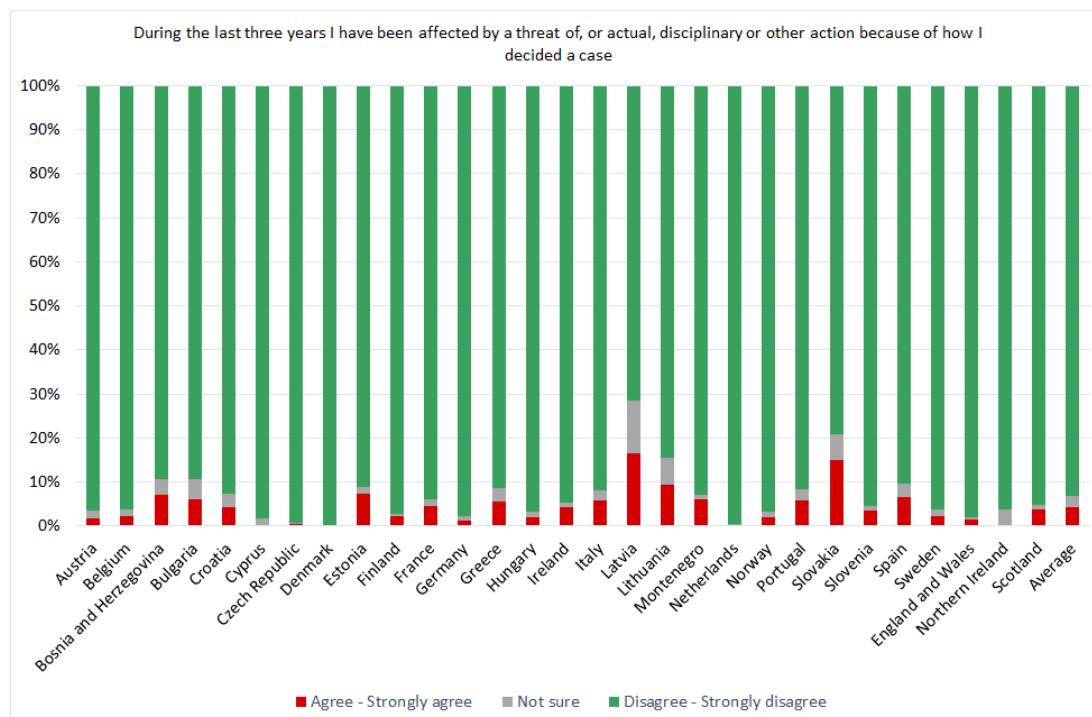
attēls Plašsaziņas līdzekļu ietekme uz tiesas lēmumiem

attēls Sociālo plašsaziņas līdzekļu ietekme uz tiesas lēmumiem

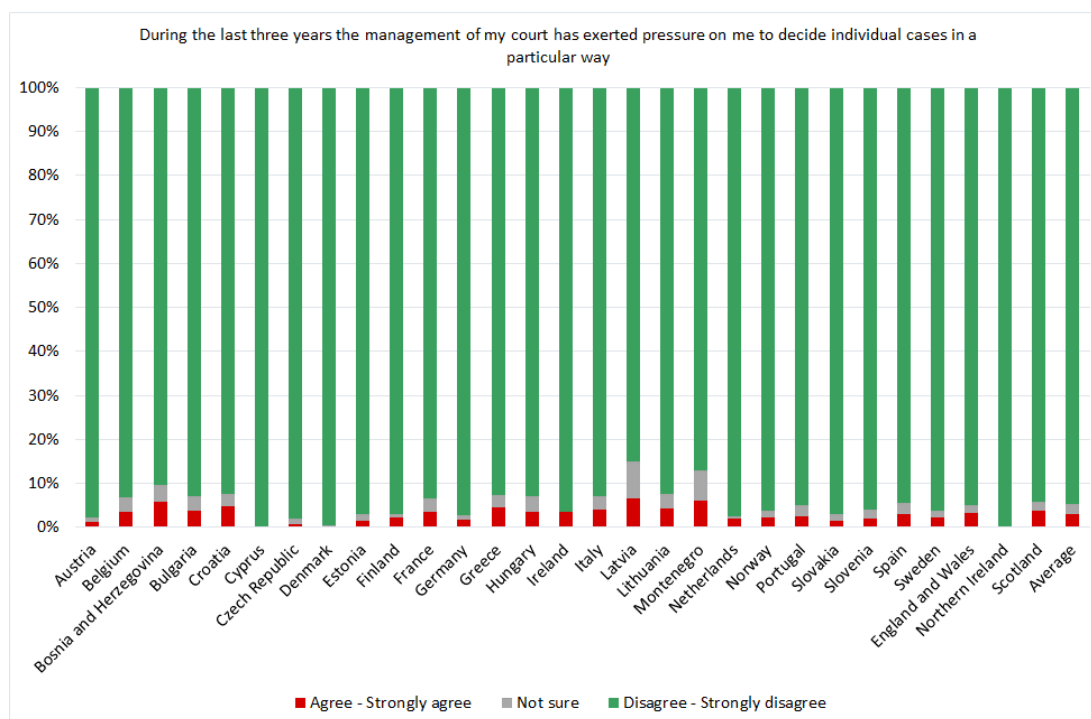
7.2 Iekšējais spiediens

Pievēršoties iekšējam spiedienam, 25. attēlā parādīts spiediens, ko tiesneši izjūt, lemjot lietas, disciplinārprocesa (draudu) dēļ. lielākajā daļā tiesu iestāžu daži respondenti šo spiedienu izjuta personīgi. Spiediens īpaši bieži ir sastopams Latvijā (17 %) un Slovēnijā (15 %), bet deviņās valstīs šādu pieredzi izjūt vairāk nekā 5 % respondentu.

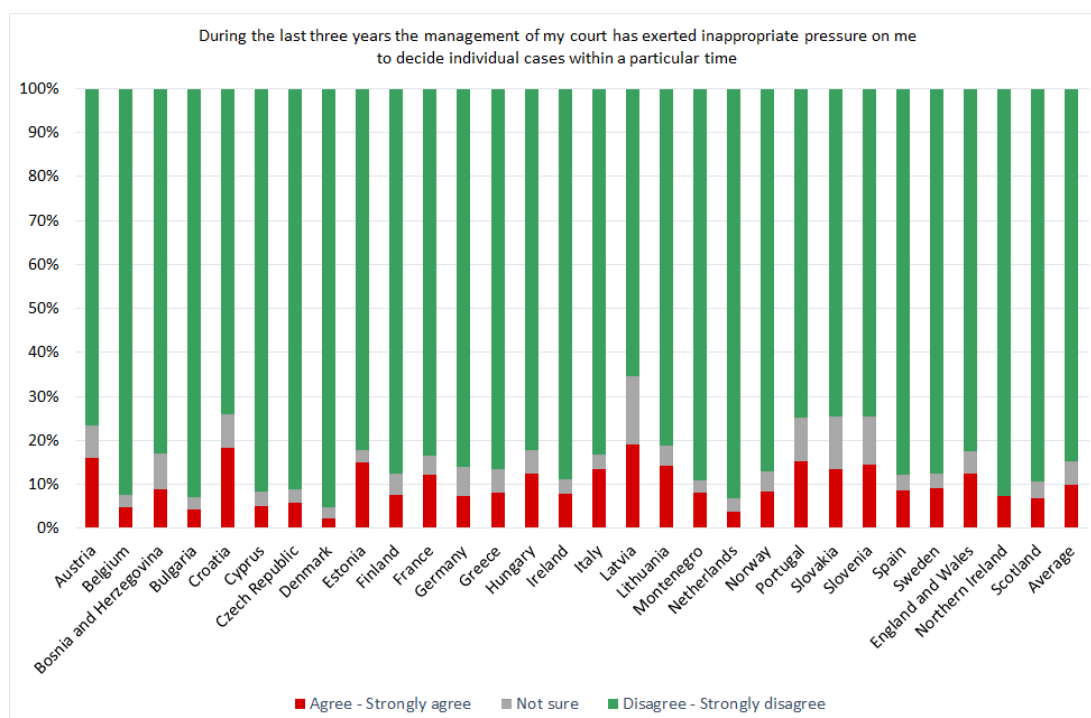

attēls Disciplinārlietas

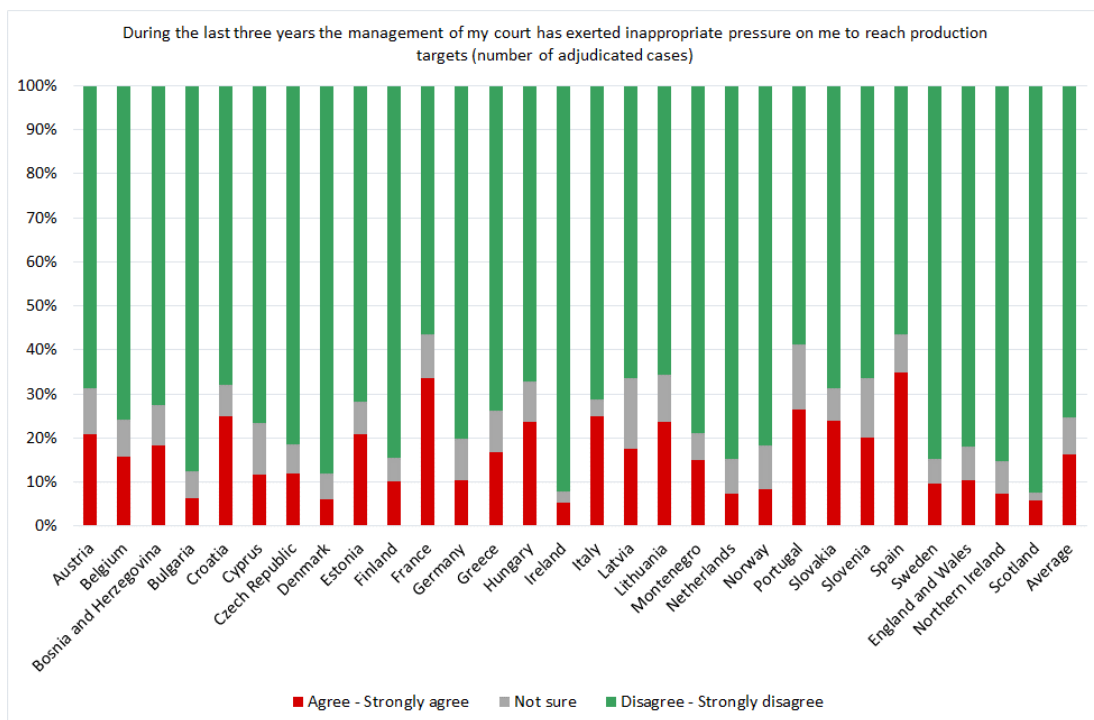
Iepriekš tika apspriests neatbilstošs spiediens uz tiesnešiem no vairākiem avotiem, tostarp no tiesu vadības. 26., 27. un 28. attēlā ir diferencēta tiesu vadības ietekme, atsevišķi aplūkojot vienmēr neatbilstošu ietekmi uz tiesas lēmumu saturu, neatbilstošu ietekmi uz lēmumu savlaicīgumu un neatbilstošu ietekmi, lai sasniegtu ražošanas mērķus. Ietekme uz lēmumu saturu ir reta. Tikai Bosnijā un Hercegovinā, Latvijā un Melnkalnē vairāk nekā 5 % respondentu faktiski ziņo, ka šāds spiediens ir izdarīts uz viņiem personīgi. Attiecībā uz savlaicīgumu daudz biežāk tiek izdarīts spiediens, kas tiek uzskatīts par neatbilstošu. Divpadsmit tiesu iestādēs to tiesnešu īpatsvars, kuri izjūt neatbilstošu spiedienu, ir krietni virs 10 %. Šīs tiesu iestādes ir dažādas. Piemēram, gan Portugālē, gan Igaunijā par šādu spiedienu ziņo 15 % respondentu. Spiediens, ko respondenti uzskata par neatbilstošu, ir vēl lielāks attiecībā uz ražošanas mērķiem. Visās tiesu iestādēs šādu spiedienu izjūt vismaz 5 % respondentu, bet 15 tiesu iestādēs - vairāk nekā 15 %. Visaugstākais procentuālais īpatsvars ir Francijā (34 %) un Spānijā (35 %), bet viszemākais Bulgārijā (6 %), Dānijā (6 %), Īrijā (5 %), Nīderlandē (7 %) un Norvēģijā (8 %). Vidējais rādītājs visās tiesu iestādēs svārstās no 3 % attiecībā uz tiesas vadības neatbilstošu ietekmi uz lēmumiem līdz 10 % attiecībā uz savlaicīgumu un 16 % attiecībā uz ražošanas mērķiem.

26. attēls Neatbilstošs tiesas vadības spiediens: lēmumu saturs

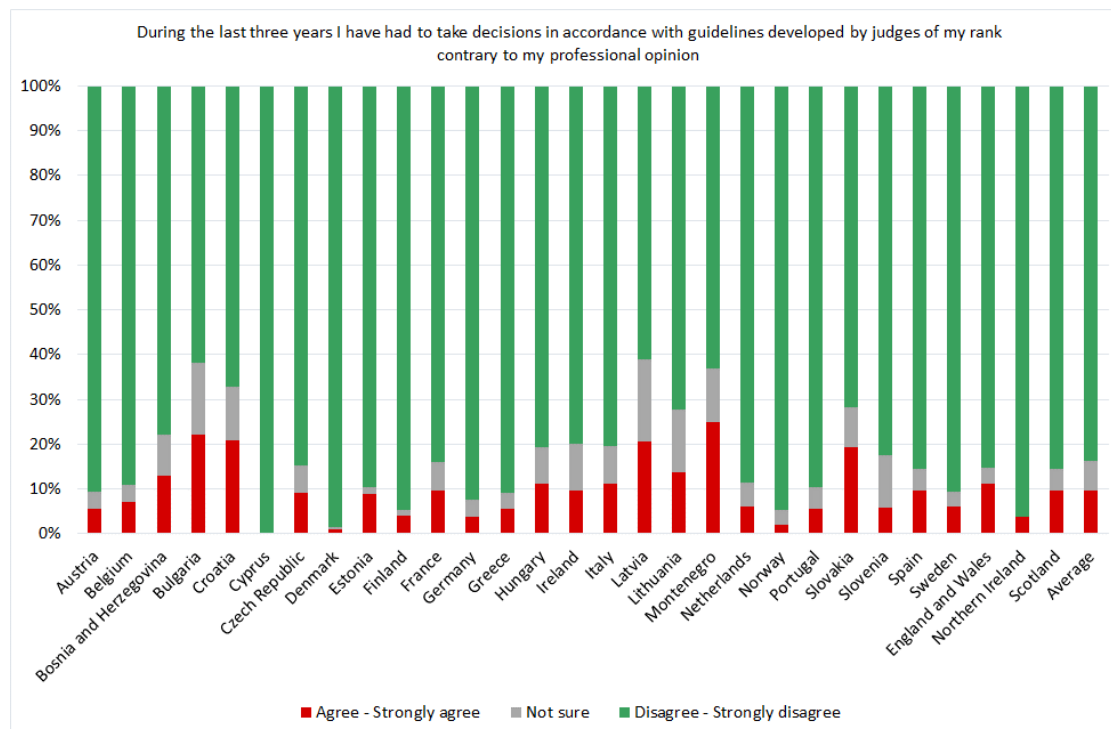

attēls Neatbilstošs tiesas vadības spiediens: savlaicīgums

attēls Neatbilstošs tiesas vadības spiediens: izpildes mērķi

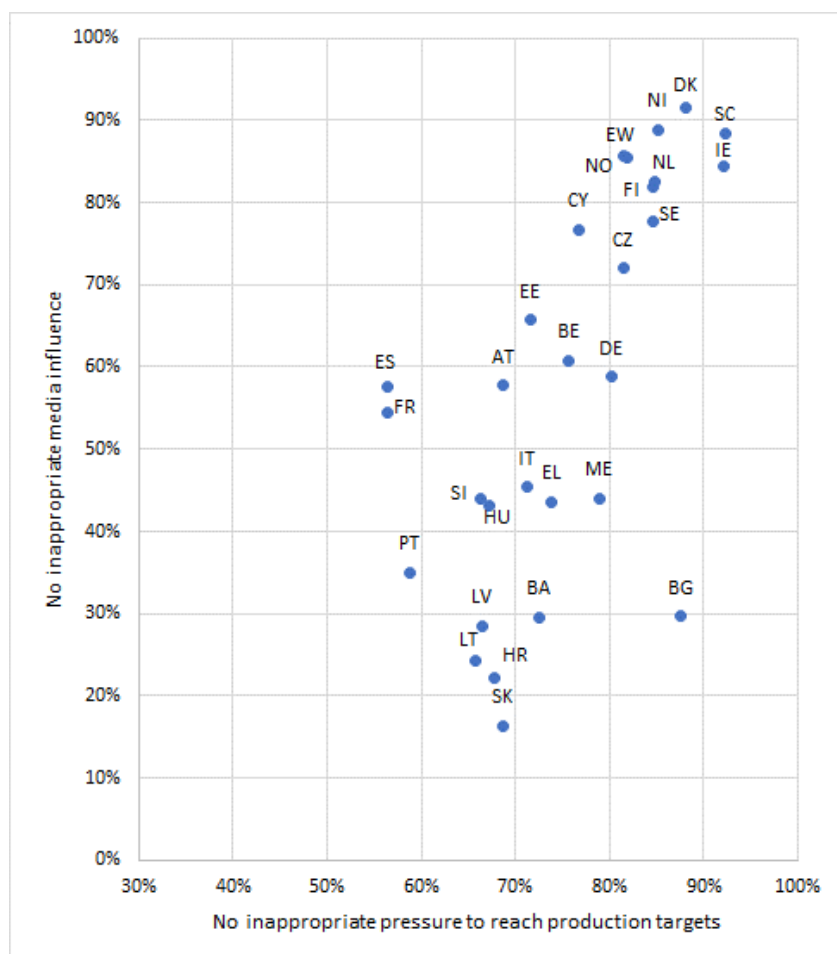
Ietekme, kas tiek uzskatīta par neatbilstošu, var būt arī pašu tiesnešu vidū. Apsekojumā tas ir ietverts jautājumā par tiesnešu izstrādāto pamatnostādņu ietekmi. Jāņem vērā, ka šādas vadlīnijas neietver pienākumu ievērot precedentu. Pamatnostādnes, kas veicina (procesuālo) tiesību vienotu interpretāciju, var būt pretrunā atsevišķu tiesnešu profesionālajam viedoklim, bet viņi tomēr var justies spiesti tās ievērot. No neatkarības viedokļa tas nav vēlams. No 29. attēla redzams, ka šī spriedze faktiski ir plaši izplatīta Centrāleiropā, bet tā pastāv arī, piemēram, Anglijā un Velsā un Itālijā. Šķiet, ka lielākajā daļā citu tiesu iestāžu pastāv lielāka vienprātība attiecībā uz pamatnostādņēm.

attēls Pamatnostādņu ietekme uz neatkarību

7.3 Iekšējais un ārējais spiediens uz nolēmumu pieņemšanu

30. attēlā apvienots iekšējais un ārējais spiediens. Neatbilstošs spiediens, lai sasniegtu ražošanas mērķus, tiek izmantots kā rādītājs iekšējam spiedienam, bet neatbilstoša plašsaziņas līdzekļu ietekme - ārējam spiedienam. Šķiet, ka tiesu sistēma, kas ir neaizsargāta pret ārējo spiedienu, parasti ir arī iekšēji neaizsargāta. Un otrādi - zemu ārējo spiedienu pavada zems iekšējais spiediens. Korelācija ir salīdzinoši augsta (0,65).

30. attēls Iekšējās ietekmes neesamība (nav neatbilstošs spiediena no ražošanas mērķu puses) pret ārējās ietekmes neesamību uz lietu izskatīšanu (nav neatbilstošas plašsaziņas līdzekļu ietekmes).

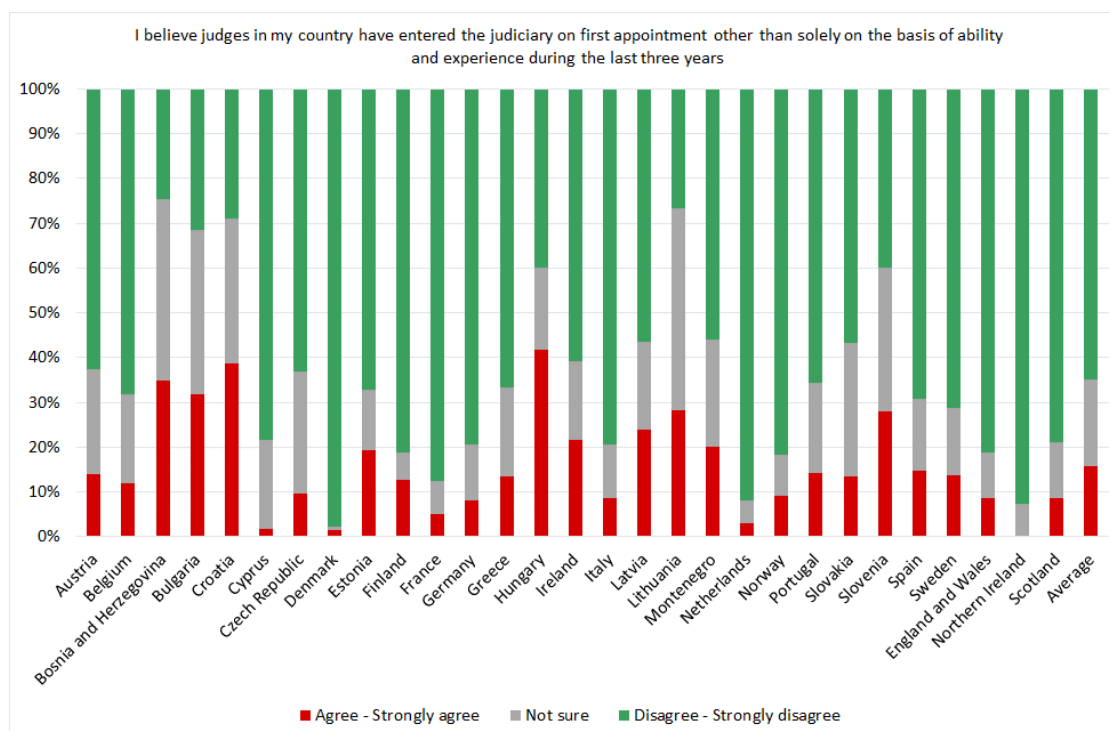
8. Neatkarības aspekti: tiesnešu iecelšana un paaugstināšana amatā

Cilvēkresursu lēmumi par tiesnešiem ir viena no galvenajām neatkarības jomām, un bieži vien ir viens no galvenajiem Tieslietu padomes uzdevumiem. Apsekojumā ir nošķirta pirmā iecelšana pirmās un otrās instances tiesās, iecelšana Augstākajā tiesā / Kasācijas tiesā un paaugstināšana amatā citos amatos pirmās un otrās instances tiesās, jo iecelšanas procedūras parasti ir ļoti atšķirīgas. Rezultāti parādīti 31., 32. un 33. attēlā. *attēls* attiecas uz pirmo iecelšanu tiesnešu amatā, un tajā aplūkots jautājums par to, vai iecelšana ir balstīta tikai uz spējām un pieredzi. Tikai dažās tiesu sistēmās vairāk nekā 90 % respondentu uzskata, ka tas tā ir (Dānijā, Nīderlandē un Ziemeļīrijā), un tikai daži respondenti nav pārliecināti. Citās tiesu sistēmās šāda pārliecība nepastāv, un Bosnijā un Hercegovinā tā uzskata ne vairāk kā 35 %, Horvātijā - 39 %, Ungārijā - 42 % un Bulgārijā - 32 %, turklāt daudzi respondenti nav pārliecināti.

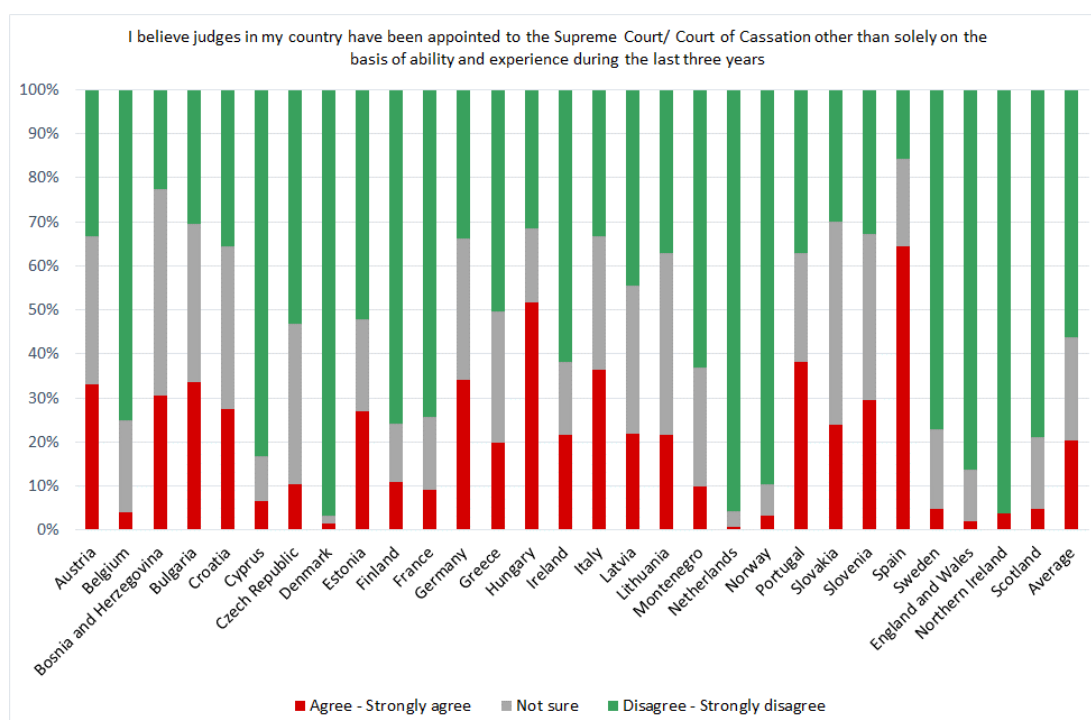
Attiecībā uz iecelšanu amatā Augstākajā tiesā/ Kasācijas tiesā daudzās tiesu sistēmās procentuālie rādītāji ir sliktāki. Spānijā 65 % un Ungārijā 52 % respondentu pauž viedokli, ka iecelšana amatā nav balstīta tikai uz spējām un pieredzi, bet, piemēram, arī Vācijā (34 %), Itālijā (36 %) un Portugālē (38 %) procentuālais rādītājs ir augsts.

Arī tiesnešu paaugstināšana amatā pirmās instances un apelācijas tiesās saņem vairāk negatīvu atbilžu nekā pirmās iecelšanas amatā (33. *attēls*). Tikai Dānija šajā jautājumā guvusi ļoti pozitīvu vērtējumu, tai seko Ziemeļīrija un Nīderlande. Rezultāti liecina, ka paaugstināšanu amatā ir grūti organizēt tā, lai tā būtu balstīta tikai uz spējām un pieredzi un lai tiesneši to faktiski atzītu par tādu. Iepriekšējo aptauju komentāros ir norādīts, ka negatīvos viedokļus par paaugstināšanu amatā var dominēt vai pastiprināt tiesneši, kuri nav izvēlēti paaugstināšanai amatā. Lai gan neapmierinātai atbildei var būt nozīme, tā, visticamāk, ir būtiska jo īpaši gadījumos, kad procedūras netiek uzskatītas par pārredzamām un objektīvām, un tādējādi tā nemazina atbilžu nozīmīgumu.

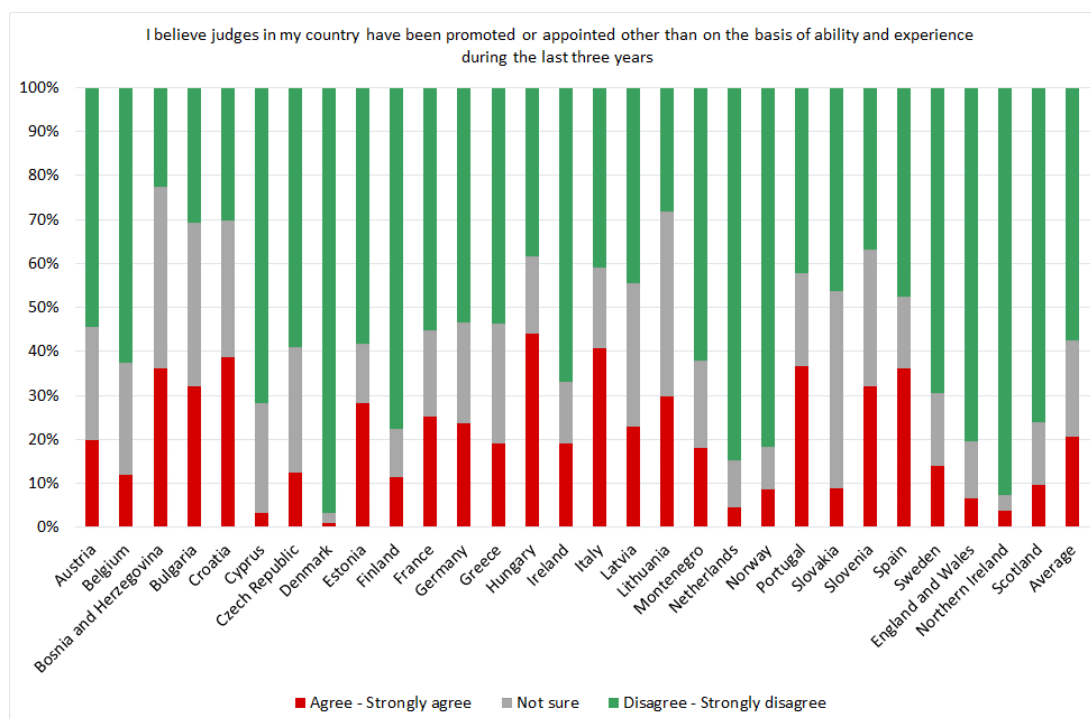
Iecelšana amatā un paaugstināšana amatā joprojām ir galvenie jautājumi, kas jārisina gandrīz visās tiesu sistēmās.

attēls Tiesnešu pirmā iecelšana amatā

attēls Iecelšana amatā augstākajā tiesā/kasācijas instances tiesā

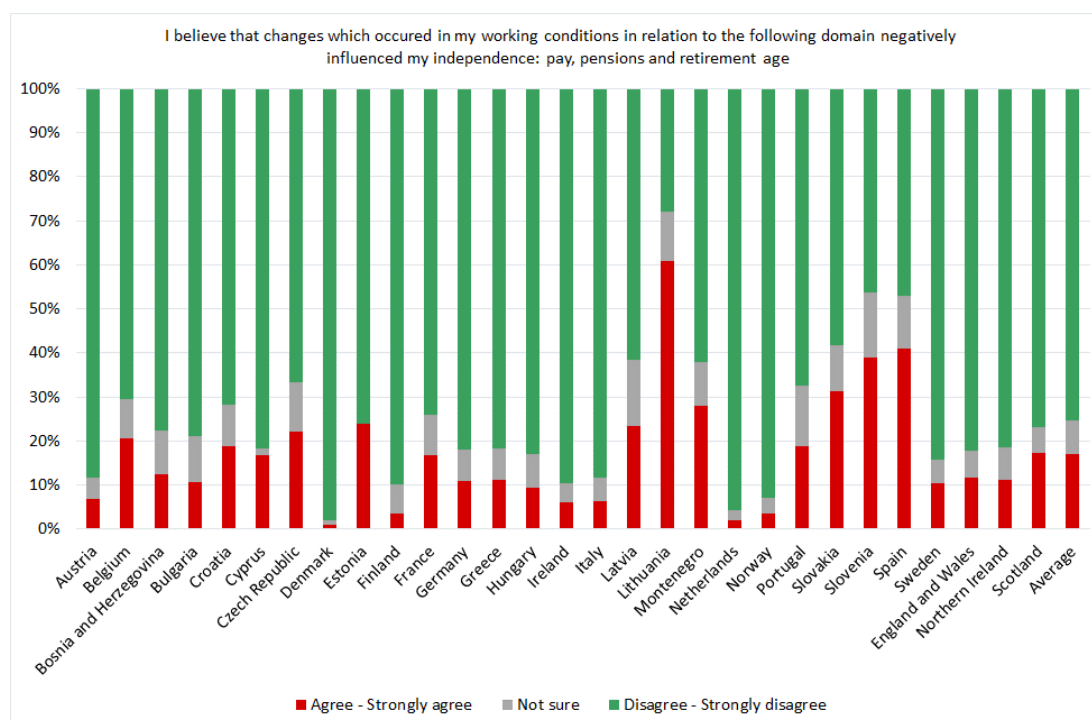

attēls Tiesnešu paaugstināšana amatā

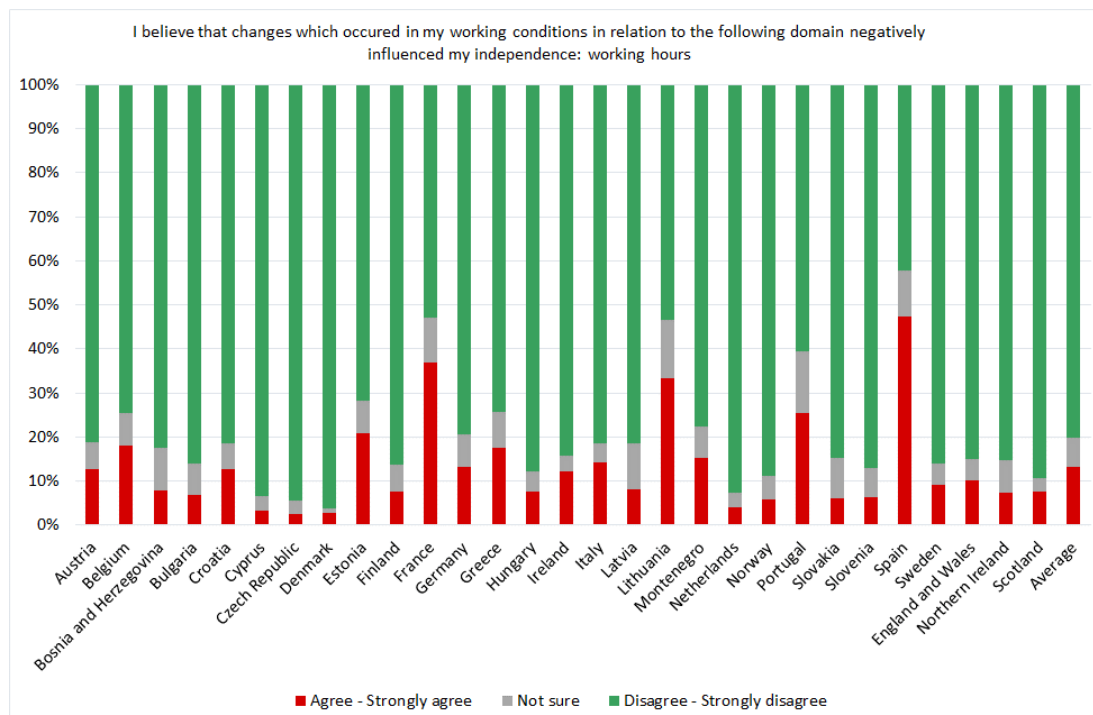
9. Neatkarības aspekti: darba apstākļi

Tas, kā tiesneši spēj izskatīt lietas, var būt atkarīgs arī no viņu darba apstākļiem. Tiesneši var būt pilnīgi neatkarīgi iepriekš aprakstītajos aspektos, bet, ja viņiem, piemēram, trūkst resursu, lai veiktu procedūras tā, kā viņi uzskata par nepieciešamu taisnīgai tiesvedībai, neatkarība ir veltīga. Tāpēc aptaujā respondentiem tika lūgts izteikt savu viedokli par vairākiem aspektiem, kas saistīti ar iespējamām izmaiņām viņu darba apstākļos. Turpmākajos skaitļos aplūkoti seši aspekti: (1) atalgojums, pensijas un pensionēšanās vecums, (2) darba laiks, (3) lietu slodze, (4) tiesu resursi, (5) digitalizācija un (6) uzvedība darbā, tostarp seksuāla uzmākšanās un diskriminācija.

Atalgojums, pensijas un pensionēšanās vecums atšķiras pēc nozīmīguma, sākot no jautājuma, kas vispār nav aktuāls (Dānija, Nīderlande), līdz svarīgam jautājumam. Lietuva ir ekstrēms gadījums, kur 61 % respondentu to uzskata par faktoru, kas ietekmē viņu neatkarību. Darba laiks ir mazāk svarīgs jautājums, bet ļoti svarīgs Spānijā (47 %), Francijā (37 %) un Lietuvā (33 %).

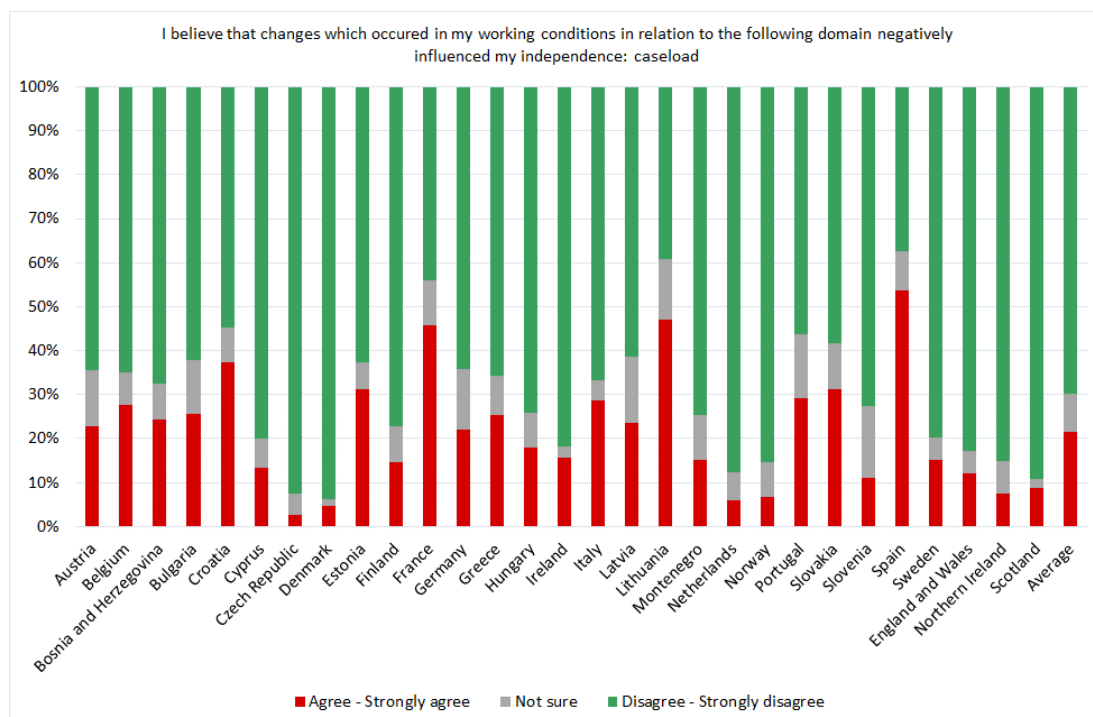

attēls Darba apstākļu izmaiņu ietekme: atalgojums, pensija un pensionēšanās vecums

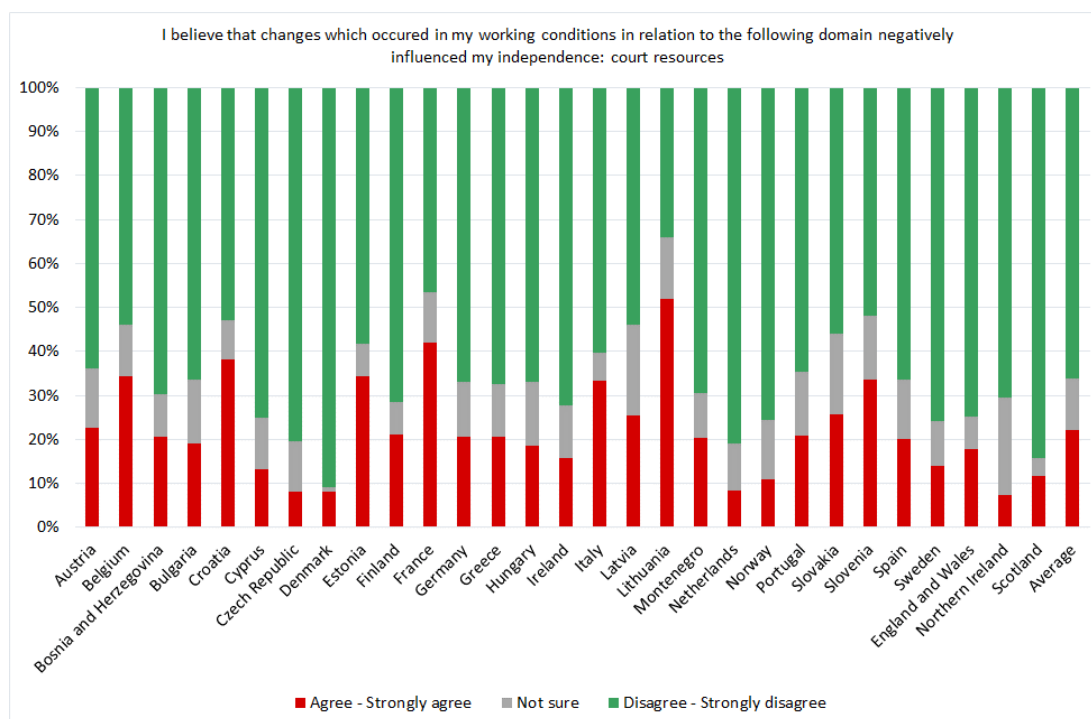

attēls Darba apstākļu izmaiņu ietekme: darba laiks

Slodze ir saistīta ar darba laiku, un Spānijā (54 %), Francijā (46 %) un Lietuvā (47 %) rezultāti atkal ir ļoti augsti. Slodze ir problēma visās valstīs, izņemot Čehiju (3 %), Dāniju (5 %), Nīderlandi (6 %) un Norvēģiju (7 %). Tiesu resursi atkal ir saistīts jautājums. Septiņpadsmit tiesu sistēmās vairāk nekā 20 % respondentu uzskata, ka tiesu neatkarību negatīvi ietekmē tiesas resursu trūkums. Vismazāk ietekmētas ir Čehijas, Dānijas, Nīderlandes un Ziemeļīrijas tiesu sistēmas.

attēls Darba apstākļu izmaiņu ietekme: lietu skaits

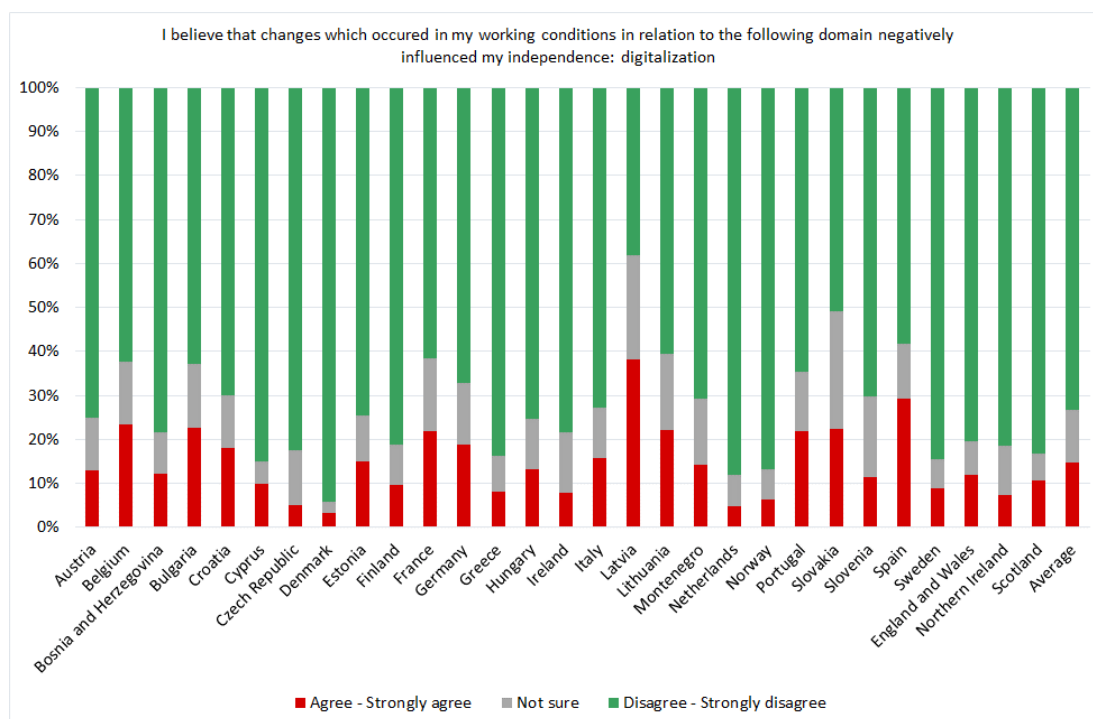

attēls Darba apstākļu izmaiņu ietekme: tiesas resursi

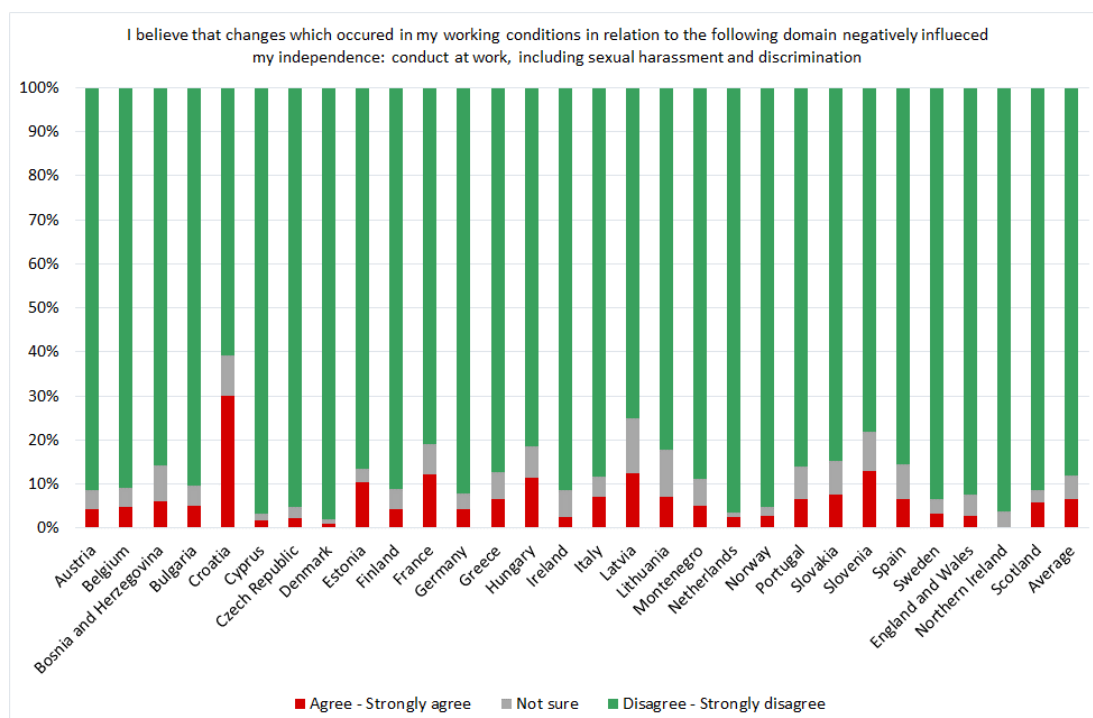
Digitalizācija, kas tika pievienota, reaģējot uz Kovid 19 pandēmiju, ir mazāk aktuāla, bet joprojām svarīga problēma. Vienpadsmit tiesu iestādēs vairāk nekā 15 % respondentu uzskata, ka dat digitalizācija ietekmē viņu neatkarību.

Visbeidzot, daudzi tiesneši neatzīst uzvedību darbā (tostarp seksuālu uzmākšanos un diskrimināciju) par neatkarību ietekmējošu faktoru. Tomēr tas tiek pieminēts, un dažās tiesu iestādēs tas ir svarīgs jautājums. Horvātija izceļas ar 30 % aptaujāto, bet vairāk nekā 10 % aptaujāto ir Ungārijā (11 %), Francijā (12 %), Latvijā (13 %) un Slovēnijā (13 %).

To sešu faktoru relatīvo nozīmīgumu, kas veido izmaiņas darba apstākļos, var apkopot, ņemot vērā vidējo rādītāju attiecībā uz visiem jautājumiem. Tas ļauj izveidot šādu secinājumu: 22 % respondentu uzskata, ka lietu slodze un tiesu resursi ietekmē viņu neatkarību, 17 % - atalgojumu, pensijas un pensionēšanās vecumu, 15 % - digitalizāciju, 13 % - darba laiku un 7 % - uzvedību darbā. No aptaujas nav skaidrs, vai un kā šie aspekti var akumulēties.

attēls Darba apstākļu izmaiņu ietekme: digitalizācija

attēls Darba apstākļu izmaiņu ietekme: uzvedība darbā, tostarp seksuāla uzmācšanās un diskriminācija

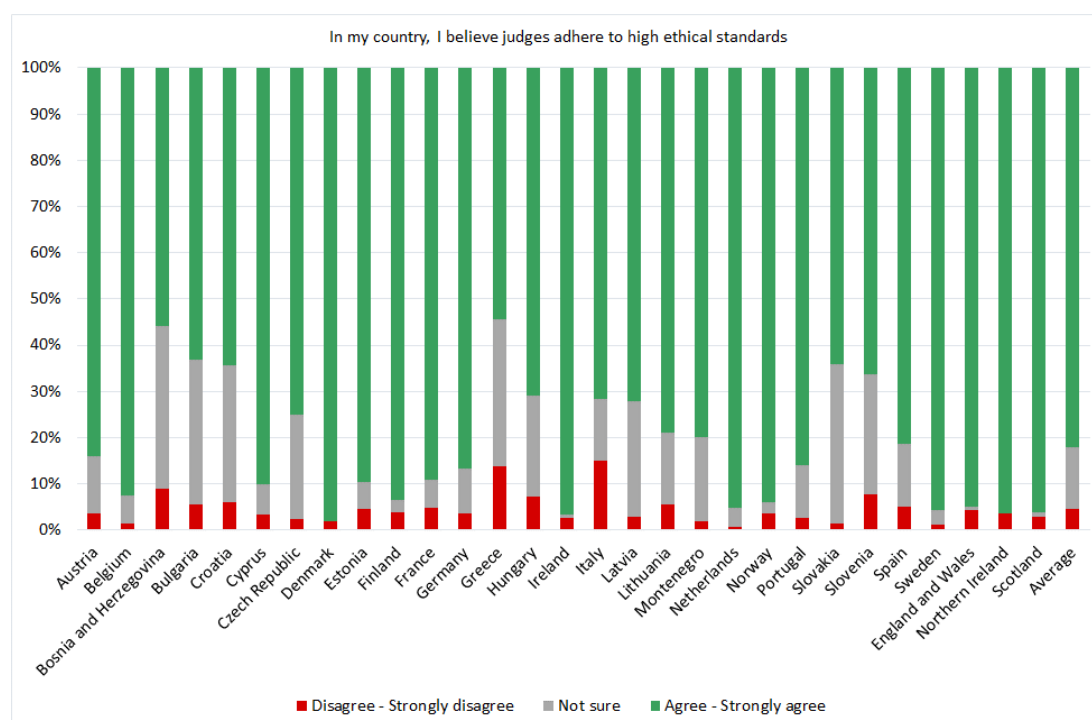
10. Atbildība

40., 41. un 42. attēlā aplūkoti daži svarīgi tiesu iestāžu atbildības aspekti. Apsekojumā iekļautie jautājumi ir tiesnešu ētikas standartu ievērošana un tas, cik lielā mērā tiesu iestādes risina tiesnešu amatpārkāpumu un tiesnešu korupcijas problēmas.

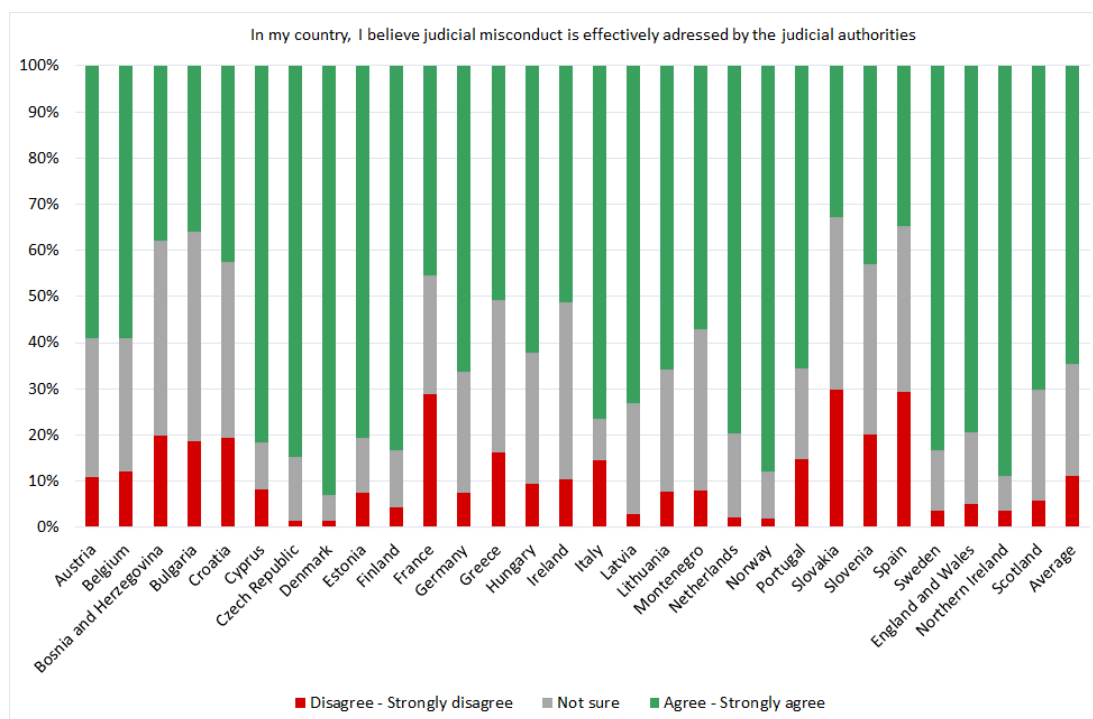
Attiecībā uz tiesnešu uzvedību atšķirības starp tiesu iestādēm ir salīdzinoši nelielas. Vidēji visās valstīs kopā tikai 5 % respondentu nepiekrīt apgalvojumam, ka tiesneši ievēro augstus ētikas standartus, bet Itālijā (15 %) un Grieķijā (14 %) šis rādītājs ir augsts. Salīdzinoši maz respondentu (13 %) par to nav pārliecināti.

Attiecībā uz tiesu iestāžu darbību rezultāti ir negatīvāki, un tie ir daudz atšķirīgāki tiesu iestāžu vidū. Attiecībā uz tiesu iestāžu pārkāpumiem vidēji visās tiesu iestādēs 11 % respondentu uzskata, ka tiesu iestādes nav efektīvas šī jautājuma risināšanā, bet daudz vairāk respondentu nav pārliecināti (24 %). Attiecībā uz korupciju vidējie rādītāji ir 7 % un 25 %.

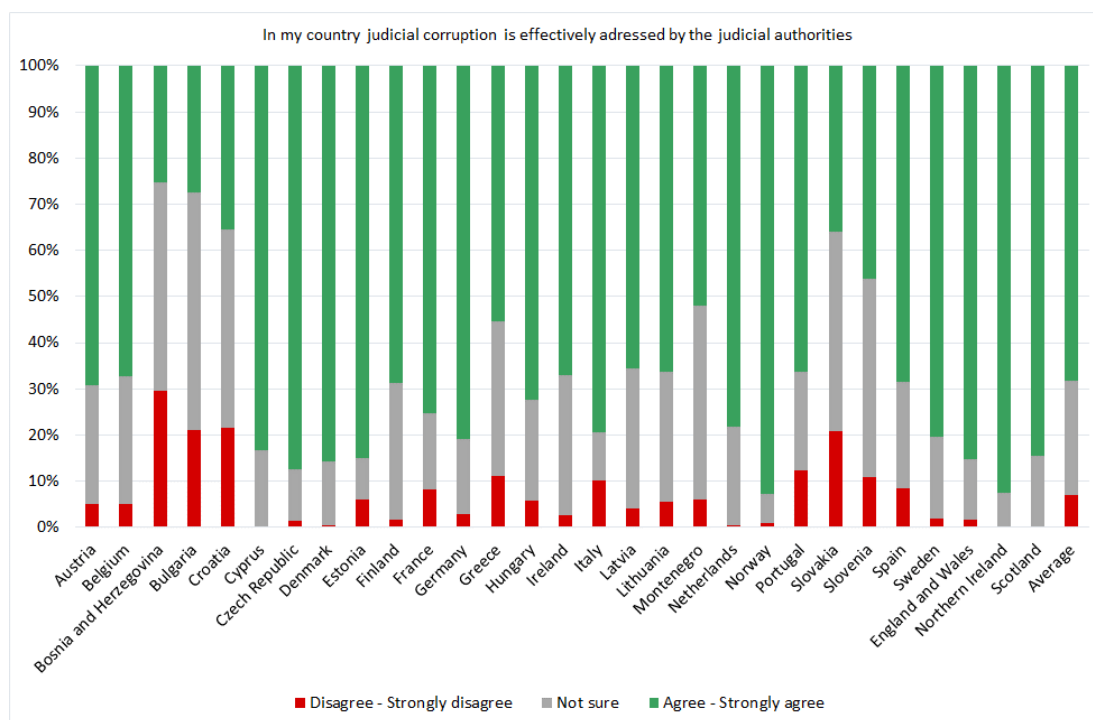
Slovākijā (30 %), Spānijā (29 %), Francijā (29 %), Slovēnijā (20 %) un Bosnijā un Hercegovinā (20 %) 20 % vai vairāk respondentu uzskata, ka tiesu iestādes nerīkojas efektīvi, lai risinātu tiesu iestāžu pārkāpumus. Attiecībā uz korupcijas apkarošanas politikas efektivitāti visliktākie rezultāti ir Bosnijā un Hercegovinā (30 %), Horvātijā (22 %), Bulgārijā (21 %) un Slovākijā (21 %).

attēls Tiesneši ievēro augstus ētikas standartus

attēls Tiesu iestāžu rīcība saistībā ar tiesnešu pārkāpumiem

42. attēls Tiesu iestāžu rīcība saistībā ar korupciju tieslietu jomā

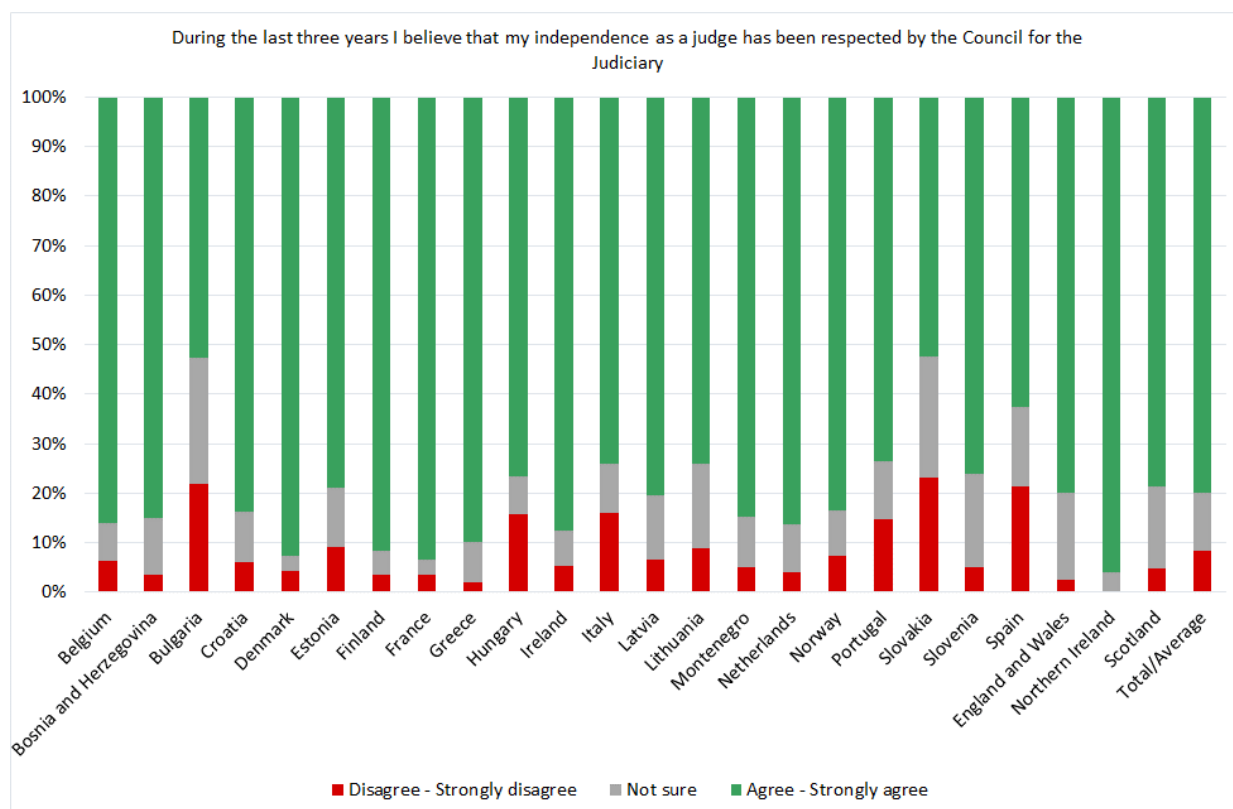
11. Uzskatāmā cieņa pret tiesu neatkarību

Tiesnešu neatkarība ir svarīgs priekšnoteikums demokrātijai, kuras pamatā ir tiesiskums. Šādas sistēmas darbība ir ļoti atkarīga no efektīvas visu trīs valsts varu mijiedarbības un jo īpaši no to savstarpējās cieņas. Attiecībā uz tiesu varu tā pirmām kārtām ir tiesu varas neatkarības ievērošana. Valsts varu mijiedarbību nevar nošķirt no pilsoņu viedokļa, jo viņi ir ne tikai vēlētāji, bet arī tiesas procesa dalībnieki. Ja pilsoņi augstu vērtē tiesas, parlamenta un valdības interesēs ir attiecīgi rīkoties un, piemēram, īstenot tiesas lēmumus, kas ir pretrunā ar valdības interesēm.⁸ Nevar atstāt novārtā arī plašsaziņas līdzekļu un aizvien vairāk arī sociālo mediju lomu kā tiesu un pilsoņu starpnieku. Šajā sadaļā ir sniegti rezultāti, kas iegūti, atbildot uz jautājumiem par tiesnešu uztveri par tiesu neatkarības ievērošanu no dažādu ieinteresēto personu puses. Šie priekšstati ir balstīti uz tiesnešu tiešu pieredzi tiesās vai, ja tieša pieredze ir gūta, uz ieinteresēto personu uzvedības novērošanu ārpus tiesas. Šeit tiek izdalītas šādas ieinteresētās personas: tiesu iestādes, procesa puses un to juridiskie pārstāvji, kā arī citas valsts varas iestādes un (sociālie) plašsaziņas līdzekļi. Skatīti liecina, ka tiesneši jūtas visvairāk cienīti no tiesu iestāžu puses un pēc tam no tiesu lietotāju puses. Vismazāk pozitīvi tiesneši vērtē citas valsts varas iestādes un (sociālos) plašsaziņas līdzekļus. Šis iedalījums kategorijās sīkāk aplūkots 1. izcēlumā.

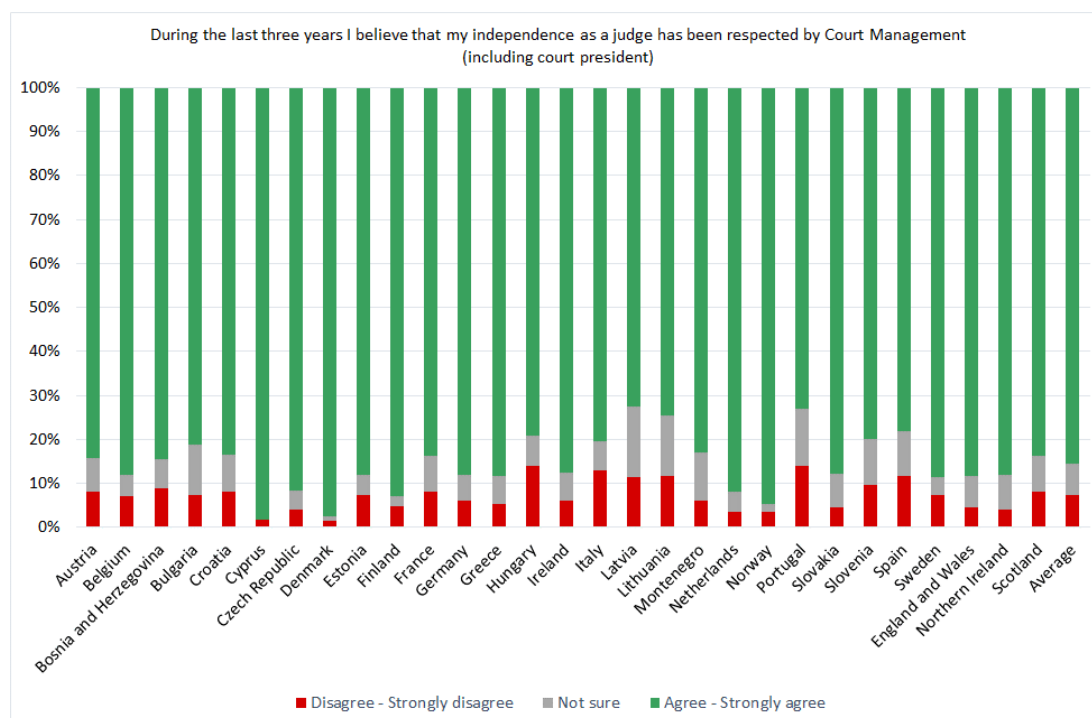
11.1 Tiesu iestādes

Tiesu iestādes šeit ir definētas kā tiesu pārvaldes iestādes, piemēram, tiesu vadība, tostarp tiesu priekšsēdētāji, Tieslietu padomes un augstākās tiesas, ko veido Augstākā tiesa un konstitucionālās tiesas. Ir iekļautas arī tiesnešu apvienības. -47. attēlā sniegti rezultāti. Tiesnešu pieredze attiecībā uz neatkarību kopumā ir augsta. Tas jo īpaši attiecas uz augstākajām tiesām un mazākā mērā uz pārvaldes iestādēm. Tieslietu padomes tiek uzskatītas par mazāk atbalstošām nekā pārējās struktūras, taču starp tiesu iestādēm ir lielas atšķirības, kas norāda uz to, ka padomes darbojas atšķirīgos veidos. Lai gan vairākās tiesu iestādēs aptuveni 20 % respondentu uzskata, ka padomes neievēro neatkarību, citās tiesu iestādēs tas nav tik aktuāls jautājums. Vidēji tiesnešu pieredze ar tiesu vadību ir vienāda, bet tiesu iestāžu vidū tā ir mazāka nekā padomju vidū. Zīmīgi, ka visās iestādēs Ungārija izceļas kā neatkarību mazāk respektējoša valsts.

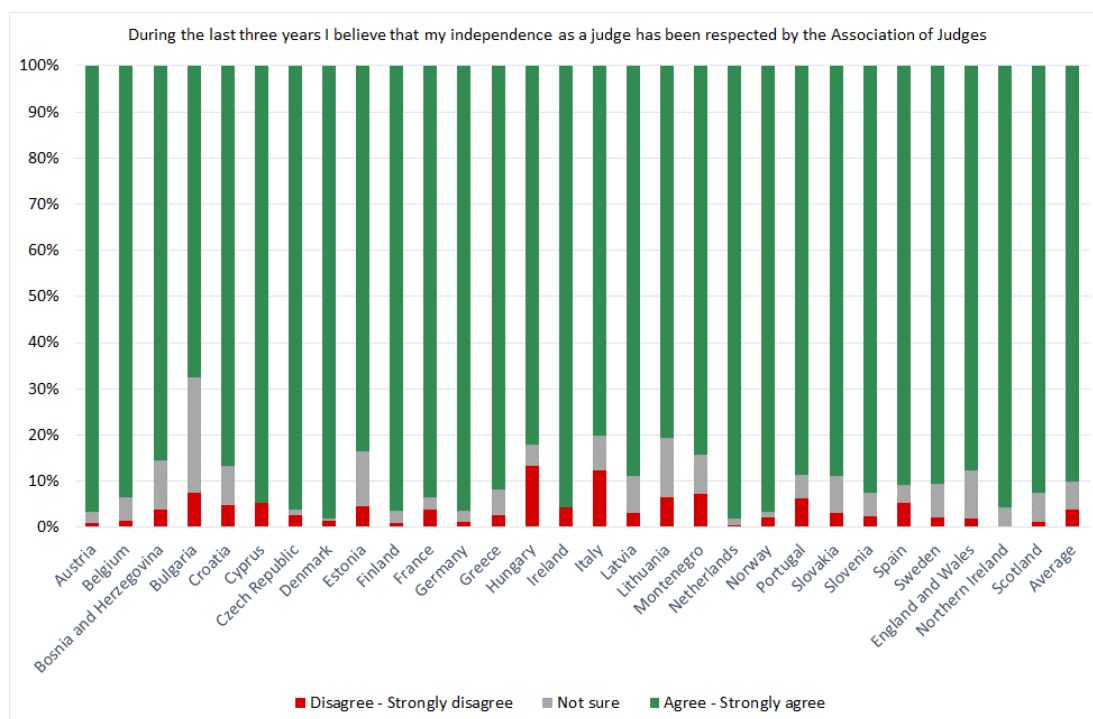
⁸Skatīt, piemēram, J. N. Krehbiel (2021), Public awareness and the behavior of unpopular courts. *British Journal of Political Science* 51, 1601-1619.

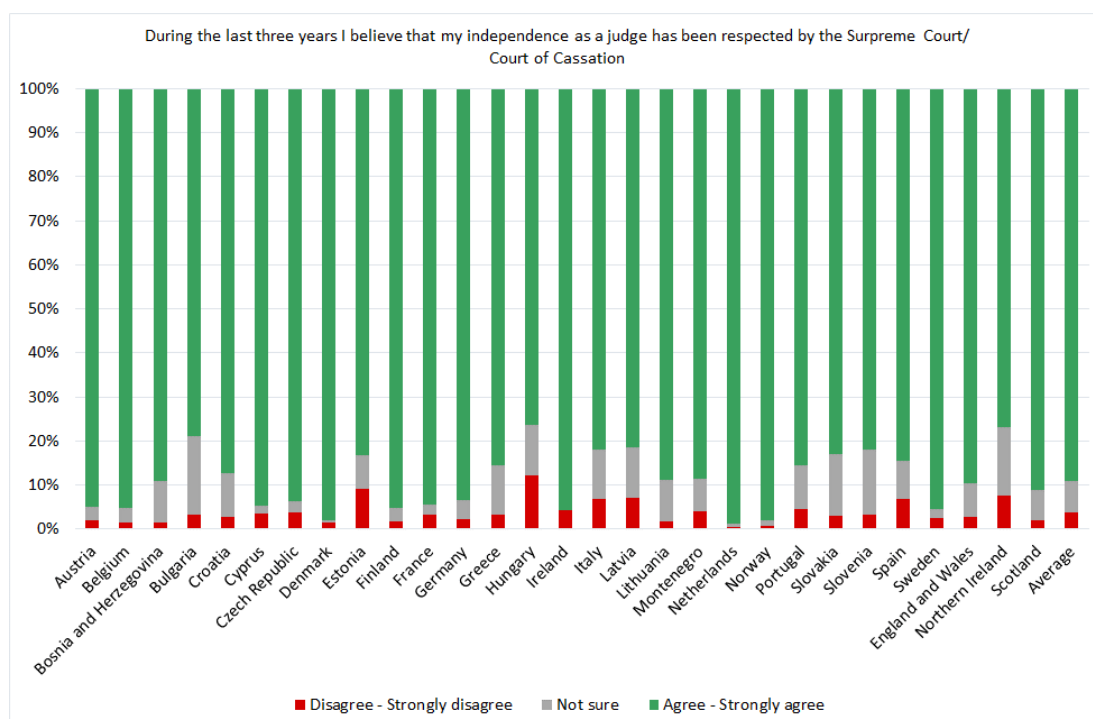
43. attēls Tiesu neatkarības ievērošana tiesu iestāžu padomēs

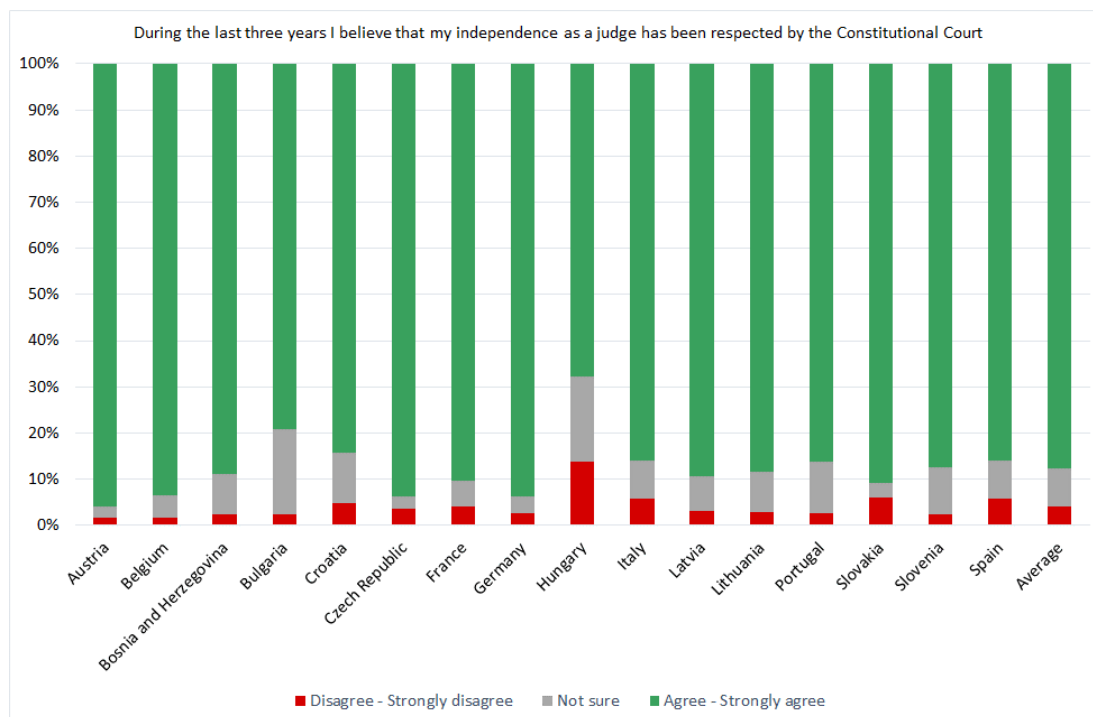
44. attēls Tiesu neatkarības ievērošana tiesu vadībā

45. attēls Tiesnešu neatkarības ievērošana tiesnešu asociācijās

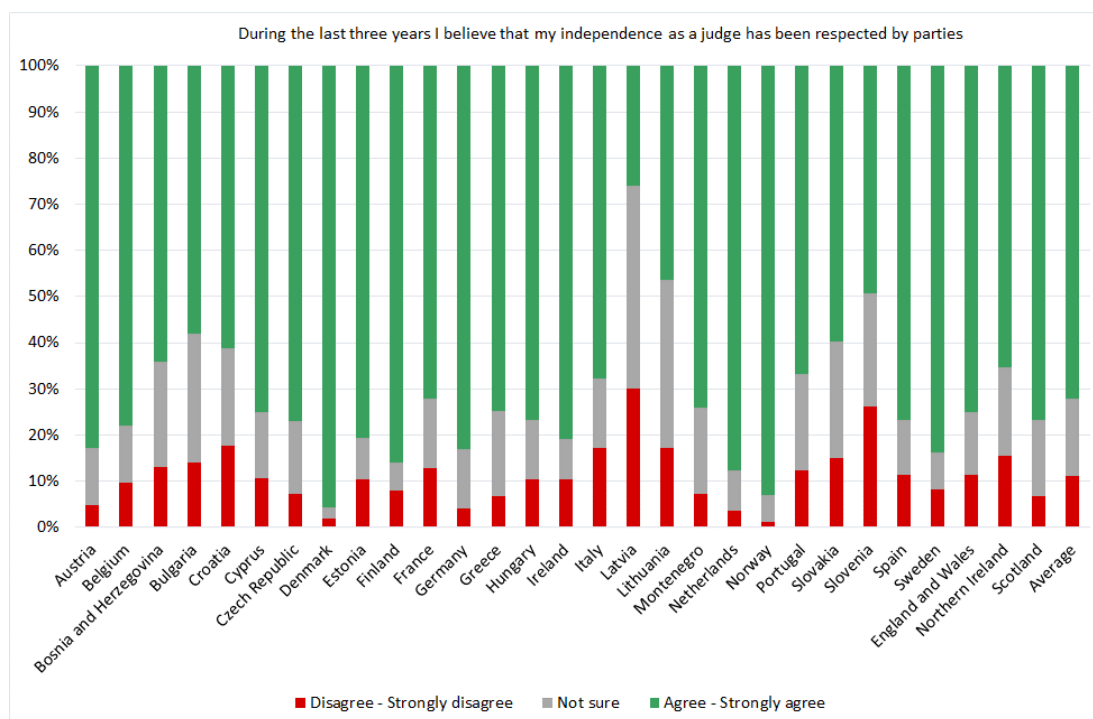
attēls Tiesu neatkarības ievērošana augstākajā tiesā/kasācijas tiesā

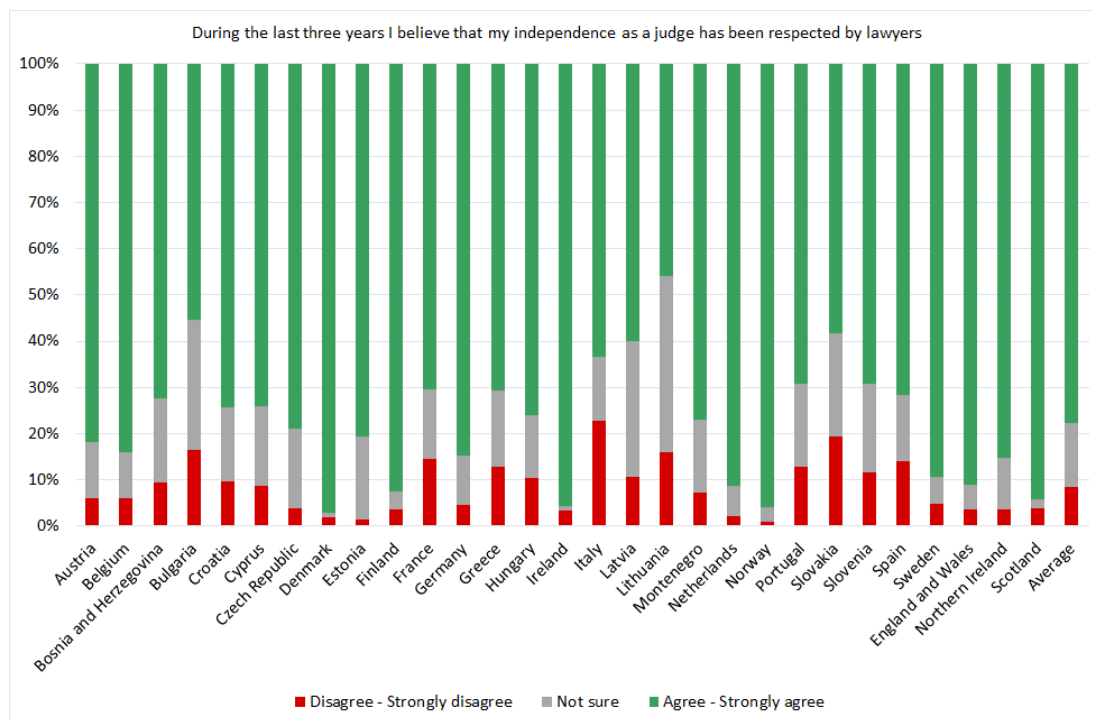
attēls Tiesu neatkarības ievērošana konstitucionālajā tiesā

11.2 Procedūru puses

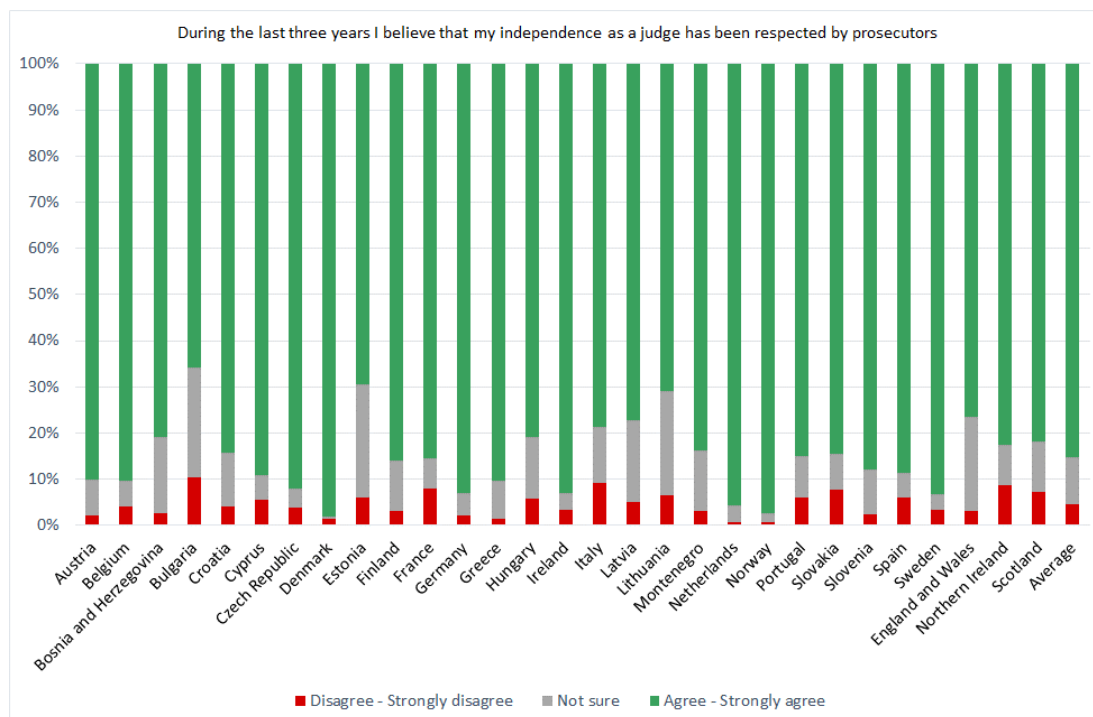
Šajā kategorijā ir iekļautas tiesvedības puses, viņu advokāti un kriminālprocesa gadījumā - prokurori (48., 49. un 50. attēls). Vidējais rādītājs visās tiesu iestādēs ir augstāks pusēm nekā advokātiem un prokuroriem. Attiecībā uz pēdējiem rezultāti ir ļoti līdzīgi tiesu iestāžu rezultātiem. Attiecībā uz pušu neatkarības ievērošanu vairākas tiesu iestādes uzrāda nelabvēlīgus rezultātus: Latvijā 30 % un Slovēnijā 26 % tiesnešu uzskata, ka viņu neatkarība netiek ievērota, savukārt Horvātijā (18 %), Itālijā (17 %), Lietuvā (17 %), Lietuvā (17 %) un Ziemeļīrijā (15 %) šie rādītāji ir 15 % un vairāk. Apvienojumā ar augstiem nedrošu atbilžu procentiem tas nozīmē, ka Latvijā tikai 25% un Lietuvā 46% tiesnešu jūtas ievēroti, salīdzinot ar vidēji 72%. Juristi un, kā jau minēts, prokurori tiek uzskatīti par cenošākiem attiecībā uz neatkarību nekā puses.

attēls Tiesnešu neatkarības ievērošana no pušu puses procedūrās

attēls Advokātu cieņa pret tiesu neatkarību

attēls Prokuroru cieņa pret tiesu neatkarību

11.3 Citas valsts varas iestādes un (sociālie) plašsaziņas līdzekļi

Nākamie četri skaitļi (51.-54. attēls) sniedz rezultātus par valdību, parlamentu, plašsaziņas līdzekļiem un sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem. Tiesneši ir daudz mazāk pozitīvi noskaņoti attiecībā uz šo dalībnieku neatkarības ievērošanu. Vidēji visās valstīs 56 % respondentu atbild, ka valdība respektē viņu neatkarību, un 25 % - ka ne. Šie rezultāti slēpj ļoti lielu dažādību starp tiesu iestādēm. Skaitļi runā paši par sevi. Zemais neatkarības respektēšanas līmenis nav raksturīgs tikai kādam konkrētam reģionam. Piemēram, Francijā tikai 29 % un Lietuvā tikai 26 % respondentu uzskata, ka valdība respektē viņu neatkarību. Austrijā tā uzskata 39 %, bet Anglijā un Velsā - 40 % iedzīvotāju. Rezultāti attiecībā uz Parlamentu ir ļoti līdzīgi, savukārt attiecībā uz plašsaziņas līdzekļiem tie ir negatīvāki gan vidēji visās valstīs, gan konkrētās valstīs. Lietuvā 10 % tiesnešu un Slovēnijā 18 % tiesnešu, minot visneatbilstošākos rezultātus, uzskata, ka plašsaziņas līdzekļi respektē viņu neatkarību. Citā spektra galā ir Norvēģija un Dānija.

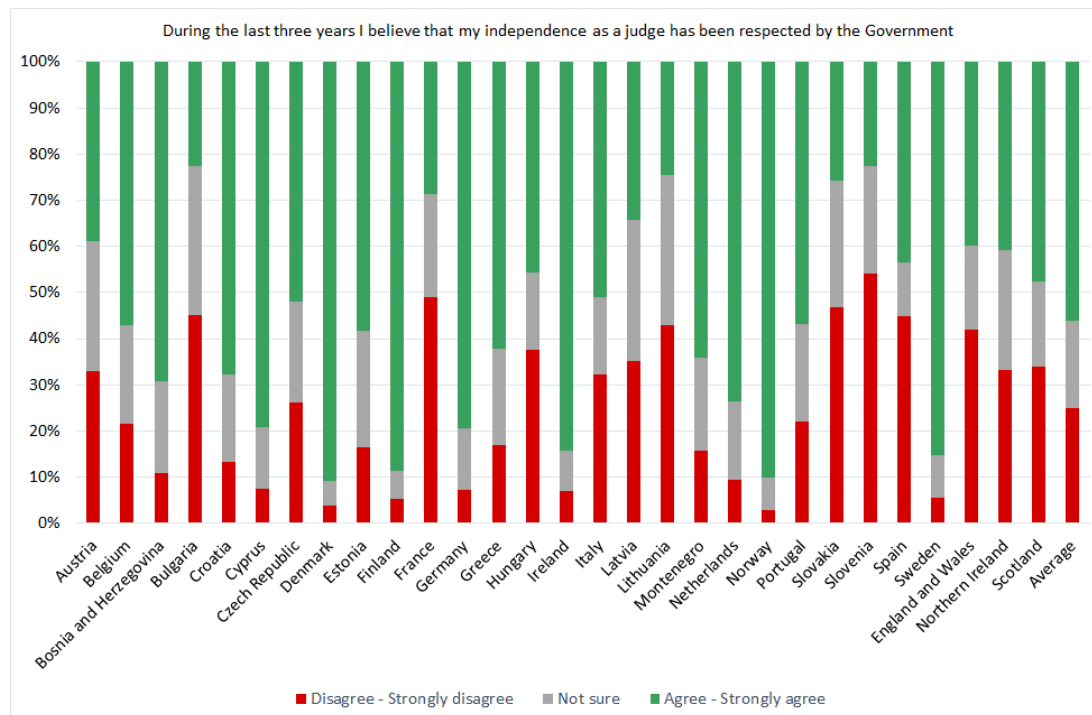
Attiecībā uz sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem daudz vairāk respondentu nav pārliecināti par to ietekmi uz neatkarību. Procentuālais īpatsvars, kas uzskata, ka sociālie plašsaziņas līdzekļi neievēro viņu neatkarību (27 %), ir gandrīz tāds pats kā vidēji visās valstīs attiecībā uz plašsaziņas līdzekļiem (28 %). Rezultātā vēl mazāk respondentu izjūt atbalstu no sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem (36 %) nekā no plašsaziņas līdzekļiem (49 %).

11.4 Atšķirības starp kategorijām

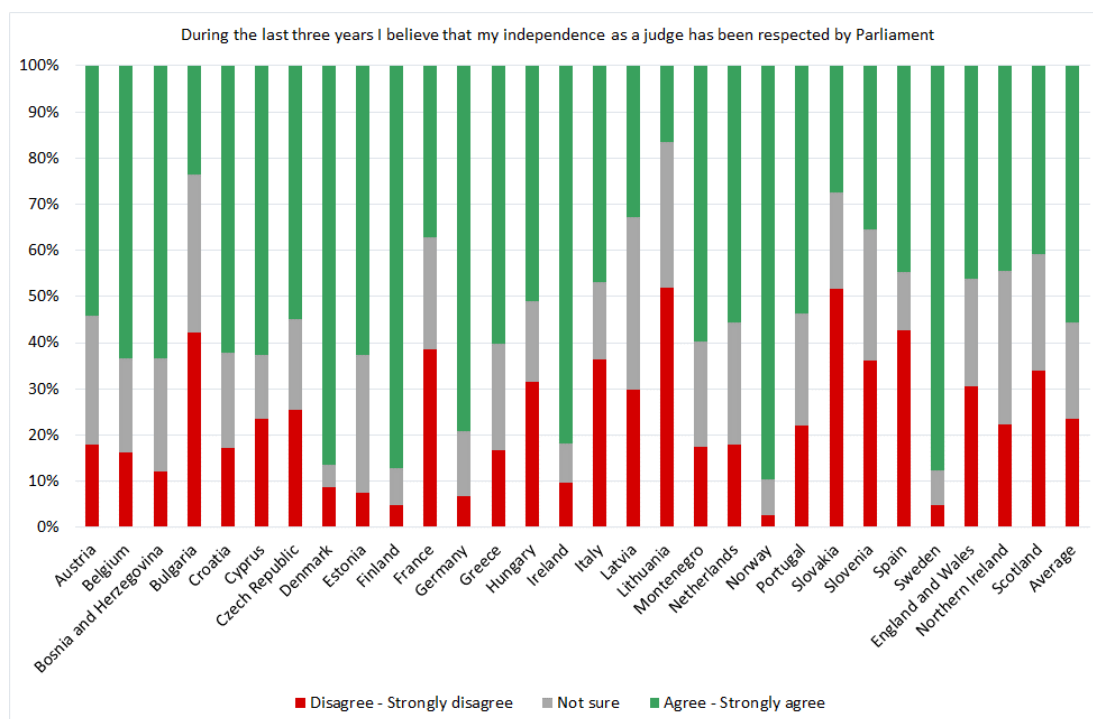
Respondentu skatījumā visaugstākā neatkarības ievērošana ir tiesu iestāžu vidū, tām seko puses un to pārstāvji un ar lielu atstatumu - citas valsts varas iestādes un (sociālie) plašsaziņas līdzekļi. Pieņemot, kā minēts iepriekš, ka demokrātiskā valstī parlamenta un valdības attieksmi nosaka vai vismaz ietekmē tautas griba, teorētiski varētu sagaidīt, ka partiju cieņa pret neatkarību procedūrās daudz neatšķirsies no parlamenta un valdības cieņas. Tomēr bieži vien starp tām ir ļoti liela atšķirība, vismaz tiesnešu uztverē. Piemērs tiesu sistēmai, kurā atšķirības ir nelielas, ir Norvēģija.

(93 % aptaujāto uzskata, ka puses respektē procesuālās puses, un 90 % - valdība), un pārējās Ziemeļvalstīs ir līdzīgā situācijā. Pretējā kontinuitātes galā Latvijā ir līdzīgi rezultāti abās kategorijās (34 %, 26 %). Līdzīgi rezultāti ir arī vairākās citās valstīs, piemēram, Vācijā (83 %, 79 %) un Bosnijā un Hercegovinā (64 %, 69 %).

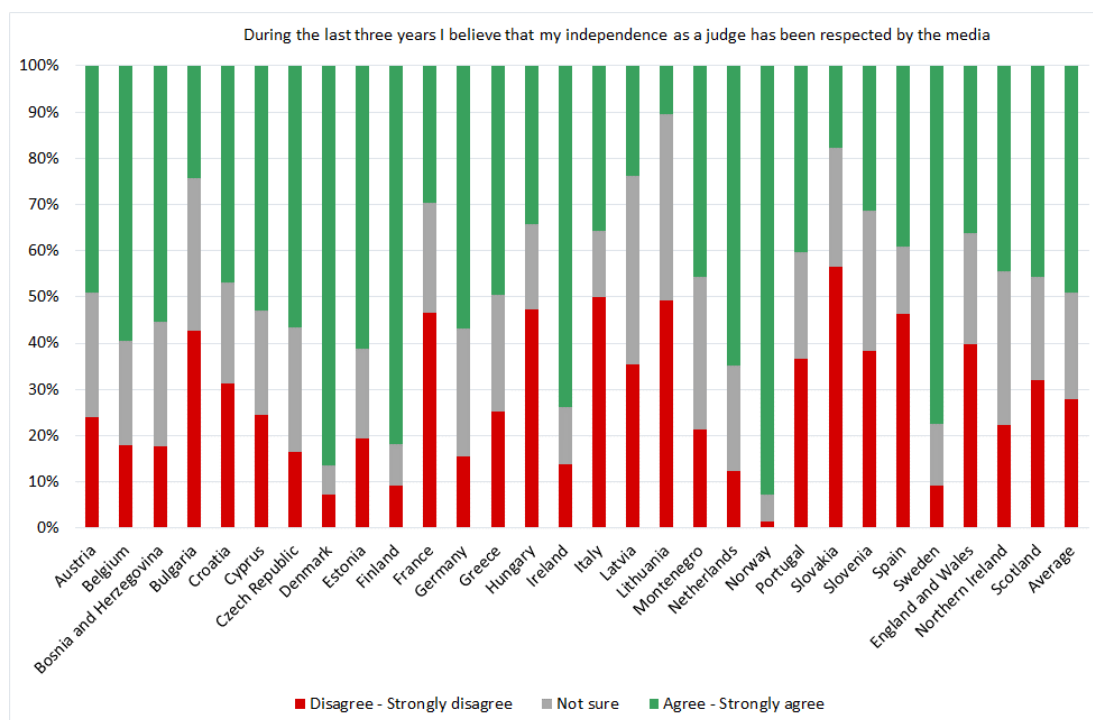
Citās tiesu sistēmās vērojamas lielas atšķirības. Piemēram, Francijā (72%, 29%) un Ungārijā (77%, 46%), Slovākijā (60%, 26%) un Anglijā un Velsā (75%, 40%). Šeit nav vietas, lai pētītu šo atšķirību cēloņus, taču šķiet droši secināt, ka tiesu un politiskās "arēnas" ir diezgan atšķirīgas un ka tās ir jāsaskaņo. Ja pilsoņi kā procesu dalībnieki ievēro tiesu varas neatkarību, tad atsaucīgai valdībai būtu jādara tas pats.

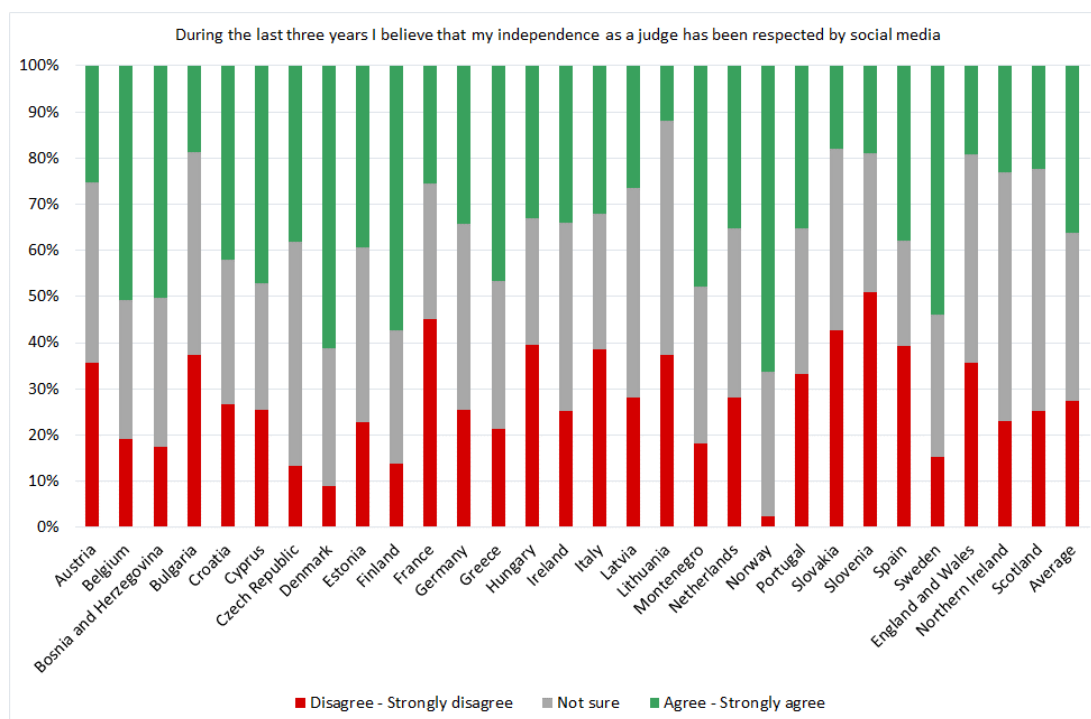
attēls Tiesu neatkarības ievērošana no valdības puses

attēls Parlamenta cieņa pret tiesu neatkarību

attēls Tiesu neatkarības ievērošana plašsaziņas līdzekļos

attēls Tiesu neatkarības ievērošana sociālajos plašsaziņas līdzekļos

Apsekojums sniedz bagātīgus datus par to, kā tiesneši uztver to, kā dažādas ieinteresētās personas (grupas un iestādes) valstīs, kurās tika veikts pētījums, "respektē" viņu neatkarību.⁹Var izmantot datu dimensiju samazināšanas metodi, ko sauc par *galveno komponentu analīzi* (PCA), lai izveidotu "kartes", kurās ieinteresētās personas sagrupētas atbilstoši atbildējošo tiesnešu uztverei.

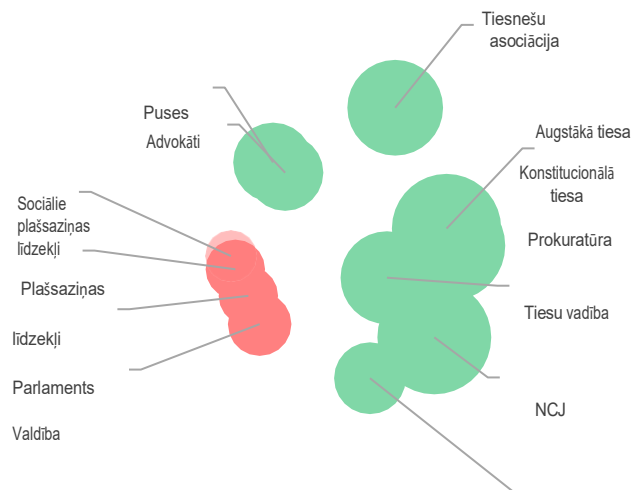
Tā kā PCA ir tikai metode, kuras mērķis ir atklāt datu modeļus, iegūtie rezultāti ir jāinterpretē, kas varētu būt vairāk māksla nekā zinātne. Tomēr tā sniedz svarīgas un iepriekš neizpētītas zināšanas par tiesu neatkarības respektēšanas un izaicinājumu avotiem.

Šajā ielikumā ir sniegts ieskats šajā analīzē, izmantojot sešu valstu piemēru. Šīs valstis ir izvēlētas, ņemot vērā i) ievērojamu atbilstu skaitu, ko var iekļaut PSN, ii) dažādu institucionālo struktūru aptvērumu un iii) iespējamus draudus tiesu neatkarībai.

Rezultāti ir apkopoti kā "kartes", kurās attēlotas dažādās aptaujā iekļautās ieinteresētās personas. Katras ieinteresētās personas atrašanās vieta tika noteikta, veicot PCA analīzi (sīkāku informāciju skatīt 2. pielikumā).

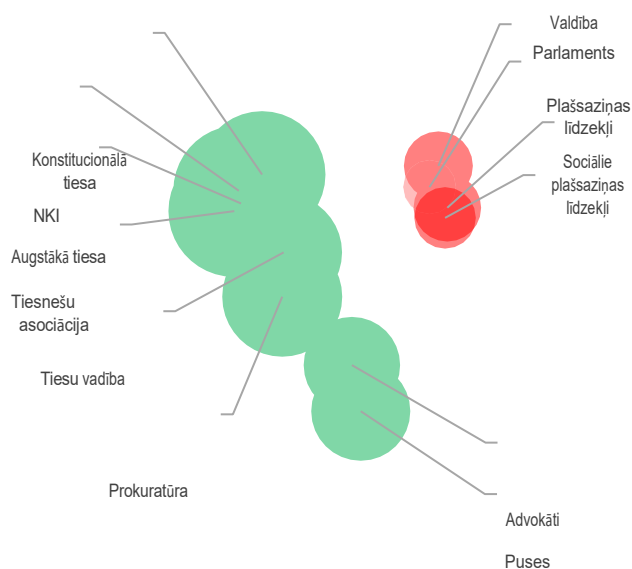
Ieinteresētās puses, kuras lielākā daļa tiesnešu uzskata par tādām, kas "respektē" tiesnešu neatkarību, ir attēlotas ar zaļiem burbuļiem (burbuļa lielums apzīmē to tiesnešu īpatsvaru, kuri uzskata, ka attiecīgā iestāde "respektē" viņu neatkarību). Ieinteresētās puses, kuras lielākā daļa tiesnešu uzskata par tādām, kas "neievēro" tiesnešu neatkarību, ir attēlotas ar sarkaniem burbuļiem (burbuļa lielums apzīmē to tiesnešu daļu, kuri uzskata, ka iestāde "neievēro" neatkarību).

⁹Konkrēti, attiecīgais apgalvojums ir formulēts šādi: "Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manu kā tiesneša neatkarību ir respektējušas", ar 12 ieinteresēto personu bāzes sarakstu: *Tiesnešu asociācija; Konstitucionālā tiesa; Tieslietu padome; Tiesu vadība, tostarp tiesas priekšsēdētājs; valdība; juristi; plašsaziņas līdzekļi (t.i., prese, televīzija vai radio); parlaments; partijas; prokuratūra; sociālie mediji (piemēram, Facebook, Twitter vai LinkedIn); Augstākā tiesa.*

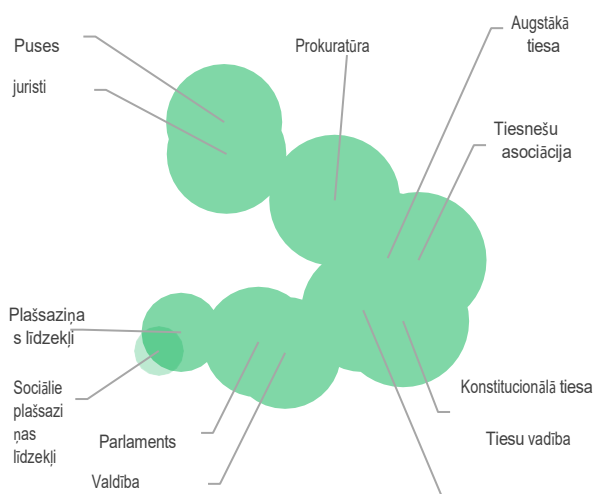
Bulgārija:

"Kartē" ir iezīmētas atsevišķas ieinteresēto personu grupas. Pirmkārt, privātpersonas, kas piedalās tiesas zālē (pusēs un advokāti, bet ne apsūdzība), un lielākā daļa tiesnešu uzskata, ka tās ievēro savu neatkarību. Otrkārt, politiskās un plašsaziņas līdzekļu iestādes (plašsaziņas līdzekļi, parlaments un valdība), un lielākā daļa tiesnešu uzskata, ka tās neievēro to neatkarību. Treškārt, ar tiesu varu saistītie institucionālie dalībnieki (Augstākā un Konstitucionālā tiesa, prokuratūra, tiesu vadība un Tieslietu padome). Tiesnešu asociācija atrodas zināmā attālumā. Raksturīgi, ka lielākā daļa tiesnešu uzskata, ka šīs iestādes ievēro viņu neatkarību, bet viedokļi par Bulgārijas NTP atšķiras.

Francija:

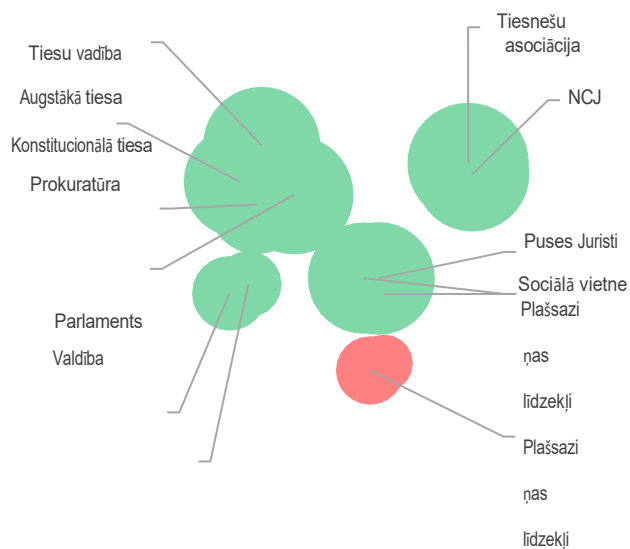
Arī Francijas gadījumā "karte" atklāj skaidrus grupējumus. Tomēr grupēšana nedaudz atšķiras. Pirmkārt, privātās ieinteresētās personas, kas atrodas tiesas zālē (pusēs un advokāti), ir tuvāk prokuratūrai, kas atrodas pa vidu starp tām un tiesu iestādēm (Konstitucionālā tiesa, Augstākā tiesa, Ntiesa, Tiesnešu asociācija). Lielākā daļa tiesnešu uzskata, ka tās ievēro savu neatkarību, un visvairāk skeptiski izturas pret privātpersonām. Trešā grupa, kuru lielākā daļa tiesnešu uzskata par tādu, kas neievēro to neatkarību, ir politiskās un plašsaziņas līdzekļu iestādes.

Vācija:

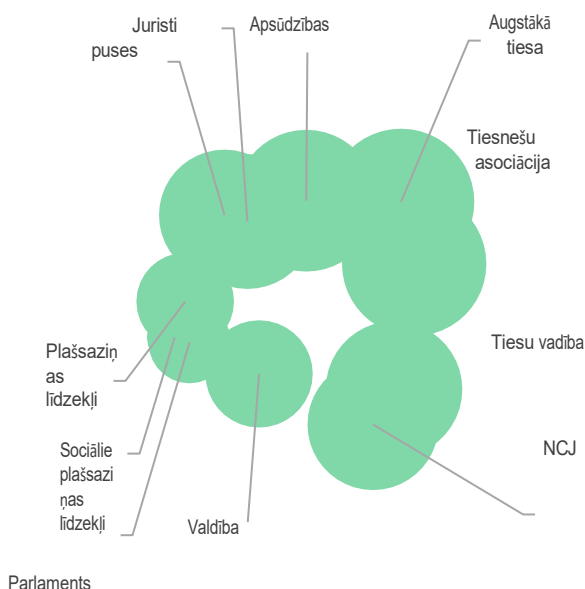
"Karte" attēlo atšķirīgu ieinteresēto personu grupu konstelāciju. Līdzīgi kā Francijā, tiesas zālē uzstājas personas var klasificēt kā grupu, kurā prokuratūra atrodas starp pusēm un advokātiem un tiesu iestādēm. Svarīgi ir tas, ka lielākā daļa tiesnešu visas tās vērtē kā respektējošas savu neatkarību. Politiskie dalībnieki (parlaments un valdība) ir diezgan attālināti no plašsaziņas līdzekļiem. Jāatzīmē, ka lielākā daļa tiesnešu arī šo iestāžu grupu vērtē kā tādu, kas ievēro savu neatkarību (ar lielāko īpatsvaru no visiem tiesnešiem).

pesimistiski noskaņoti sociālie plašsaziņas līdzekļi).

Ungārija:

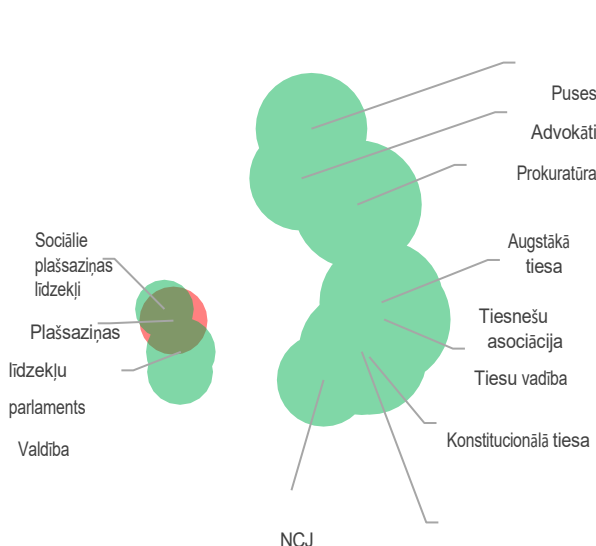
Ungārijas tiesnešu atbildēs izveidotā "karte" atšķiras no citām "kartēm", jo ar tiesu varu saistītie dalībnieki ir sadalīti. No vienas puses, tiesu vadība, Augstākā tiesa, Konstitucionālā tiesa un prokuratūra atrodas politisko iestāžu (parlamenta un valdības) tuvumā. Tiesnešu asociācija un Nacionālā tiesnešu padome atrodas atsevišķi. Šo modeli var izskaidrot ar sadursmi starp "neliberālismu" un iepriekšējo, liberālo konstitucionālo identitāti. Juristi un partijas nonāca līdzās plašsaziņas līdzekļiem, kas parādījās neparastā attālumā no politiskajām institūcijām. Tiesnešu viedokļi par cieņu no politiskajām institūcijām (nedaudz dominēja optimisti) un plašsaziņas līdzekļiem (nedaudz dominēja pesimisti) dalījās.

Nīderlande:

"Kartē" vispirms tika sagrupēti dalībnieki, kas parādās tiesas zālē (partijas, advokāti un prokuratūra), otrkārt, Augstākā tiesa un Tiesnešu asociācija, treškārt, Tiesu vadība un Tieslietu padome (to var izskaidrot ar Tieslietu padomes centrālo lomu Nīderlandes tiesu sistēmas pārvaldībā) un, ceturtkārt, plašsaziņas līdzekļi un politiskās iestādes. Tāpat kā Vācijas gadījumā, lielākā daļa tiesnešu visas ieinteresētās personas vērtē kā respektējošas attiecībā uz viņu neatkarību, bet vislielāko skepsi izrāda pret sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem. Valdība no parlamenta atrodas ievērojamā attālumā. Turklāt tās cieņa pret tiesnešu neatkarību tika vērtēta kā lielāka nekā attiecībā uz valdību.

Parlaments.

Spānija:

"Kartē" iezīmētas trīs atšķirīgas ieinteresēto personu grupas: tiesas zālē klātesošie (pusēs, advokāti, prokuratūra), institucionālie dalībnieki, kas saistīti ar tiesu varu, kā iepriekš, kā arī publiskās sfēras iestādes (parlaments, valdība un plašsaziņas līdzekļi). Attiecībā uz pēdējo grupu tiesneši dalījās vērtējumos par to, vai viņi ievēro vai neievēro savu neatkarību (tikai attiecībā uz plašsaziņas līdzekļiem pesimistu bija vairāk nekā optimistu). Lai gan lielākā daļa tiesnešu uzskata, ka tiesas zālē klātesošās ieinteresētās personas un lielākā daļa tiesu iestāžu respektē viņu neatkarību, vairāk skepticisma ir attiecībā uz NKI.

12. Secinājumi un Diskusija

Aptauja tika veikta veiksmīgi: tajā piedalījās daudzi tiesneši un ļoti daudzi tiesneši. Nemot vērā tiesu sistēmas decentralizēto raksturu, ir jāpieliek pūles, lai aptauja nonāktu visu tiesnešu uzmanības lokā. Tas, cik veiksmīgi tas izdodas, lielā mērā ietekmē atbilžu skaitu. Lielākā daļa tiesu iestāžu bija gatavas piedalīties, un tām ļoti veiksmīgi izdevās sasniegt tiesnešus. Rezultātā gandrīz visās tiesu iestādēs atbilžu skaits palielinājās. Žēl, ka šoreiz aptaujā nepiedalījās Rumānija un ka Itālija un Slovākija atpauzē no centieniem popularizēt aptauju. Tā rezultātā šajās tiesu iestādēs ievērojami samazinājās atbilžu skaits. Neatkarīgi no tā aptauja sniedz padziļinātu ieskatu par to, kā visu iesaistīto tiesu iestāžu tiesneši uztver savu neatkarību, pamatojoties uz bieži vien ilgstošu pieredzi. Jāatzīmē, ka katrā tiesu iestādē respondentu viedokļi ir līdzīgi neatkarīgi no viņu personiskajām un profesionālajām īpašībām.

Ziņojumā ir sniegti aptaujas rezultāti bez turpmākas kvantitatīvas analīzes. Izņēmums ir tiesnešu uzskati par to, kā dažādas iestādes ievēro neatkarību. I ielikumā sniegta šo iestāžu "attāluma" analīze.

Galvenie secinājumi ir šādi:

1. Tiesneši kopumā pozitīvi vērtē savu neatkarību. Desmit ballu skalā tiesneši savas valsts tiesnešu neatkarību vērtē vidēji no 7,0 līdz 9,8 ballēm. Savu personīgo neatkarību viņi vērtē vēl augstāk - no 7,5 līdz 9,9. Jāatzīmē, ka aptaujā nepiedalījās Polija un Rumānija. Atbilstoši pozitīvajam neatkarības novērtējumam tikai nedaudzi tiesneši ziņo par neatbilstošu spiedienu, lai ietekmētu tiesas lēmumus.
2. Kopš 2015. gada, kad tika veikts pirmais apsekojums, neatkarība pakāpeniski uzlabojas vidēji visās tiesu iestādēs kopā. Pamatojoties uz to tiesnešu pieredzi, kuri strādā jau daudzus gadus, arī ilgākā laika posmā neatkarība ir uzlabojusies.
3. Tas nenozīmē, ka visās tiesu iestādēs neatkarība ir uzlabojusies. Jo īpaši Centrāleiropā ir vērojamas lielas svārstības. Nesen neatkarība pasliktinājās Slovākijā un Melnkalnē, bet ilgākā laika posmā - Ungārijā, Lietuvā un Slovākijā. Tā kā Slovākijā atbilžu skaits bija zems, rezultāti par šo valsti jāizmanto piesardzīgi.
4. Tiesneši vidēji katrā valstī novērtē padomju neatkarību ar 2,7 līdz 9,6 ballēm. Spānijas, Bulgārijas un Slovākijas padomes saņem ļoti zemu vērtējumu. Ar padomes pastāvēšanu nepietiek, lai garantētu tiesu sistēmas neatkarību kopumā. Tas lielā mērā ir atkarīgs no kārtības, piemēram, attiecībā uz padomes locekļu iecelšanu.
5. Korupcija ir problēma vairākās tiesu iestādēs. Plašākā tiesu iestāžu lokā tiek uzskatīts, ka tiesu iestādes nedara pietiekami daudz, lai novērstu tiesu iestāžu amatpārkāpumus un korupciju.
6. Daudzās tiesu iestādēs tiesneši, tāpat kā iepriekš, kritiski vērtē cilvēkresursu lēmumus attiecībā uz tiesnešiem un jo īpaši attiecībā uz iecelšanu amatā un paaugstināšanu amatā. Respondenti uzskata, ka iecelšana amatā Augstākajā tiesā/Kasācijas tiesā joprojām ir problemātiska dažādās valstīs.
7. Lielākajā daļā tiesu iestāžu tiesneši izjūt nepiemērotu spiedienu no (sociālajiem) plašsaziņas līdzekļiem lietu līmenī. Daudzi no viņiem uzskata, ka (sociālie) plašsaziņas līdzekļi neievēro viņu neatkarību.
8. Tiesu vadība, tostarp tiesu priekšsēdētāji, parasti necenšas ietekmēt tiesu lēmumu saturu. Tomēr daži tiesneši izjūt tiesu vadības nepiemērotu spiedienu ievērot savlaicīguma standartus, un vēl vairāk tiesnešu izjūt nepiemērotu spiedienu, ko rada ražošanas mērķi. Daudzās valstīs ar to ir saistītas problēmas, kas saistītas ar tiesu noslodzi un tiesu resursiem.
9. Daudzās tiesu sistēmās tiesu varas mijiedarbība ar citām valsts varām ir problemātiska. Apsekojumā izceltas dažas no šīm problēmām: (1) tiesas lēmumu, kas ir pretrunā ar valdības interesēm, īstenošana no valdības puses bieži vien nav adekvāta,

(2) saskaņā ar respondentu viedokli daudzās valstīs liela problēma ir tas, ka valdība un parlaments neievēro tiesu neatkarību, un (3) valdības piešķirto resursu nepietiekamība ietekmē neatkarību.

Lielākā daļa tiesnešu Eiropā pozitīvi vērtē savu neatkarību, taču viņi norāda uz problēmām, kas negatīvi ietekmē viņu neatkarību. Dažas no šīm problēmām ir lietu līmenī, citas - sistēmas līmenī, piemēram, iecelšana amatā. Aptauja sniedz daudz ieskatu par tiesu sistēmas darbību valsts līmenī. Tieslietu padomēm un citām pārvaldes struktūrām ir jāanalizē rezultāti attiecībā uz savām tiesu iestādēm un jārisina jautājumi, kurus izvirzījuši respondenti. Lai gan padomes ir atkarīgas no citām valsts varas iestādēm likumdošanas uzlabošanas un atbilstošu resursu nodrošināšanas, tiesu iestādes un jo īpaši padomes daudzas problēmas var risināt pašas.

ENCJ veicina padomju darbību, lai uzsāktu pozitīvu pārmaiņu procesu. Aptaujas rezultāti uzsver, cik svarīgi ir saskaņoti centieni šādu pārmaiņu uzsākšanai. Lielākā daļa aptaujā izvirzīto jautājumu nav jauni, un to risināšanai ir vajadzīga augstāka prioritāte. Turklāt ir jāmeklē vai jāturpina dialogs ar citām valsts varām un arī ar plašsaziņas līdzekļiem, lai veicinātu labāku izpratni par tiesu neatkarības nozīmi sabiedrības un tās ekonomikas funkcionēšanā. Aptaujas datu kopa ir pieejama pēc pieprasījuma.

pielikums Neatkarība pēc raksturojuma

Table 1 Independence of all judges by characteristic; minimum of 30 respondents per country																		
Country	Gender		Judicial experience						Type of court				Type of cases				Member of Judges Association	
	Female	Male	0-5 years	6-10 years	11-15 years	16-20 years	21-25 years	Over 25 years	Court of first instance	Appeal court	Supreme Court/ Court of Cassation	administrative cases	civil (including family) cases	criminal cases	civil and criminal cases in equal measure	civil, administrative and criminal cases in equal measure	Yes	No
Austria	8.9	8.8	8.8	8.9	8.5	8.7	9.0	9.0	8.9	8.7	9.3	8.7	8.9	9.0	-	-	8.9	8.3
Belgium	8.8	8.7	8.7	8.8	8.8	8.7	8.8	8.6	8.7	8.8	-	-	-	8.8	8.5	8.8	-	8.9
Bosnia and Herzegovina	6.9	7.1	6.7	6.9	7.3	6.8	7.2	6.8	7.0	6.9	-	-	7.1	6.6	7.3	-	6.9	7.3
Bulgaria	7.2	7.2	7.5	7.2	7.0	7.1	7.1	7.3	7.1	7.4	7.7	7.4	7.0	7.2	-	7.8	7.1	7.2
Croatia	7.2	7.7	7.2	7.2	6.7	7.3	7.3	7.8	7.2	7.7	-	7.2	7.3	7.6	-	-	7.5	7.0
Cyprus	9.4	-	-	-	-	-	-	-	9.5	-	-	-	-	-	9.5	-	-	-
Czech Republic	9.2	8.9	9.1	8.8	8.9	9.2	9.1	9.2	9.1	9.1	-	9.1	9.2	9.0	-	-	9.1	9.1
Denmark	9.9	9.9	9.9	-	9.8	9.8	-	-	9.8	9.9	-	-	-	-	9.9	9.8	9.8	-
Estonia	8.6	-	-	-	-	-	-	-	8.6	-	-	-	8.6	-	-	-	-	-
Finland	9.4	9.3	9.4	9.3	9.4	-	-	9.3	9.2	9.5	-	9.6	9.3	9.1	9.2	-	9.4	9.2
France	8.3	8.3	8.4	8.3	8.1	8.3	8.3	8.4	8.3	8.4	8.6	8.7	8.3	8.3	8.2	8.5	8.2	8.4
Germany	9.0	8.8	8.8	8.7	8.8	8.9	9.0	8.9	8.8	8.9	9.1	8.8	8.9	8.8	8.9	-	8.9	8.9
Greece	8.2	8.1	7.9	8.2	8.1	8.3	8.4	8.4	8.2	8.5	7.9	8.4	8.1	-	7.8	-	8.2	-
Hungary	8.0	8.0	8.5	8.2	7.9	8.0	8.1	8.0	8.0	8.2	8.4	8.6	7.9	8.3	-	-	8.1	8.1
Ireland	9.3	9.4	9.5	9.5	-	-	-	-	9.4	-	-	-	9.3	9.4	-	-	9.4	-
Italy	8.2	8.2	8.2	8.0	7.7	-	8.3	8.3	8.2	8.2	-	8.0	8.2	8.2	-	-	8.2	7.4
Latvia	7.2	7.0	-	-	7.3	7.1	-	7.2	6.9	7.4	-	7.8	7.0	7.2	-	-	7.6	6.7
Lithuania	7.5	7.6	8.2	7.4	-	8.2	-	-	7.6	7.3	-	-	7.3	7.8	-	7.5	7.9	6.9
Montenegro	8.0	7.2	-	-	-	-	-	-	7.8	-	-	-	8.0	7.6	-	-	7.9	7.3
Netherlands	9.2	9.2	9.2	9.2	9.3	9.2	9.2	9.3	9.2	9.3	-	9.2	9.2	9.2	9.0	-	9.2	9.2
Norway	9.3	9.2	9.4	9.2	9.1	9.0	-	9.5	9.2	9.3	-	-	-	-	9.3	9.2	9.3	-
Portugal	8.3	8.4	8.5	-	8.1	8.2	8.2	8.5	8.2	8.7	-	-	8.4	8.3	8.0	-	8.3	8.2
Slovakia	-	6.6	-	-	-	-	-	-	7.3	-	-	-	7.3	-	-	-	-	7.3
Slovenia	7.4	8.2	-	-	7.3	7.8	7.9	7.2	7.4	8.0	-	-	7.5	8.0	-	-	7.5	7.7
Spain	7.9	8.1	8.3	7.8	8.0	7.8	7.8	8.1	7.9	8.2	-	8.1	8.0	8.0	8.0	-	7.9	8.1
Sweden	8.9	8.8	9.1	8.6	8.7	8.9	9.1	8.8	8.8	9.0	-	8.8	9.1	8.7	8.9	-	8.9	8.8
United Kingdom: England and Wales	9.4	9.6	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5	-	9.3	9.5	9.5	9.4	9.7	9.5	9.5
United Kingdom: Northern Ireland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
United Kingdom: Scotland	9.3	9.5	-	-	-	-	-	-	9.4	-	-	-	-	-	-	-	9.5	9.2
Country average	8.5	8.4	8.6	8.4	8.3	8.3	8.4	8.4	8.4	8.5	8.5	8.5	8.3	8.3	8.8	8.8	8.5	8.1

Table 2 Personal independence by characteristic; minimum of 30 respondents per country

Table 2. Personal independence by characteristic; minimum of 30 respondents per country																										
Gender		Judicial experience										Type of court				Type of cases				Member of Judges Association						
Country	Female	Male	0-5 years	6-10 years	11-15 years	16-20 years	21-25 years	Over 25 years	Court of first instance	Appeal court	Supreme Court/ Court of Cassation	administrative cases	civil (including family) cases	criminal cases	civil and criminal cases in equal measure	civil, administrative and criminal cases in equal measure	Yes	No								
Austria	9.4	9.3	9.3	9.3	8.9	9.4	9.4	9.4	9.3	9.3	9.8	9.4	9.3	9.4	9.4	-	9.3	8.9								
Belgium	9.4	9.3	9.3	9.3	9.4	9.2	9.4	9.2	9.3	9.2	-	-	-	9.4	9.1	9.4	-	9.4	9.3							
Bosnia and Herzegovina	8.7	8.4	8.0	8.7	8.6	8.6	9.0	8.5	8.6	8.6	-	-	-	8.7	8.3	8.5	-	8.5	8.8							
Bulgaria	9.0	8.7	9.4	8.7	8.9	8.8	8.8	8.8	8.8	8.6	9.5	9.1	9.1	8.9	8.8	-	9.1	9.0	8.9							
Croatia	8.7	9.0	8.7	9.0	8.3	8.7	8.6	9.2	8.7	9.1	-	9.1	8.7	9.0	-	-	8.9	8.7								
Cyprus	9.8	-	-	-	-	-	-	-	9.8	-	-	-	-	-	9.8	-	9.7	-								
Czech Republic	9.6	9.4	9.6	9.2	9.4	9.5	9.5	9.6	9.5	9.4	-	9.5	9.6	9.4	-	-	9.6	9.5								
Denmark	9.9	9.9	9.9	-	9.9	9.8	-	-	9.8	9.9	-	-	-	-	9.9	-	9.9	-								
Estonia	9.0	-	-	-	-	-	-	-	9.0	-	-	-	8.9	-	-	-	9.3	-								
Finland	9.5	9.5	9.4	9.6	9.6	-	-	9.6	9.5	9.6	-	9.6	9.6	9.3	9.5	-	9.6	9.4								
France	9.0	9.0	9.0	8.9	8.9	9.1	9.0	9.1	9.0	9.1	9.5	9.1	9.4	9.0	9.0	9.1	8.7	8.8	9.2							
Germany	9.1	9.1	8.8	8.9	9.0	9.1	9.3	9.3	9.0	9.2	9.4	9.1	9.1	9.0	9.1	-	9.1	9.0								
Greece	9.1	9.0	8.9	9.1	9.2	8.9	9.3	9.3	9.0	9.3	9.2	9.2	9.1	-	8.8	-	9.1	-								
Hungary	9.1	9.0	9.4	9.3	9.0	8.9	9.0	9.0	9.0	9.2	9.3	9.2	8.9	9.3	-	-	9.2	9.0								
Ireland	9.7	9.7	9.8	9.7	-	-	-	-	9.6	-	-	-	-	9.6	9.6	-	9.7	-								
Italy	9.4	8.9	9.4	8.9	8.8	-	9.5	9.1	9.2	9.1	-	9.4	9.0	9.2	-	-	9.2	8.7								
Latvia	7.9	7.5	-	-	7.8	7.7	-	7.8	7.6	8.0	-	8.3	7.8	7.7	-	-	8.2	7.4								
Lithuania	8.2	7.8	9.0	8.3	-	8.1	-	-	8.1	7.9	-	-	7.9	8.1	-	8.1	8.4	7.4								
Montenegro	9.1	8.2	-	-	-	-	-	-	8.9	-	-	-	9.1	8.6	-	-	8.9	8.7								
Netherlands	9.4	9.4	9.2	9.4	9.5	9.4	9.3	9.5	9.3	9.4	-	9.3	9.4	9.4	9.1	-	9.4	9.4								
Norway	9.6	9.4	9.5	9.3	9.6	9.4	-	9.7	9.5	9.4	-	-	-	-	9.4	9.5	9.5	-								
Portugal	9.1	9.0	9.2	-	8.7	8.9	9.0	9.2	8.9	9.4	-	-	9.0	9.1	8.8	-	9.0	9.2								
Slovakia	-	8.0	-	-	-	-	-	-	8.4	-	-	-	8.5	-	-	-	-	8.7								
Slovenia	8.2	9.1	-	-	7.8	8.6	8.7	8.3	8.2	8.8	-	-	8.2	8.7	-	-	8.3	8.3								
Spain	9.1	9.2	9.3	9.0	9.1	9.0	9.1	9.2	9.0	9.3	-	9.1	9.1	9.2	9.1	-	9.1	9.2								
Sweden	9.3	9.4	9.4	9.2	9.2	9.5	9.5	9.6	9.3	9.4	-	9.6	9.5	9.3	9.4	-	9.3	9.4								
United Kingdom: England and Wales	9.5	9.6	9.6	9.6	9.5	9.6	9.5	9.6	9.6	9.6	-	9.4	9.6	9.5	9.7	9.8	9.6	9.6								
United Kingdom: Northern Ireland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
United Kingdom: Scotland	9.3	9.6	-	-	-	-	-	-	9.5	-	-	-	-	-	-	-	9.6	9.3								
Country average	9.1	9.0	9.2	9.1	9.0	9.0	9.2	9.1	9.1	9.1	9.4	9.2	9.0	9.0	9.3	9.2	9.2	8.9								

pielikums Tiesu neatkarības "ievērošanas" kartēšana

Šā pielikuma mērķis ir izklāstīt metodoloģiju, kas ir *ielikumā* sniegto "karšu" pamatā: *kartēšana tiesu neatkarības "ievērošana"*.

Dati

Sākumpunkts ir datu apraksts. Dati sastāv no individuāla līmeņa atbildēm uz paziņojumu: "*Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā manu kā tiesneša neatkarību ir respektējuši*". Respondentiem tika sniegts 12 ieinteresēto pušu pamatsaraksts: tostarp valsts iestādes (gan tiesu iestādes, piemēram, *Augstākā tiesa* un *Konstitucionālā tiesa*, gan ārpus tiesu iestādes, piemēram, prokuratūra, parlaments un valdība), plašsaziņas līdzekļi (tradicionālie un sabiedriskie) un tādas grupas kā partijas un advokāti, kas uzstājas tiesās.¹⁰ Lai ņemtu vērā atšķirības Apsekojumā iekļauto valstu institucionālajā uzbūvē, tika pievienota atbilde "*nav*" (piemēram, Tieslietu padome Vācijā vai Satversmes tiesa Nīderlandē). Ņemot vērā ticamās atšķirības uztverē starp Augstākās tiesas tiesnešiem un parasto tiesu tiesnešiem, kā arī sakarā ar nelielu atbilžu skaitu no pirmās instances tiesnešiem, analizē galvenā uzmanība tika pievērsta pirmās instances un apelācijas tiesu tiesnešu uztverei. Atbildes tika pārveidotas skaitliskā skalā, piekrišanu kodējot kā pozitīvas vērtības, nepiekrišanu - kā negatīvas vērtības, bet "nezinu" - kā neitrālu vērtību.¹¹ Diemžēl, ņemot vērā PCA datu prasības (varēja piemērot tikai atbildes, kas aptver visas ieinteresētās personas), ievērojams novērojumu skaits tika izslēgts. Rezultātā analīze tika veikta tikai valstīm ar pietiekami lielu izmantojamu novērojumu skaitu (sk. tabulu turpmāk). To tiesnešu procentuālais īpatsvars, kuri uzskata, ka konkrētas ieinteresētās personas "ievēro" vai "neievēro" savu neatkarību, visā izlasē un apakšizlasē, kas tika izmantota PCA, izrādījās aptuveni vienāds. Tādējādi zaudētie novērojumi neievieša sistēmisku neobjektivitāti.

tabula: PCA analīzei izmantoto novērojumu skaits		
Valsts	Kopējais atbilžu skaits	Izmantojamie novērojumi PCA
Bulgārija	424	343
Francija	1583	909
Vācija	3140	2369
Ungārija	788	741
Nīderlande	775	458
Spānija	1191	855
Avots: Pašu apkopojums		

Metode

Principal Components Analysis (PCA) sintezē informāciju no liela mainīgo kopuma mazākā tā saukto *galveno komponentu* kopumā. Tādējādi tā samazina lieko informāciju (piemēram, līdzīgi uztvertu iestāžu individuālo novērtējumu secību tikai vienā kopsummā) vai atklāj kādu nenovērojamu (latentu) faktoru (piemēram, personības iezīmi, kas atklājas no personības testa jautājumu baterijas). To darot, PCA algoritms aprēķina tā sauktās *faktoru slodzes*. Tās norāda, kā konkrētais mainīgais¹² ietekmē turpmākos *galvenos komponentus* (jo lielāka ir slodzes absolūtā vērtība, jo lielāku mainīgā variācijas daļu izskaidro konkrētais komponents). Izmantojot *faktoru slodzes* divās izvēlētajās komponentēs, var attēlot analizējamos mainīgos telpā.

¹⁰Pilnā sarakstā - oriģinālajā pasūtījumā - ir: *Tiesnešu asociācija; Konstitucionālā tiesa; Tieslietu padome; Tiesu vadība, t.sk. tiesas priekšsēdētājs; valdība; juristi; plašsaziņas līdzekļi (t.i., prese, televīzija vai radio); parlaments; partijas; prokuratūra; sociālie mediji (piemēram, Facebook, Twitter vai LinkedIn); Augstākā tiesa.*

⁽¹¹⁾ T.i. pilnīgi piekriť (+2), piekriť (+1), nav pārliecināts (0), nepiekrīt (-1), pilnīgi nepiekrīt (-2).

¹²No sākotnējā lielā datu kopuma.

(t. i., komponenti nosaka vertikālo un horizontālo asi, un mainīgie lielumi ir attēloti kā punkti izkliedes diagrammā). Tā kā PCA ir tikai datu dimensionalitātes samazināšanas metode, iegūtās komponentes (un *faktoru slodzes*) neatspoguļo neko vairāk kā tikai no datiem atgūtos modeļus. Lai *komponentiem* piešķirtu jēgu (piešķirtu vertikālajai un horizontālajai asij apzīmējumus), tie ir jāinterpretē, kas dažkārt ir sarežģīti un rada zināmu subjektivitāti.

Rezultāti

Visās izvēlētajās valstīs, veicot atbilstošu apgalvojumu¹³analīzi, atklājās, ka pirmā *galvenā komponente* izskaidro gandrīz pusi no kopējās dispersijas, un visām ieinteresētajām personām bija līdzīgas slodzes. Tas, savukārt, norāda uz to, ka pastāv kāda nenovērojama individuāla līmeņa īpašība, kas saistīta ar to, kā konkrētais respondents kopumā uztver "cieņu" pret savu neatkarību.

Tomēr otrais un trešais komponents, kas kopā izskaidro vēl vienu ceturtdaļu no kopējās dispersijas, ļāva skaidri diferencēt ieinteresētās personas. Tādējādi tika piemērotas attiecīgās *faktoru slodzes*, lai uzzīmētu "kartes", kas attēlotas ielikumā.

tabula: Pirmās trīs <i>galvenās komponentes (PK)</i> izskaidroto kopējās dispersijas procentuālā daļa.			
	PC 1	PC 2 (horizontālā ass uz "kartes")	PC 3 (vertikālā ass uz "kartes")
Bulgārija	48%	16%	8%
Francija	48%	20%	7%
Vācija	53%	12%	7%
Ungārija	45%	19%	9%
Nīderlande	42%	16%	10%
Spānija	52%	14%	8%
Avots: Pašu apkopojums			

Interpretācija

Viens no veidiem, kā interpretēt PCA rezultātus, ir izpētīt dažādu ieinteresēto personu *faktoru slodzes* turpmākajos *galvenajos komponentos*. Zinot, kurš mainīgais dod vislielāko ieguldījumu konkrētajā komponentē (ar pozitīvu vai negatīvu zīmi), var mēģināt jēgpilni apzīmēt komponenti. Tad divas komponentes varētu izmantot kā asis uz iesniegtajām "kartēm". Piemēram, horizontālo asi varētu interpretēt kā ieinteresēto pušu sakārtošanu no politiskās dzīves uz juridisko jomu, savukārt vertikālo asi varētu interpretēt kā virzību no tiesas zāles uz nāciju kopumā. Tomēr šāds stāstījums joprojām ir vairāk māksla nekā zinātne. Pirmkārt, tas ievieš būtisku subjektivitāti. Otrkārt, tā kā analīze tiek veikta katrai valstij atsevišķi, arī iegūtie apzīmējumi dažādās valstīs varētu atšķirties.

Šeit mēs apzināti atturējamies no asu interpretācijas un marķēšanas (vai pat attēlošanas) uz iesniegtajām kartēm. Tā vietā mēs koncentrējamies tikai uz konkrētu ieinteresēto personu izvietošanu un novērtējumu - to attālumu vai tuvumu un to, vai tās veido kopas, ko varētu izskaidrot, izmantojot valstij raksturīgās zināšanas.

¹³Citiem vārdiem sakot, 12 mainīgie lielumi, no kuriem katrs atspoguļo individuālas tiesnešu atbildes, novērtējot konkrētās ieinteresētās personas "cieņu" pret savu neatkarību, ar individuālām atbildēm, kas kodētas +2,+1,0,-1,-2 skalā. Ja konkrētā valstī konkrētā institūcija nepastāv (piemēram, Tieslietu padome Vācijā), tika analizēts mazāks mainīgo skaits.

pielikums Aptaujas rezultāti tabulās

Kopējais neatkarības uzskats

1. Profesionālo tiesnešu neatkarība manā valstī tiek vērtēta skalā no 0 līdz 10 (kur 0 nozīmē "vispār nav neatkarīgs", bet 10 - "visaugstākā iespējamā neatkarības pakāpe"):

	Respons	Av	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Austria	740	8.8	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	5%	22%	42%	28%
Belgium	457	8.7	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	7%	23%	24%
Bosnia and Herzegovina	338	7.0	3%	1%	1%	2%	3%	15%	5%	21%	24%	14%	10%
Bulgaria	424	7.2	0%	0%	1%	2%	4%	14%	8%	21%	25%	14%	10%
Croatia	525	7.4	1%	0%	2%	2%	2%	12%	5%	17%	26%	16%	15%
Cyprus	60	9.5	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	10%	25%	63%
Czech Republic	378	9.1	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	3%	18%	35%	42%
Denmark	211	9.8	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	9%	89%
Estonia	67	8.8	0%	0%	0%	1%	0%	1%	4%	4%	21%	30%	37%
Finland	227	9.3	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	8%	37%	51%
France	1,583	8.3	0%	0%	0%	0%	1%	1%	4%	14%	31%	35%	14%
Germany	3,140	8.9	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	6%	19%	41%	31%
Greece	826	8.2	0%	0%	0%	0%	0%	3%	5%	17%	30%	26%	18%
Hungary	788	8.1	0%	0%	1%	2%	2%	7%	5%	12%	20%	19%	31%
Ireland	115	9.4	0%	0%	0%	0%	1%	0%	2%	0%	11%	27%	59%
Italy	423	8.2	0%	0%	1%	0%	1%	5%	4%	11%	25%	30%	20%
Latvia	200	7.2	1%	1%	1%	2%	3%	14%	7%	20%	28%	22%	3%
Lithuania	181	7.5	1%	1%	3%	2%	2%	10%	4%	15%	29%	22%	12%
Montenegro	100	7.8	1%	2%	0%	2%	1%	8%	9%	10%	31%	9%	27%
Netherlands	775	9.2	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	11%	48%	39%
Norway	315	9.3	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	11%	29%	55%
Portugal	494	8.3	0%	0%	0%	1%	1%	3%	4%	12%	28%	32%	19%
Slovakia	67	7.1	1%	1%	3%	1%	3%	13%	6%	10%	33%	21%	6%
Slovenia	193	7.5	1%	2%	1%	2%	2%	8%	6%	17%	29%	23%	11%
Spain	1,191	8.0	1%	0%	0%	1%	1%	5%	5%	15%	29%	28%	14%
Sweden	599	8.8	0%	0%	1%	1%	1%	2%	2%	5%	17%	35%	37%
England and Wales	1,273	9.5	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	8%	25%	64%
Northern Ireland	27	9.7	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	0%	19%	78%
Scotland	104	9.4	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	13%	29%	57%
Total/Average	15,821	8.5	0%	0%	1%	1%	1%	4%	3%	9%	20%	27%	33%

2. Es kā tiesnesis esmu iekļauts skalā no 0 līdz 10 (kur 0 nozīmē "vispār nav neatkarīgs", bet 10 - "visaugstākā iespējamā neatkarības pakāpe"):

	Respons	Av	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Austria	740	9.3	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	3%	11%	27%	57%
Belgium	457	9.3	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	4%	8%	30%	55%
Bosnia and Herzegovina	338	8.6	2%	1%	1%	1%	1%	3%	2%	9%	12%	18%	50%
Bulgaria	424	8.9	1%	0%	0%	1%	1%	4%	3%	5%	11%	25%	51%
Croatia	525	8.8	0%	0%	2%	1%	1%	6%	2%	4%	9%	17%	58%
Cyprus	60	9.8	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	3%	8%	85%
Czech Republic	378	9.5	1%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	6%	22%	69%
Denmark	211	9.9	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	6%	91%
Estonia	67	9.2	0%	0%	0%	1%	0%	1%	4%	0%	10%	19%	63%
Finland	227	9.5	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	6%	26%	66%
France	1,583	9.0	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	7%	16%	31%	43%
Germany	3,140	9.1	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	4%	14%	32%	47%
Greece	826	9.1	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	6%	14%	28%	49%
Hungary	788	9.1	0%	0%	1%	1%	1%	3%	2%	5%	9%	18%	61%
Ireland	115	9.7	0%	0%	0%	0%	1%	0%	1%	0%	4%	15%	79%
Italy	423	9.1	0%	0%	0%	1%	1%	2%	3%	2%	9%	23%	59%
Latvia	200	7.8	0%	1%	1%	2%	1%	11%	7%	16%	19%	28%	18%
Lithuania	181	8.0	1%	1%	2%	2%	2%	7%	3%	7%	23%	23%	29%
Montenegro	100	8.8	1%	1%	0%	1%	2%	6%	2%	3%	8%	17%	59%
Netherlands	775	9.4	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	9%	36%	52%
Norway	315	9.5	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	1%	6%	24%	67%
Portugal	494	9.0	0%	0%	0%	0%	1%	2%	2%	6%	14%	24%	51%
Slovakia	67	8.3	1%	1%	1%	0%	1%	12%	0%	3%	10%	31%	37%
Slovenia	193	8.3	0%	1%	2%	2%	1%	5%	4%	9%	16%	27%	33%
Spain	1,191	9.1	0%	0%	0%	0%	1%	2%	3%	4%	10%	24%	55%
Sweden	599	9.4	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	2%	10%	26%	60%
England and Wales	1,273	9.6	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	6%	18%	73%
Northern Ireland	27	9.6	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	4%	0%	11%	81%
Scotland	104	9.5	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	2%	11%	21%	65%
Average	15,821	9.1	0%	0%	0%	0%	1%	3%	2%	4%	10%	23%	57%

3. Kopš es sāku strādāt par tiesnesi, mana neatkarība ir uzlabojusies daudz, nedaudz uzlabojusies, palikusi tāda pati, nedaudz pasliktinājusies vai ļoti pasliktinājusies.

Total	Respons	Deteriorated much	Deteriorated a little	Stayed the same	Improved a little	Improved much
Austria	740	1%	12%	75%	6%	6%
Belgium	457	2%	16%	75%	3%	4%
Bosnia and Herzegovina	338	2%	7%	67%	10%	15%
Bulgaria	424	3%	8%	60%	12%	18%
Croatia	525	3%	7%	71%	8%	11%
Cyprus	60	0%	0%	80%	3%	17%
Czech Republic	378	0%	4%	69%	11%	16%
Denmark	211	0%	8%	89%	1%	1%
Estonia	67	7%	15%	64%	6%	7%
Finland	227	0%	7%	71%	14%	7%
France	1,583	4%	21%	67%	7%	2%
Germany	3,140	2%	9%	72%	11%	7%
Greece	826	2%	7%	76%	6%	10%
Hungary	788	10%	16%	58%	6%	10%
Ireland	115	2%	7%	83%	4%	4%
Italy	423	3%	16%	70%	3%	8%
Latvia	200	4%	13%	46%	25%	13%
Lithuania	181	9%	20%	54%	10%	7%
Montenegro	100	4%	5%	74%	7%	10%
Netherlands	775	1%	13%	78%	6%	2%
Norway	315	1%	10%	84%	5%	0%
Portugal	494	7%	28%	53%	7%	4%
Slovakia	67	13%	22%	48%	7%	9%
Slovenia	193	6%	22%	65%	6%	2%
Spain	1,191	11%	23%	60%	4%	2%
Sweden	599	3%	15%	68%	10%	5%
England and Wales	1,273	1%	7%	83%	5%	4%
Northern Ireland	27	0%	7%	89%	0%	4%
Scotland	104	3%	13%	80%	1%	3%
Average	15,821	4%	12%	70%	7%	7%

0 - 5 years	Respons	Deteriorated much	Deteriorated a little	Stayed the same	Improved a little	Improved much
Austria	78	0%	3%	77%	8%	13%
Belgium	120	0%	3%	87%	5%	5%
Bosnia and Herzegovina	338	0%	1%	11%	1%	1%
Bulgaria	40	0%	5%	68%	3%	25%
Croatia	38	0%	5%	61%	13%	21%
Cyprus	22	0%	0%	73%	9%	18%
Czech Republic	70	0%	6%	81%	1%	11%
Denmark	50	0%	2%	92%	4%	2%
Estonia	7	0%	0%	100%	0%	0%
Finland	76	0%	3%	74%	13%	11%
France	358	1%	11%	83%	4%	1%
Germany	542	0%	4%	71%	13%	12%
Greece	147	0%	7%	78%	5%	10%
Hungary	91	0%	9%	74%	5%	12%
Ireland	45	0%	7%	80%	7%	7%
Italy	92	0%	10%	75%	0%	15%
Latvia	22	0%	9%	59%	27%	5%
Lithuania	32	0%	9%	81%	6%	3%
Montenegro	17	6%	6%	71%	6%	12%
Netherlands	143	0%	2%	84%	10%	3%
Norway	94	0%	4%	91%	3%	1%
Portugal	46	0%	13%	65%	13%	9%
Slovakia	26	12%	23%	50%	8%	8%
Slovenia	21	0%	10%	76%	10%	5%
Spain	95	1%	11%	81%	2%	5%
Sweden	136	1%	7%	75%	11%	7%
England and Wales	358	0%	1%	80%	10%	8%
Northern Ireland	6	0%	0%	100%	0%	0%
Scotland	23	0%	9%	87%	0%	4%
Average	3,133	1%	6%	75%	7%	8%

6 - 10 years	Respons	Deteriorate d much	Deteriorate d a little	Stayed the same	Improved a little	Improved much
Austria	137	1%	12%	73%	9%	6%
Belgium	86	1%	9%	85%	0%	5%
Bosnia and Herzegovina	338	0%	1%	9%	1%	4%
Bulgaria	37	3%	8%	73%	11%	5%
Croatia	49	2%	10%	78%	4%	6%
Cyprus	11	0%	0%	91%	0%	9%
Czech Republic	42	2%	7%	76%	14%	0%
Denmark	29	0%	3%	97%	0%	0%
Estonia	16	6%	25%	63%	0%	6%
Finland	52	2%	2%	75%	13%	8%
France	204	5%	21%	67%	6%	1%
Germany	347	1%	8%	67%	16%	8%
Greece	232	1%	5%	79%	6%	9%
Hungary	98	4%	14%	66%	8%	7%
Ireland	41	2%	2%	88%	5%	2%
Italy	42	0%	26%	67%	2%	5%
Latvia	27	0%	19%	70%	7%	4%
Lithuania	37	3%	14%	73%	8%	3%
Montenegro	22	5%	5%	82%	5%	5%
Netherlands	97	0%	8%	86%	5%	1%
Norway	63	3%	10%	84%	3%	0%
Portugal	27	4%	30%	63%	4%	0%
Slovakia	8	38%	25%	25%	0%	13%
Slovenia	11	0%	36%	55%	0%	9%
Spain	113	10%	27%	58%	4%	3%
Sweden	113	2%	11%	77%	9%	2%
England and Wales	233	1%	5%	87%	3%	3%
Northern Ireland	8	0%	13%	75%	0%	13%
Scotland	25	0%	16%	84%	0%	0%
Average	2,545	3%	13%	71%	5%	5%

11 - 15 years	Respons	Deteriorate d much	Deteriorate d a little	Stayed the same	Improved a little	Improved much
Austria	84	1%	19%	67%	8%	5%
Belgium	73	4%	22%	71%	3%	0%
Bosnia and Herzegovina	338	0%	1%	16%	2%	2%
Bulgaria	64	2%	6%	75%	6%	11%
Croatia	75	8%	12%	65%	7%	8%
Cyprus	9	0%	0%	78%	0%	22%
Czech Republic	36	0%	8%	72%	11%	8%
Denmark	57	0%	11%	88%	0%	2%
Estonia	8	13%	0%	88%	0%	0%
Finland	35	0%	14%	66%	17%	3%
France	188	5%	29%	59%	7%	1%
Germany	463	2%	10%	72%	11%	6%
Greece	113	3%	8%	73%	7%	9%
Hungary	127	15%	17%	54%	6%	8%
Ireland	17	0%	12%	88%	0%	0%
Italy	33	3%	12%	67%	6%	12%
Latvia	36	6%	11%	36%	31%	17%
Lithuania	26	23%	23%	38%	12%	4%
Montenegro	19	0%	5%	89%	5%	0%
Netherlands	148	0%	14%	78%	7%	1%
Norway	60	2%	15%	82%	2%	0%
Portugal	72	7%	36%	49%	4%	4%
Slovakia	5	20%	0%	80%	0%	0%
Slovenia	36	8%	28%	56%	8%	0%
Spain	163	10%	26%	58%	4%	1%
Sweden	161	2%	25%	60%	7%	5%
England and Wales	275	1%	9%	86%	3%	1%
Northern Ireland	3	0%	0%	100%	0%	0%
Scotland	21	5%	19%	67%	5%	5%
Average	2,745	5%	14%	68%	6%	5%

16 - 20 years	Respons	Deteriorate d much	Deteriorate d a little	Stayed the same	Improved a little	Improved much
Austria	108	0%	17%	69%	6%	8%
Belgium	57	2%	35%	58%	4%	2%
Bosnia and Herzegovina	338	0%	1%	7%	1%	2%
Bulgaria	59	3%	8%	59%	15%	14%
Croatia	66	5%	5%	76%	6%	9%
Cyprus	8	0%	0%	88%	0%	13%
Czech Republic	71	0%	3%	70%	14%	13%
Denmark	33	0%	12%	88%	0%	0%
Estonia	16	6%	19%	50%	13%	13%
Finland	17	0%	6%	76%	12%	6%
France	230	7%	28%	59%	7%	0%
Germany	406	1%	10%	71%	10%	7%
Greece	113	4%	10%	69%	7%	10%
Hungary	128	10%	23%	47%	5%	15%
Ireland	6	17%	17%	67%	0%	0%
Italy	26	0%	35%	54%	4%	8%
Latvia	44	9%	18%	43%	20%	9%
Lithuania	30	7%	23%	37%	17%	17%
Montenegro	16	6%	6%	50%	25%	13%
Netherlands	130	2%	18%	74%	3%	3%
Norway	41	2%	15%	76%	7%	0%
Portugal	83	11%	30%	52%	2%	5%
Slovakia	11	9%	36%	45%	9%	0%
Slovenia	37	5%	22%	70%	3%	0%
Spain	159	9%	31%	58%	1%	1%
Sweden	90	3%	13%	70%	7%	7%
England and Wales	188	0%	14%	78%	5%	3%
Northern Ireland	3	0%	0%	100%	0%	0%
Scotland	18	11%	6%	78%	0%	6%
Average	2,532	5%	16%	63%	7%	6%

21 - 25 years	Respons	Deteriorate d much	Deteriorate d a little	Stayed the same	Improved a little	Improved much
Austria	110	0%	10%	83%	5%	3%
Belgium	67	0%	24%	69%	6%	1%
Bosnia and Herzegovina	338	0%	1%	9%	1%	2%
Bulgaria	118	5%	8%	55%	13%	19%
Croatia	119	3%	8%	71%	6%	12%
Cyprus	8	0%	0%	88%	0%	13%
Czech Republic	62	0%	3%	69%	11%	16%
Denmark	25	0%	12%	88%	0%	0%
Estonia	7	14%	43%	43%	0%	0%
Finland	16	0%	13%	63%	13%	13%
France	175	2%	25%	65%	7%	1%
Germany	433	2%	10%	73%	9%	6%
Greece	119	3%	10%	77%	4%	6%
Hungary	138	12%	17%	52%	6%	12%
Ireland	3	0%	0%	67%	0%	33%
Italy	40	5%	10%	80%	3%	3%
Latvia	25	4%	16%	36%	16%	28%
Lithuania	28	18%	18%	50%	11%	4%
Montenegro	7	14%	0%	71%	0%	14%
Netherlands	118	2%	21%	69%	6%	2%
Norway	27	0%	11%	85%	4%	0%
Portugal	101	12%	36%	45%	7%	1%
Slovakia	8	13%	25%	50%	13%	0%
Slovenia	33	3%	24%	64%	6%	3%
Spain	202	14%	25%	58%	2%	0%
Sweden	39	3%	13%	69%	13%	3%
England and Wales	131	2%	11%	84%	2%	2%
Northern Ireland	3	0%	0%	100%	0%	0%
Scotland	9	0%	33%	67%	0%	0%
Average	2,509	4%	15%	66%	6%	7%

5. Atbildiet tikai tad, ja jūsu valstī ir Tieslietu padome: Es uzskatu, ka manā valstī Tieslietu padomei ir piemēroti mehānismi un procedūras, lai efektīvi aizstāvētu tiesu neatkarību.

	Respons	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria *	-	-	-	-
Belgium	453	42%	39%	20%
Bosnia and Herzegovina	295	40%	40%	20%
Bulgaria	419	32%	35%	34%
Croatia	519	49%	31%	20%
Cyprus *	-	-	-	-
Czech Republic *	-	-	-	-
Denmark	210	50%	35%	15%
Estonia *	-	-	-	-
Finland	224	59%	25%	16%
France	1,576	44%	24%	32%
Germany *	-	-	-	-
Greece	825	57%	33%	10%
Hungary	788	35%	27%	39%
Ireland	110	61%	31%	8%
Italy	423	46%	15%	39%
Latvia	200	32%	43%	26%
Lithuania	180	35%	34%	31%
Montenegro	99	60%	25%	15%
Netherlands	772	44%	41%	15%
Norway	314	75%	18%	7%
Portugal	493	46%	19%	35%
Slovakia	67	21%	40%	39%
Slovenia	193	32%	46%	23%
Spain	1,189	19%	18%	63%
Sweden *	-	-	-	-
England and Wales	569	56%	36%	9%
Northern Ireland	25	68%	24%	8%
Scotland	44	50%	34%	16%
Total/Average	9,987	46%	31%	23%
*) country has no Council for the Judiciary				

Neatkarības aspekti: spriedumu izpilde

6. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā spriedumi, kas bija pretrunā ar valdības interesēm, manā valstī parasti tika izpildīti/izpildīti.

	Respons	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	75%	17%	8%
Belgium	457	55%	27%	18%
Bosnia and Herzegovina	338	28%	47%	25%
Bulgaria	424	25%	58%	16%
Croatia	525	47%	35%	18%
Cyprus	60	25%	28%	47%
Czech Republic	378	58%	31%	11%
Denmark	211	57%	26%	17%
Estonia	67	72%	15%	13%
Finland	227	72%	17%	11%
France	1,583	51%	32%	18%
Germany	3,140	78%	12%	10%
Greece	826	31%	37%	32%
Hungary	788	46%	32%	22%
Ireland	115	83%	5%	11%
Italy	423	21%	35%	44%
Latvia	200	27%	57%	17%
Lithuania	181	18%	48%	34%
Montenegro	100	34%	42%	24%
Netherlands	775	79%	14%	7%
Norway	315	82%	8%	10%
Portugal	494	40%	39%	21%
Slovakia	67	30%	57%	13%
Slovenia	193	19%	54%	26%
Spain	1,191	35%	26%	39%
Sweden	599	76%	13%	12%
England and Wales	1,273	70%	15%	15%
Northern Ireland	27	63%	15%	22%
Scotland	104	73%	16%	11%
Total/Average	15,821	51%	30%	20%

Neatkarības aspekti: Eiropas Savienības ietekme

7. Es uzskatu, ka tiesu varas neatkarību manā valstī stiprina dalība Eiropas Savienībā, izredzes kļūt par Eiropas Savienības vai EEZ dalībvalsti.

7	Respons	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	63%	27%	11%
Belgium	457	61%	31%	8%
Bosnia and Herzegovina	324	50%	36%	14%
Bulgaria	422	51%	31%	18%
Croatia	524	63%	24%	13%
Cyprus	60	73%	15%	12%
Czech Republic	378	68%	24%	8%
Denmark	211	35%	46%	18%
Estonia	67	75%	22%	3%
Finland	226	46%	40%	14%
France	1,580	66%	22%	13%
Germany	3,138	52%	31%	18%
Greece	825	68%	24%	8%
Hungary	787	56%	30%	14%
Ireland	115	83%	10%	7%
Italy	422	60%	20%	19%
Latvia	200	71%	24%	6%
Lithuania	181	74%	18%	8%
Montenegro	100	69%	20%	11%
Netherlands	774	66%	24%	10%
Norway	314	35%	41%	24%
Portugal	494	80%	16%	5%
Slovakia	67	64%	21%	15%
Slovenia	193	53%	34%	13%
Spain	1,191	75%	16%	9%
Sweden	599	42%	46%	12%
England and Wales	-	-	-	-
Northern Ireland	-	-	-	-
Scotland	-	-	-	-
Total/Average	14,389	61%	27%	12%

Neatkarības aspekti: ar lietu saistīts ārējais spiediens

8a. Pēdējo trīs gadu laikā uz mani ir izdarīts neatbilstošs spiediens, lai pieņemtu lēmumu kādā lietā vai lietas daļā noteiktā veidā.

8a	Respons	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	2%	2%	96%
Belgium	457	5%	4%	91%
Bosnia and Herzegovina	338	7%	3%	90%
Bulgaria	424	5%	4%	92%
Croatia	525	8%	2%	90%
Cyprus	60	0%	0%	100%
Czech Republic	378	2%	1%	97%
Denmark	211	0%	1%	99%
Estonia	67	6%	0%	94%
Finland	227	7%	1%	92%
France	1,583	8%	3%	89%
Germany	3,140	3%	2%	95%
Greece	826	6%	2%	92%
Hungary	788	4%	3%	93%
Ireland	115	4%	0%	96%
Italy	423	6%	1%	92%
Latvia	200	16%	16%	68%
Lithuania	181	8%	10%	82%
Montenegro	100	6%	4%	90%
Netherlands	775	1%	1%	98%
Norway	315	3%	1%	97%
Portugal	494	6%	2%	92%
Slovakia	67	16%	4%	79%
Slovenia	193	8%	4%	88%
Spain	1,191	8%	3%	89%
Sweden	599	5%	2%	93%
England and Wales	1,273	3%	1%	96%
Northern Ireland	27	4%	0%	96%
Scotland	104	1%	2%	97%
Total/Average	15,821	5%	3%	92%

8b. Pēdējo trīs gadu laikā uz mani ir izdarīts neatbilstošs spiediens, lai pieņemtu lēmumu kādā lietā vai lietas daļā īpašā veidā. Ja jūs piekrītat vai pilnīgi piekrītat, vai tas notika ļoti reti, dažkārt vai regulāri.

8b	Response	Regularly	Occasionally	Very rarely	Not sure	Disagree
Austria	740	0%	1%	1%	2%	96%
Belgium	457	0%	1%	3%	4%	91%
Bosnia and Herzegovina	338	0%	5%	2%	3%	90%
Bulgaria	424	0%	2%	3%	4%	92%
Croatia	525	2%	3%	3%	2%	90%
Cyprus	60	0%	0%	0%	0%	100%
Czech Republic	378	0%	0%	2%	1%	97%
Denmark	211	0%	0%	0%	1%	99%
Estonia	67	1%	3%	1%	0%	94%
Finland	227	0%	0%	7%	1%	92%
France	1,583	0%	3%	5%	3%	89%
Germany	3,140	1%	1%	1%	2%	95%
Greece	826	0%	2%	3%	2%	92%
Hungary	788	0%	2%	2%	3%	93%
Ireland	115	1%	2%	2%	0%	96%
Italy	423	0%	3%	3%	1%	92%
Latvia	200	2%	9%	5%	16%	68%
Lithuania	181	1%	2%	5%	10%	82%
Montenegro	100	0%	3%	3%	4%	90%
Netherlands	775	0%	0%	1%	1%	98%
Norway	315	0%	1%	1%	1%	97%
Portugal	494	0%	2%	4%	2%	92%
Slovakia	67	3%	6%	7%	4%	79%
Slovenia	193	0%	3%	5%	4%	88%
Spain	1,191	1%	4%	3%	3%	89%
Sweden	599	0%	2%	3%	2%	93%
England and Wales	1,274	0%	1%	2%	1%	96%
Northern Ireland	27	0%	0%	4%	0%	96%
Scotland	104	0%	1%	0%	2%	97%
Total/Average	15,822	1%	2%	3%	3%	92%

9a. Es uzskatu, ka manā valstī pēdējo trīs gadu laikā atsevišķi tiesneši ir pieņēmuši kukuļus (saņēmuši naudu) vai iesaistījušies cita veida korupcijā.

(pieņēma nemonētāras dāvanas vai labvēlību) kā pamudinājumu pieņemt lēmumu lietā(-ās) konkrētā(-ās) veidā

9a	Response	Agree - Strongly agree	Not sure - Not applicable	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	3%	14%	83%
Belgium	457	2%	11%	87%
Bosnia and Herzegovina	338	22%	51%	28%
Bulgaria	424	21%	48%	31%
Croatia	525	30%	47%	23%
Cyprus	60	0%	2%	98%
Czech Republic	378	16%	35%	49%
Denmark	211	0%	0%	100%
Estonia	67	6%	15%	79%
Finland	227	0%	4%	96%
France	1,583	5%	7%	89%
Germany	3,140	3%	9%	88%
Greece	826	14%	39%	46%
Hungary	788	15%	24%	61%
Ireland	115	0%	3%	97%
Italy	423	36%	32%	31%
Latvia	200	6%	42%	53%
Lithuania	181	26%	48%	27%
Montenegro	100	9%	24%	67%
Netherlands	775	0%	2%	98%
Norway	315	0.6%	3%	96%
Portugal	494	26%	15%	59%
Slovakia	67	16%	49%	34%
Slovenia	193	8%	28%	64%
Spain	1,191	11%	17%	72%
Sweden	599	0.7%	4%	95%
England and Wales	1,273	0%	1%	98%
Northern Ireland	27	0%	0%	100%
Scotland	104	0%	1%	99%
Total/Average	15,821	10%	20%	71%

9b. Es uzskatu, ka manā valstī pēdējo trīs gadu laikā atsevišķi tiesneši ir pieņēmuši kukuļus (saņēmuši naudu) vai iesaistījušies citos korupcijas veidos (pieņēmuši nemonētāras dāvanas vai labvēlību) kā pamudinājumu, lai izlemtu lietu(-as) noteiktā veidā. Ja jūs piekrītat vai pilnīgi piekrītat, vai tas notika ļoti reti, reti vai regulāri?

9b	Response	Regularly	Occasionally	Very rarely	Not sure	Disagree
Austria	740	0%	1%	2%	14%	83%
Belgium	457	0%	1%	1%	11%	87%
Bosnia and Herzegovina	338	4%	12%	6%	51%	28%
Bulgaria	425	3%	13%	5%	48%	31%
Croatia	526	2%	12%	16%	47%	23%
Cyprus	60	0%	0%	0%	2%	98%
Czech Republic	378	0%	2%	14%	35%	49%
Denmark	211	0%	0%	0%	0%	100%
Estonia	67	0%	3%	3%	15%	79%
Finland	227	0%	0%	0%	4%	96%
France	1,583	0%	1%	3%	7%	89%
Germany	3,141	0%	1%	2%	9%	88%
Greece	826	1%	8%	5%	39%	46%
Hungary	789	1%	7%	6%	24%	61%
Ireland	115	0%	0%	0%	3%	97%
Italy	423	1%	14%	21%	32%	31%
Latvia	200	1%	3%	2%	42%	53%
Lithuania	181	1%	12%	13%	48%	27%
Montenegro	100	0%	8%	1%	24%	67%
Netherlands	775	0%	0%	0%	2%	98%
Norway	315	0%	1%	0%	3%	96%
Portugal	495	1%	6%	19%	15%	59%
Slovakia	68	1%	10%	6%	49%	34%
Slovenia	193	1%	4%	3%	28%	64%
Spain	1,192	2%	7%	2%	17%	72%
Sweden	599	0%	0%	0%	4%	95%
England and Wales	1,274	0%	0%	0%	1%	98%
Northern Ireland	27	0%	0%	0%	0%	100%
Scotland	104	0%	0%	0%	1%	99%
Total/Average	15,829	1%	4%	5%	20%	71%

10. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā lietas tiesnešiem ir tikušas sadalītas citādi, nevis saskaņā ar noteiktajiem noteikumiem vai procedūrām, lai ietekmētu konkrētās lietas iznākumu.

10	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	3%	8%	89%
Belgium	457	4%	11%	85%
Bosnia and Herzegovina	338	12%	28%	60%
Bulgaria	424	9%	26%	65%
Croatia	525	10%	21%	69%
Cyprus	60	0%	2%	98%
Czech Republic	378	2%	9%	89%
Denmark	211	0%	0%	100%
Estonia	67	7%	10%	82%
Finland	227	4%	4%	93%
France	1,583	11%	13%	76%
Germany	3,140	2%	5%	93%
Greece	826	12%	26%	62%
Hungary	788	19%	16%	65%
Ireland	115	2%	2%	97%
Italy	423	8%	15%	77%
Latvia	200	8%	28%	65%
Lithuania	181	8%	28%	64%
Montenegro	100	3%	14%	83%
Netherlands	775	2%	6%	93%
Norway	315	3%	4%	93%
Portugal	494	27%	21%	52%
Slovakia	67	1%	18%	81%
Slovenia	193	7%	16%	78%
Spain	1,191	26%	25%	49%
Sweden	599	4%	5%	91%
England and Wales	1,273	1%	4%	94%
Northern Ireland	27	0%	4%	96%
Scotland	104	2%	4%	94%
Total/Average	15,821	7%	13%	80%

11. Pēdējo trīs gadu laikā manus lēmumus vai rīcību ir tieši ietekmējusi prasība vai prasības draudi par personisko atbildību.

11	Response	Agree - Strongly agree	Not sure - Not applicable	Disagree
Austria	740	6%	4%	91%
Belgium	457	1%	1%	98%
Bosnia and Herzegovina	338	9%	5%	86%
Bulgaria	424	4%	7%	89%
Croatia	525	9%	5%	86%
Cyprus	60	0%	0%	100%
Czech Republic	378	3%	2%	96%
Denmark	211	0%	0%	100%
Estonia	67	3%	3%	94%
Finland	227	4%	0%	96%
France	1,583	4%	2%	94%
Germany	3,140	2%	2%	96%
Greece	826	1%	1%	98%
Hungary	788	13%	3%	84%
Ireland	115	2%	0%	98%
Italy	423	9%	7%	84%
Latvia	200	10%	9%	82%
Lithuania	181	1%	4%	96%
Montenegro	100	5%	2%	93%
Netherlands	775	0%	0%	100%
Norway	315	1%	1%	98%
Portugal	494	1%	3%	96%
Slovakia	67	15%	3%	82%
Slovenia	193	4%	2%	94%
Spain	1,191	9%	6%	85%
Sweden	599	1%	2%	97%
England and Wales	1,273	0%	0%	99%
Northern Ireland	27	0%	0%	100%
Scotland	104	1%	1%	98%
Total/Average	15,821	4%	3%	93%

12. Es uzskatu, ka manā valstī atsevišķu tiesnešu lēmumus vai rīcību pēdējo divu gadu laikā ir neatbilstoši ietekmējusi faktiskā,

plašsaziņas līdzekļu (t. i., preses, televīzijas vai radio) darbības vai paredzamas darbības.

12	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	17%	25%	58%
Belgium	457	12%	27%	61%
Bosnia and Herzegovina	338	30%	40%	30%
Bulgaria	424	36%	34%	30%
Croatia	525	53%	25%	22%
Cyprus	60	0%	23%	77%
Czech Republic	378	9%	19%	72%
Denmark	211	3%	6%	91%
Estonia	67	15%	19%	66%
Finland	227	8%	10%	82%
France	1,583	23%	22%	54%
Germany	3,140	13%	28%	59%
Greece	826	24%	32%	44%
Hungary	788	27%	30%	43%
Ireland	115	8%	8%	84%
Italy	423	31%	24%	45%
Latvia	200	35%	37%	29%
Lithuania	181	35%	40%	24%
Montenegro	100	17%	39%	44%
Netherlands	775	3%	15%	83%
Norway	315	4%	10%	86%
Portugal	494	40%	24%	35%
Slovakia	67	60%	24%	16%
Slovenia	193	16%	40%	44%
Spain	1,191	19%	23%	58%
Sweden	599	5%	17%	78%
England and Wales	1,273	4%	11%	85%
Northern Ireland	27	4%	7%	89%
Scotland	104	3%	9%	88%
Total/Average	15,821	19%	23%	58%

13. Uzskatu, ka manā valstī pēdējo trīs gadu laikā atsevišķu tiesnešu lēmumus vai rīcību ir neatbilstoši ietekmējuši faktiskie vai paredzamie ieraksti sociālajos plašsaziņas līdzekļos (piemēram, Facebook, Twitter vai LinkedIn).

13	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	11%	26%	63%
Belgium	457	8%	28%	63%
Bosnia and Herzegovina	338	20%	46%	34%
Bulgaria	424	21%	42%	37%
Croatia	525	37%	31%	32%
Cyprus	60	0%	20%	80%
Czech Republic	378	2%	17%	81%
Denmark	211	1%	5%	93%
Estonia	67	6%	25%	69%
Finland	227	4%	17%	80%
France	1,583	13%	22%	65%
Germany	3,140	7%	26%	67%
Greece	826	15%	33%	53%
Hungary	788	17%	28%	55%
Ireland	115	4%	11%	84%
Italy	423	15%	28%	57%
Latvia	200	17%	37%	46%
Lithuania	181	10%	47%	43%
Montenegro	100	11%	36%	53%
Netherlands	775	2%	16%	82%
Norway	315	3%	10%	88%
Portugal	494	22%	29%	49%
Slovakia	67	51%	21%	28%
Slovenia	193	6%	35%	59%
Spain	1,191	13%	24%	63%
Sweden	599	3%	19%	78%
England and Wales	1,273	2%	8%	90%
Northern Ireland	27	4%	7%	89%
Scotland	104	1%	9%	90%
Total/Average	15,821	11%	24%	65%

Neatkarības aspekti: ar lietu saistīts iekšējais spiediens

14. Pēdējo trīs gadu laikā man ir bijuši draudi, ka pret mani tiks vērsta disciplinārsods vai cita oficiāla rīcība, vai arī tā ir bijusi vērsta, jo es esmu izlēmis kādu lietu.

14	Response	Agree - Strongly agree	Not sure - Not applicable	Disagree
Austria	740	2%	2%	96%
Belgium	457	2%	2%	96%
Bosnia and Herzegovina	338	7%	4%	89%
Bulgaria	424	6%	4%	89%
Croatia	525	4%	3%	93%
Cyprus	60	0%	2%	98%
Czech Republic	378	1%	0%	99%
Denmark	211	0%	0%	100%
Estonia	67	7%	1%	91%
Finland	227	2%	0%	97%
France	1,583	4%	2%	94%
Germany	3,140	1%	1%	98%
Greece	826	6%	3%	91%
Hungary	788	2%	1%	97%
Ireland	115	4%	1%	95%
Italy	423	6%	2%	92%
Latvia	200	17%	12%	72%
Lithuania	181	9%	6%	85%
Montenegro	100	6%	1%	93%
Netherlands	775	0%	0%	100%
Norway	315	2%	1%	97%
Portugal	494	6%	2%	92%
Slovakia	67	15%	6%	79%
Slovenia	193	4%	1%	95%
Spain	1,191	6%	3%	90%
Sweden	599	2%	2%	96%
England and Wales	1,273	1%	1%	98%
Northern Ireland	27	0%	4%	96%
Scotland	104	4%	1%	95%
Total/Average	15,821	4%	2%	93%

15. Pēdējo trīs gadu laikā manas tiesas vadība ir izdarījusi spiedienu, lai es izlemtu atsevišķas lietas noteiktā veidā.

15	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	1%	1%	98%
Belgium	457	4%	3%	93%
Bosnia and Herzegovina	338	6%	4%	90%
Bulgaria	424	4%	3%	93%
Croatia	525	5%	3%	92%
Cyprus	60	0%	0%	100%
Czech Republic	378	1%	1%	98%
Denmark	211	0%	0%	100%
Estonia	67	1%	1%	97%
Finland	227	2%	1%	97%
France	1,583	4%	3%	93%
Germany	3,140	2%	1%	97%
Greece	826	4%	3%	93%
Hungary	788	3%	4%	93%
Ireland	115	3%	0%	97%
Italy	423	4%	3%	93%
Latvia	200	7%	9%	85%
Lithuania	181	4%	3%	92%
Montenegro	100	6%	7%	87%
Netherlands	775	2%	1%	98%
Norway	315	2%	2%	96%
Portugal	494	3%	2%	95%
Slovakia	67	1%	1%	97%
Slovenia	193	2%	2%	96%
Spain	1,191	3%	3%	94%
Sweden	599	2%	2%	96%
England and Wales	1,273	3%	2%	95%
Northern Ireland	27	0%	0%	100%
Scotland	104	4%	2%	94%
Total/Average	15,821	3%	2%	95%

16. Pēdējo divu gadu laikā manas tiesas vadība ir izdarījusi uz mani nepiemērotu spiedienu, lai es izlemtu atsevišķas lietas noteiktā termiņā.

16	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	16%	8%	76%
Belgium	457	5%	3%	92%
Bosnia and Herzegovina	338	9%	8%	83%
Bulgaria	424	4%	3%	93%
Croatia	525	18%	8%	74%
Cyprus	60	5%	3%	92%
Czech Republic	378	6%	3%	91%
Denmark	211	2%	2%	95%
Estonia	67	15%	3%	82%
Finland	227	7%	5%	88%
France	1,583	12%	4%	84%
Germany	3,140	7%	7%	86%
Greece	826	8%	5%	87%
Hungary	788	13%	5%	82%
Ireland	115	8%	3%	89%
Italy	423	13%	3%	83%
Latvia	200	19%	16%	66%
Lithuania	181	14%	4%	81%
Montenegro	100	8%	3%	89%
Netherlands	775	4%	3%	93%
Norway	315	8%	5%	87%
Portugal	494	15%	10%	75%
Slovakia	67	13%	12%	75%
Slovenia	193	15%	11%	75%
Spain	1,191	9%	4%	88%
Sweden	599	9%	4%	87%
England and Wales	1,273	12%	5%	83%
Northern Ireland	27	7%	0%	93%
Scotland	104	7%	4%	89%
Total/Average	15,821	10%	5%	85%

17. Pēdējo trīs gadu laikā manas tiesas vadība ir veikusi neatbilstošu spiedienu uz mani, lai sasniegtu ražošanas mērķus (izskatīto lietu skaits).

17	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	21%	10%	69%
Belgium	457	16%	9%	76%
Bosnia and Herzegovina	338	18%	9%	72%
Bulgaria	424	6%	6%	88%
Croatia	525	25%	7%	68%
Cyprus	60	12%	12%	77%
Czech Republic	378	12%	7%	81%
Denmark	211	6%	6%	88%
Estonia	67	21%	7%	72%
Finland	227	10%	5%	85%
France	1,583	34%	10%	56%
Germany	3,140	10%	9%	80%
Greece	826	17%	10%	74%
Hungary	788	24%	9%	67%
Ireland	115	5%	3%	92%
Italy	423	25%	4%	71%
Latvia	200	18%	16%	67%
Lithuania	181	24%	10%	66%
Montenegro	100	15%	6%	79%
Netherlands	775	7%	8%	85%
Norway	315	8%	10%	82%
Portugal	494	27%	15%	59%
Slovakia	67	24%	7%	69%
Slovenia	193	20%	13%	66%
Spain	1,191	35%	9%	56%
Sweden	599	10%	6%	85%
England and Wales	1,273	11%	8%	82%
Northern Ireland	27	7%	7%	85%
Scotland	104	6%	2%	92%
Total/Average	15,821	16%	8%	75%

18. Pēdējo divu gadu laikā man ir nācies pieņemt lēmumus saskaņā ar vadlinijām, ko tiesneši izstrādājuši pretēji manam profesionālajam viedoklim.

18	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	6%	4%	91%
Belgium	457	7%	4%	89%
Bosnia and Herzegovina	338	13%	9%	78%
Bulgaria	424	22%	16%	62%
Croatia	525	21%	12%	67%
Cyprus	60	0%	0%	100%
Czech Republic	378	9%	6%	85%
Denmark	211	1%	0%	99%
Estonia	67	9%	1%	90%
Finland	227	4%	1%	95%
France	1,583	10%	6%	84%
Germany	3,140	4%	4%	92%
Greece	826	6%	4%	91%
Hungary	788	11%	8%	81%
Ireland	115	10%	10%	80%
Italy	423	11%	9%	80%
Latvia	200	21%	19%	61%
Lithuania	181	14%	14%	72%
Montenegro	100	25%	12%	63%
Netherlands	775	6%	5%	89%
Norway	315	2%	3%	95%
Portugal	494	5%	5%	90%
Slovakia	67	19%	9%	72%
Slovenia	193	6%	12%	82%
Spain	1,191	10%	5%	85%
Sweden	599	6%	3%	91%
England and Wales	1,273	11%	4%	85%
Northern Ireland	27	4%	0%	96%
Scotland	104	10%	5%	86%
Total/Average	15,821	10%	7%	84%

Neatkarības aspekti: tiesnešu iecelšana un paaugstināšana amatā

19. Es uzskatu, ka tiesneši manā valstī ir stājušies tiesneša amatā, pirmo reizi iecelot amatā, nevis tikai pamatojoties uz spējām un pieredzi pēdējo trīs gadu laikā.

19	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	14%	24%	63%
Belgium	457	12%	20%	68%
Bosnia and Herzegovina	338	35%	41%	25%
Bulgaria	424	32%	37%	31%
Croatia	525	39%	32%	29%
Cyprus	60	2%	20%	78%
Czech Republic	378	10%	28%	63%
Denmark	211	1%	1%	98%
Estonia	67	19%	13%	67%
Finland	227	13%	6%	81%
France	1,583	5%	7%	88%
Germany	3,140	8%	13%	79%
Greece	826	13%	20%	67%
Hungary	788	42%	18%	40%
Ireland	115	22%	17%	61%
Italy	423	9%	12%	79%
Latvia	200	24%	20%	57%
Lithuania	181	28%	45%	27%
Montenegro	100	20%	24%	56%
Netherlands	775	3%	5%	92%
Norway	315	9%	9%	82%
Portugal	494	14%	20%	66%
Slovakia	67	13%	30%	57%
Slovenia	193	28%	32%	40%
Spain	1,191	15%	16%	69%
Sweden	599	14%	15%	71%
England and Wales	1,273	9%	10%	81%
Northern Ireland	27	0%	7%	93%
Scotland	104	9%	13%	79%
Total/Average	15,821	16%	19%	65%

20. Es uzskatu, ka tiesneši manā valstī pēdējo trīs gadu laikā ir iecelti amatā Augstākajā tiesā/kasācijas amatā, pamatojoties ne tikai uz spējām un pieredzi.

20	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	33%	34%	33%
Belgium	457	4%	21%	75%
Bosnia and Herzegovina	338	30%	47%	22%
Bulgaria	424	34%	36%	30%
Croatia	525	27%	37%	35%
Cyprus	60	7%	10%	83%
Czech Republic	378	10%	37%	53%
Denmark	211	1%	2%	97%
Estonia	67	27%	21%	52%
Finland	227	11%	13%	76%
France	1,583	9%	17%	74%
Germany	3,140	34%	32%	34%
Greece	826	20%	30%	50%
Hungary	788	52%	17%	31%
Ireland	115	22%	17%	62%
Italy	423	36%	30%	33%
Latvia	200	22%	34%	45%
Lithuania	181	22%	41%	37%
Montenegro	100	10%	27%	63%
Netherlands	775	1%	4%	96%
Norway	315	3%	7%	90%
Portugal	494	38%	25%	37%
Slovakia	67	24%	46%	30%
Slovenia	193	30%	38%	33%
Spain	1,191	65%	20%	16%
Sweden	599	5%	18%	77%
England and Wales	1,273	2%	12%	86%
Northern Ireland	27	4%	0%	96%
Scotland	104	5%	16%	79%
Total/Average	15,821	20%	24%	56%

21. Es uzskatu, ka tiesneši manā valstī pirmās instances un apelācijas tiesās ir paaugstināti amatā/iecelti citā amatā, pamatojoties ne tikai uz spējām.

un pieredzes pēdējo trīs gadu laikā (Piezīme: pieredze var ietvert darba stāžu).

21	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	20%	26%	54%
Belgium	457	12%	25%	63%
Bosnia and Herzegovina	338	36%	41%	22%
Bulgaria	424	32%	37%	31%
Croatia	525	39%	31%	30%
Cyprus	60	3%	25%	72%
Czech Republic	378	12%	29%	59%
Denmark	211	1%	2%	97%
Estonia	67	28%	13%	58%
Finland	227	11%	11%	78%
France	1,583	25%	20%	55%
Germany	3,140	24%	23%	54%
Greece	826	19%	27%	54%
Hungary	788	44%	17%	38%
Ireland	115	19%	14%	67%
Italy	423	41%	18%	41%
Latvia	200	23%	33%	45%
Lithuania	181	30%	42%	28%
Montenegro	100	18%	20%	62%
Netherlands	775	5%	11%	85%
Norway	315	9%	10%	82%
Portugal	494	37%	21%	42%
Slovakia	67	9%	45%	46%
Slovenia	193	32%	31%	37%
Spain	1,191	36%	16%	48%
Sweden	599	14%	17%	69%
England and Wales	1,273	7%	13%	80%
Northern Ireland	27	4%	4%	93%
Scotland	104	10%	14%	76%
Total/Average	15,821	21%	22%	57%

Neatkarības aspekti: darba apstākļi

22a. Pēdējo trīs gadu laikā manos darba apstākļos ir notikušas izmaiņas, kas negatīvi ietekmēja manu neatkarību. Lūdzu, norādiet katru kategoriju: Atalgojums, pensijas, pensionēšanās vecums

22a	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	739	7%	5%	88%
Belgium	457	21%	9%	70%
Bosnia and Herzegovina	329	12%	10%	78%
Bulgaria	417	11%	11%	79%
Croatia	517	19%	9%	72%
Cyprus	60	17%	2%	82%
Czech Republic	378	22%	11%	67%
Denmark	210	1%	1%	98%
Estonia	67	24%	0%	76%
Finland	227	4%	7%	90%
France	1,571	17%	9%	74%
Germany	3,131	11%	7%	82%
Greece	823	11%	7%	82%
Hungary	786	9%	8%	83%
Ireland	115	6%	4%	90%
Italy	415	6%	6%	88%
Latvia	200	24%	15%	62%
Lithuania	179	61%	11%	28%
Montenegro	100	28%	10%	62%
Netherlands	774	2%	2%	96%
Norway	314	4%	4%	93%
Portugal	490	19%	14%	67%
Slovakia	67	31%	10%	58%
Slovenia	192	39%	15%	46%
Spain	1,181	41%	12%	47%
Sweden	598	10%	6%	84%
England and Wales	1,271	12%	6%	82%
Northern Ireland	27	11%	7%	81%
Scotland	104	17%	6%	77%
Total/Average	15,739	17%	8%	75%

22b. Pēdējo trīs gadu laikā manos darba apstākļos ir notikušas izmaiņas, kas negatīvi ietekmēja manu neatkarību. Lūdzu, norādiet katru kategoriju: Darba laiks

22b	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	738	13%	6%	81%
Belgium	452	18%	7%	75%
Bosnia and Herzegovina	326	8%	10%	83%
Bulgaria	418	7%	7%	86%
Croatia	516	13%	6%	81%
Cyprus	60	3%	3%	93%
Czech Republic	375	2%	3%	94%
Denmark	210	3%	1%	96%
Estonia	67	21%	7%	72%
Finland	226	8%	6%	86%
France	1,571	37%	10%	53%
Germany	3,120	13%	7%	79%
Greece	824	17%	8%	74%
Hungary	785	8%	5%	88%
Ireland	115	12%	3%	84%
Italy	413	14%	4%	81%
Latvia	200	8%	11%	82%
Lithuania	180	33%	13%	53%
Montenegro	98	15%	7%	78%
Netherlands	770	4%	3%	93%
Norway	312	6%	5%	89%
Portugal	491	25%	14%	60%
Slovakia	66	6%	9%	85%
Slovenia	192	6%	7%	87%
Spain	1,183	47%	10%	42%
Sweden	599	9%	5%	86%
England and Wales	1,270	10%	5%	85%
Northern Ireland	27	7%	7%	85%
Scotland	104	8%	3%	89%
Total/Average	15,708	13%	7%	80%

22c. Pēdējo trīs gadu laikā manos darba apstākļos ir notikušas izmaiņas, kas negatīvi ietekmēja manu neatkarību. Lūdzu, norādiet katru kategoriju: Darba slodze

22c	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	738	23%	13%	64%
Belgium	457	28%	7%	65%
Bosnia and Herzegovina	333	24%	8%	68%
Bulgaria	418	26%	12%	62%
Croatia	518	37%	8%	55%
Cyprus	60	13%	7%	80%
Czech Republic	375	3%	5%	93%
Denmark	209	5%	1%	94%
Estonia	67	31%	6%	63%
Finland	227	15%	8%	77%
France	1,574	46%	10%	44%
Germany	3,121	22%	14%	64%
Greece	821	25%	9%	66%
Hungary	784	18%	8%	74%
Ireland	115	16%	3%	82%
Italy	418	29%	5%	67%
Latvia	200	24%	15%	62%
Lithuania	179	47%	14%	39%
Montenegro	99	15%	10%	75%
Netherlands	775	6%	6%	88%
Norway	313	7%	8%	85%
Portugal	491	29%	15%	56%
Slovakia	67	31%	10%	58%
Slovenia	190	11%	16%	73%
Spain	1,185	54%	9%	37%
Sweden	596	15%	5%	80%
England and Wales	1,265	12%	5%	83%
Northern Ireland	27	7%	7%	85%
Scotland	103	9%	2%	89%
Total/Average	15,725	22%	9%	70%

22d. Pēdējo trīs gadu laikā manos darba apstākļos ir notikušas izmaiņas, kas negatīvi ietekmēja manu neatkarību.

Lūdzu, norādiet pa kategorijām: Tiesu resursi

22d	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	739	23%	14%	64%
Belgium	457	34%	12%	54%
Bosnia and Herzegovina	331	21%	10%	70%
Bulgaria	418	19%	15%	66%
Croatia	521	38%	9%	53%
Cyprus	60	13%	12%	75%
Czech Republic	377	8%	11%	80%
Denmark	210	8%	1%	91%
Estonia	67	34%	7%	58%
Finland	227	21%	7%	71%
France	1,573	42%	12%	47%
Germany	3,128	21%	13%	67%
Greece	821	21%	12%	67%
Hungary	787	19%	15%	67%
Ireland	115	16%	12%	72%
Italy	419	33%	6%	60%
Latvia	200	26%	21%	54%
Lithuania	179	52%	14%	34%
Montenegro	98	20%	10%	69%
Netherlands	774	8%	11%	81%
Norway	314	11%	14%	75%
Portugal	490	21%	14%	65%
Slovakia	66	26%	18%	56%
Slovenia	191	34%	15%	52%
Spain	1,172	20%	13%	66%
Sweden	596	14%	10%	76%
England and Wales	1,268	18%	7%	75%
Northern Ireland	27	7%	22%	70%
Scotland	102	12%	4%	84%
Total/Average	15,727	22%	12%	66%

22e. Pēdējo trīs gadu laikā manos darba apstākļos ir notikušas izmaiņas, kas negatīvi ietekmēja manu neatkarību.

Lūdzu, norādiet pa kategorijām: Digitalizācija

22e	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	738	13%	12%	75%
Belgium	454	23%	14%	62%
Bosnia and Herzegovina	328	12%	9%	78%
Bulgaria	417	23%	15%	63%
Croatia	518	18%	12%	70%
Cyprus	60	10%	5%	85%
Czech Republic	378	5%	12%	83%
Denmark	210	3%	2%	94%
Estonia	67	15%	10%	75%
Finland	227	10%	9%	81%
France	1,569	22%	17%	61%
Germany	3,130	19%	14%	67%
Greece	821	8%	8%	84%
Hungary	784	13%	12%	75%
Ireland	115	8%	14%	78%
Italy	416	16%	11%	73%
Latvia	199	38%	24%	38%
Lithuania	177	22%	18%	60%
Montenegro	99	14%	15%	71%
Netherlands	775	5%	7%	88%
Norway	312	6%	7%	87%
Portugal	490	22%	13%	65%
Slovakia	67	22%	27%	51%
Slovenia	192	11%	18%	70%
Spain	1,173	29%	12%	58%
Sweden	597	9%	7%	84%
England and Wales	1,269	12%	8%	81%
Northern Ireland	27	7%	11%	81%
Scotland	102	11%	6%	83%
Total/Average	15,711	15%	12%	73%

22f. Pēdējo trīs gadu laikā manos darba apstākļos notika izmaiņas, kas negatīvi ietekmēja manu neatkarību. Lūdzu, norādiet katru kategoriju:

Uzvedība darbā (tostarp seksuāla uzmākšanās un diskriminācija)

22f	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	4%	4%	91%
Belgium	456	5%	4%	91%
Bosnia and Herzegovina	330	6%	8%	86%
Bulgaria	419	5%	5%	90%
Croatia	521	30%	9%	61%
Cyprus	60	2%	2%	97%
Czech Republic	378	2%	2%	95%
Denmark	209	1%	1%	98%
Estonia	67	10%	3%	87%
Finland	227	4%	4%	91%
France	1,572	12%	7%	81%
Germany	3,133	4%	4%	92%
Greece	822	7%	6%	87%
Hungary	786	11%	7%	81%
Ireland	115	3%	6%	91%
Italy	417	7%	5%	88%
Latvia	200	13%	13%	75%
Lithuania	180	7%	11%	82%
Montenegro	98	5%	6%	89%
Netherlands	774	3%	1%	96%
Norway	311	3%	2%	95%
Portugal	488	7%	7%	86%
Slovakia	66	8%	8%	85%
Slovenia	191	13%	9%	78%
Spain	1,182	7%	8%	86%
Sweden	598	3%	3%	93%
England and Wales	1,271	3%	5%	92%
Northern Ireland	27	0%	4%	96%
Scotland	103	6%	3%	91%
Total/Average	15,741	7%	5%	88%

Atbildība

23. Es uzskatu, ka manā valstī tiesneši ievēro augstus ētikas standartus.

23	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	84%	12%	4%
Belgium	457	93%	6%	2%
Bosnia and Herzegovina	338	56%	35%	9%
Bulgaria	424	63%	31%	6%
Croatia	525	64%	30%	6%
Cyprus	60	90%	7%	3%
Czech Republic	378	75%	22%	2%
Denmark	211	98%	0%	2%
Estonia	67	90%	6%	4%
Finland	227	93%	3%	4%
France	1,583	89%	6%	5%
Germany	3,140	87%	10%	4%
Greece	826	54%	32%	14%
Hungary	788	71%	22%	7%
Ireland	115	97%	1%	3%
Italy	423	72%	13%	15%
Latvia	200	72%	25%	3%
Lithuania	181	79%	15%	6%
Montenegro	100	80%	18%	2%
Netherlands	775	95%	4%	1%
Norway	315	94%	3%	3%
Portugal	494	86%	11%	3%
Slovakia	67	64%	34%	1%
Slovenia	193	66%	26%	8%
Spain	1,191	81%	14%	5%
Sweden	599	96%	3%	1%
England and Wales	1,273	95%	1%	4%
Northern Ireland	27	96%	0%	4%
Scotland	104	96%	1%	3%
Total/Average	15,821	82%	13%	5%

24. Es uzskatu, ka manā valstī tiesu iestādes efektīvi vērsās pret tiesnešu amatpārkāpumiem.

24	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	59%	30%	11%
Belgium	457	59%	29%	12%
Bosnia and Herzegovina	338	38%	42%	20%
Bulgaria	424	36%	46%	19%
Croatia	525	42%	38%	19%
Cyprus	60	82%	10%	8%
Czech Republic	378	85%	14%	1%
Denmark	211	93%	6%	1%
Estonia	67	81%	12%	7%
Finland	227	83%	12%	4%
France	1,583	45%	26%	29%
Germany	3,140	66%	26%	8%
Greece	826	51%	33%	16%
Hungary	788	62%	28%	9%
Ireland	115	51%	38%	10%
Italy	423	77%	9%	14%
Latvia	200	73%	24%	3%
Lithuania	181	66%	27%	8%
Montenegro	100	57%	35%	8%
Netherlands	775	80%	18%	2%
Norway	315	88%	10%	2%
Portugal	494	66%	20%	15%
Slovakia	67	33%	37%	30%
Slovenia	193	43%	37%	20%
Spain	1,191	35%	36%	29%
Sweden	599	83%	13%	4%
England and Wales	1,273	79%	16%	5%
Northern Ireland	27	89%	7%	4%
Scotland	104	70%	24%	6%
Total/Average	15,821	65%	24%	11%

25. Manā valstī tiesu iestādes efektīvi vērsās pret korupciju tiesnešos

25	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	740	69%	26%	5%
Belgium	457	67%	28%	5%
Bosnia and Herzegovina	338	25%	45%	30%
Bulgaria	424	27%	52%	21%
Croatia	525	35%	43%	22%
Cyprus	60	83%	17%	0%
Czech Republic	378	87%	11%	1%
Denmark	211	86%	14%	0%
Estonia	67	85%	9%	6%
Finland	227	69%	30%	2%
France	1,583	75%	17%	8%
Germany	3,140	81%	16%	3%
Greece	826	55%	34%	11%
Hungary	788	72%	22%	6%
Ireland	115	67%	30%	3%
Italy	423	79%	10%	10%
Latvia	200	66%	31%	4%
Lithuania	181	66%	28%	6%
Montenegro	100	52%	42%	6%
Netherlands	775	78%	21%	1%
Norway	315	93%	6%	1%
Portugal	494	66%	21%	12%
Slovakia	67	36%	43%	21%
Slovenia	193	46%	43%	11%
Spain	1,191	68%	23%	9%
Sweden	599	80%	18%	2%
England and Wales	1,273	85%	13%	2%
Northern Ireland	27	93%	7%	0%
Scotland	104	85%	15%	0%
Total/Average	15,821	68%	25%	7%

Tiesnešu neatkarības ievērošana

26a. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā manu kā tiesneša neatkarību ir ievērojuši:

Association of judges	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	733	97%	2%	1%
Belgium	404	94%	5%	1%
Bosnia and Herzegovina	328	85%	11%	4%
Bulgaria	402	67%	25%	7%
Croatia	488	87%	9%	5%
Cyprus	57	95%	0%	5%
Czech Republic	337	96%	1%	3%
Denmark	208	98%	0%	1%
Estonia	67	84%	12%	4%
Finland	226	96%	3%	1%
France	1,270	93%	3%	4%
Germany	3,007	96%	2%	1%
Greece	816	92%	6%	3%
Hungary	785	82%	5%	13%
Ireland	114	96%	0%	4%
Italy	403	80%	7%	12%
Latvia	198	89%	8%	3%
Lithuania	181	81%	13%	7%
Montenegro	95	84%	8%	7%
Netherlands	720	98%	1%	0%
Norway	292	97%	1%	2%
Portugal	492	89%	5%	6%
Slovakia	63	89%	8%	3%
Slovenia	160	93%	5%	3%
Spain	1,095	91%	4%	5%
Sweden	555	90%	7%	2%
England and Wales	1,088	88%	10%	2%
Northern Ireland	23	96%	4%	0%
Scotland	80	93%	6%	1%
Total/Average	14,687	90%	6%	4%

26b. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā manu kā tiesneša neatkarību ir ievērojuši:

Constitutional Court	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	725	96%	2%	2%
Belgium	412	93%	5%	2%
Bosnia and Herzegovina	330	89%	9%	2%
Bulgaria	407	79%	18%	2%
Croatia	509	84%	11%	5%
Cyprus *)	-	-	-	-
Czech Republic	353	94%	3%	4%
Denmark *)	-	-	-	-
Estonia *)	-	-	-	-
Finland *)	-	-	-	-
France	1,241	90%	5%	4%
Germany	3,085	94%	4%	3%
Greece	342	91%	6%	3%
Hungary	786	68%	18%	14%
Ireland *)	-	-	-	-
Italy	379	86%	8%	6%
Latvia	199	89%	8%	3%
Lithuania	181	88%	9%	3%
Montenegro *)	-	-	-	-
Netherlands *)	-	-	-	-
Norway	-	-	-	-
Portugal	489	86%	11%	3%
Slovakia	65	91%	3%	6%
Slovenia	166	87%	10%	2%
Spain	1,032	86%	8%	6%
Sweden *)	-	-	-	-
England and Wales *)	-	-	-	-
Northern Ireland *)	-	-	-	-
Scotland *)	-	-	-	-
Total/Average	10,701	88%	8%	4%
*) country has no Constitutional Court				

26c. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manū kā tiesneša neatkarību ir respektējuši:

Council for the Judiciary	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria *	-	-	-	-
Belgium	426	86%	8%	6%
Bosnia and Herzegovina	319	85%	12%	3%
Bulgaria	418	53%	25%	22%
Croatia	502	84%	10%	6%
Cyprus *	-	-	-	-
Czech Republic *	-	-	-	-
Denmark	204	93%	3%	4%
Estonia *	-	-	-	-
Finland	226	92%	5%	4%
France	1,463	94%	3%	3%
Germany *	-	-	-	-
Greece	809	90%	8%	2%
Hungary	785	77%	8%	16%
Ireland	113	88%	7%	5%
Italy	408	74%	10%	16%
Latvia	199	80%	13%	7%
Lithuania	181	74%	17%	9%
Montenegro	99	85%	10%	5%
Netherlands	756	86%	10%	4%
Norway	304	84%	9%	7%
Portugal	492	74%	12%	15%
Slovakia	65	52%	25%	23%
Slovenia	180	76%	19%	5%
Spain	1,143	63%	16%	21%
Sweden *	594	78%	13%	9%
England and Wales	790	80%	18%	2%
Northern Ireland	24	96%	4%	0%
Scotland	61	79%	16%	5%
Total/Average	10,561	80%	12%	8%
*) country has no Council for the Judiciary				

26d. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manū kā tiesneša neatkarību ir respektējuši:

Court Management	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	735	84%	8%	8%
Belgium	454	88%	5%	7%
Bosnia and Herzegovina	336	85%	7%	9%
Bulgaria	420	81%	11%	7%
Croatia	519	83%	8%	8%
Cyprus	55	98%	0%	2%
Czech Republic	372	92%	4%	4%
Denmark	203	98%	1%	1%
Estonia	67	88%	4%	7%
Finland	227	93%	2%	5%
France	1,558	84%	8%	8%
Germany	3,122	88%	6%	6%
Greece	822	88%	6%	5%
Hungary	785	79%	7%	14%
Ireland	113	88%	6%	6%
Italy	419	80%	7%	13%
Latvia	200	73%	16%	12%
Lithuania	181	75%	14%	12%
Montenegro	100	83%	11%	6%
Netherlands	766	92%	5%	4%
Norway	304	95%	2%	4%
Portugal	486	73%	13%	14%
Slovakia	66	88%	8%	5%
Slovenia	189	80%	11%	10%
Spain	1,158	78%	10%	12%
Sweden	592	89%	4%	7%
England and Wales	1,206	88%	7%	5%
Northern Ireland	25	88%	8%	4%
Scotland	99	84%	8%	8%
Total/Average	15,579	86%	7%	7%

26d. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manu kā tiesneša neatkarību ir
respektējuši:

Valdība	Atbilde:	Piekrītu - pilnīgi piekrītu	Nav pārliecināts	nepiekrītu - pilnīgi nepiekrītu
Austrija	720	39%	28%	33%
Beļģija	437	57%	22%	22%
Bosnija un Hercegovina	315	69%	20%	11%
Bulgārija	409	22%	32%	45%
Horvātijā	485	68%	19%	13%
Kipra	53	79%	13%	8%
Čehija	327	52%	22%	26%
Dānija	205	91%	5%	4%
Igaunija	67	58%	25%	16%
Somija	227	89%	6%	5%
Francija	1,433	29%	22%	49%
Vācija	3,104	79%	13%	7%
Grieķija	795	62%	21%	17%
Ungārija	788	46%	17%	38%
Irija	115	84%	9%	7%
Itālija	396	51%	17%	32%
Latvija	199	34%	31%	35%
Lietuva	179	25%	32%	43%
Melnkalne	95	64%	20%	16%
Nīderlande	756	74%	17%	10%
Norvēģija	285	90%	7%	3%
Portugāle	486	57%	21%	22%
Slovākija	62	26%	27%	47%
Slovēnija	168	23%	23%	54%
Spānija	1,112	44%	12%	45%
Zviedrija	584	85%	9%	6%
Anglija un Velsa	1,265	40%	18%	42%
Ziemeļīrija	27	41%	26%	33%
Skotija	103	48%	18%	34%
Kopā/vidējais rādītājs	15,197	56%	19%	25%

26e. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā manu kā tiesneša neatkarību ir
respektējuši:

Lawyers	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	738	82%	12%	6%
Belgium	449	84%	10%	6%
Bosnia and Herzegovina	336	72%	18%	10%
Bulgaria	418	55%	28%	17%
Croatia	515	74%	16%	10%
Cyprus	58	74%	17%	9%
Czech Republic	347	79%	17%	4%
Denmark	208	97%	1%	2%
Estonia	67	81%	18%	1%
Finland	227	93%	4%	4%
France	1,550	70%	15%	15%
Germany	3,127	85%	11%	5%
Greece	822	71%	17%	13%
Hungary	787	76%	13%	10%
Ireland	115	96%	1%	3%
Italy	414	63%	14%	23%
Latvia	197	60%	29%	11%
Lithuania	181	46%	38%	16%
Montenegro	96	77%	16%	7%
Netherlands	771	91%	7%	2%
Norway	311	96%	3%	1%
Portugal	493	69%	18%	13%
Slovakia	67	58%	22%	19%
Slovenia	188	69%	19%	12%
Spain	1,158	72%	14%	14%
Sweden	595	89%	6%	5%
England and Wales	1,267	91%	5%	4%
Northern Ireland	27	85%	11%	4%
Scotland	103	94%	2%	4%
Total/Average	15,632	78%	14%	9%

26f. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manu kā tiesneša neatkarību ir respektējuši:

Media	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	727	49%	27%	24%
Belgium	424	59%	23%	18%
Bosnia and Herzegovina	329	55%	27%	18%
Bulgaria	412	24%	33%	43%
Croatia	495	47%	22%	31%
Cyprus	53	53%	23%	25%
Czech Republic	333	56%	27%	17%
Denmark	208	87%	6%	7%
Estonia	67	61%	19%	19%
Finland	227	82%	9%	9%
France	1,451	30%	24%	47%
Germany	3,083	57%	28%	16%
Greece	791	50%	25%	25%
Hungary	787	34%	19%	47%
Ireland	115	74%	12%	14%
Italy	410	36%	14%	50%
Latvia	197	24%	41%	36%
Lithuania	181	10%	40%	49%
Montenegro	94	46%	33%	21%
Netherlands	755	65%	23%	12%
Norway	300	93%	6%	1%
Portugal	484	40%	23%	37%
Slovakia	62	18%	26%	56%
Slovenia	175	31%	30%	38%
Spain	1,137	39%	15%	46%
Sweden	593	77%	13%	9%
England and Wales	1,264	36%	24%	40%
Northern Ireland	27	44%	33%	22%
Scotland	103	46%	22%	32%
Total/Average	15,284	49%	23%	28%

26g. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manu kā tiesneša neatkarību ir respektējuši:

Parliament	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	721	54%	28%	18%
Belgium	423	63%	20%	16%
Bosnia and Herzegovina	311	63%	24%	12%
Bulgaria	408	24%	34%	42%
Croatia	480	62%	21%	17%
Cyprus	51	63%	14%	24%
Czech Republic	326	55%	20%	25%
Denmark	206	86%	5%	9%
Estonia	67	63%	30%	7%
Finland	226	87%	8%	5%
France	1,393	37%	24%	39%
Germany	3,085	79%	14%	7%
Greece	784	60%	23%	17%
Hungary	787	51%	17%	32%
Ireland	115	82%	9%	10%
Italy	396	47%	17%	36%
Latvia	198	33%	37%	30%
Lithuania	181	17%	31%	52%
Montenegro	92	60%	23%	17%
Netherlands	750	56%	27%	18%
Norway	278	90%	8%	3%
Portugal	483	54%	24%	22%
Slovakia	62	27%	21%	52%
Slovenia	161	35%	29%	36%
Spain	1,059	45%	13%	43%
Sweden	581	88%	8%	5%
England and Wales	1,262	46%	23%	31%
Northern Ireland	27	44%	33%	22%
Scotland	103	41%	25%	34%
Total/Average	15,016	56%	21%	23%

26h. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manu kā tiesneša neatkarību ir
respektējuši:

Parties in procedures	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	736	83%	12%	5%
Belgium	450	78%	12%	10%
Bosnia and Herzegovina	329	64%	23%	13%
Bulgaria	419	58%	28%	14%
Croatia	517	61%	21%	18%
Cyprus	56	75%	14%	11%
Czech Republic	375	77%	16%	7%
Denmark	209	96%	2%	2%
Estonia	67	81%	9%	10%
Finland	227	86%	6%	8%
France	1,525	72%	15%	13%
Germany	3,120	83%	13%	4%
Greece	821	75%	18%	7%
Hungary	787	77%	13%	10%
Ireland	115	81%	9%	10%
Italy	417	68%	15%	17%
Latvia	196	26%	44%	30%
Lithuania	181	46%	36%	17%
Montenegro	96	74%	19%	7%
Netherlands	769	88%	9%	4%
Norway	311	93%	6%	1%
Portugal	492	67%	21%	12%
Slovakia	67	60%	25%	15%
Slovenia	183	49%	25%	26%
Spain	1,152	77%	12%	11%
Sweden	595	84%	8%	8%
England and Wales	1,261	75%	14%	11%
Northern Ireland	26	65%	19%	15%
Scotland	103	77%	17%	7%
Total/Average	15,602	72%	17%	11%

26i. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manu kā tiesneša neatkarību ir
respektējuši:

Prosecution	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	629	90%	8%	2%
Belgium	434	90%	6%	4%
Bosnia and Herzegovina	330	81%	16%	3%
Bulgaria	418	66%	24%	10%
Croatia	497	84%	12%	4%
Cyprus	55	89%	5%	5%
Czech Republic	335	92%	4%	4%
Denmark	208	98%	0%	1%
Estonia	49	69%	24%	6%
Finland	198	86%	11%	3%
France	1,519	86%	7%	8%
Germany	2,685	93%	5%	2%
Greece	729	90%	8%	2%
Hungary	781	81%	13%	6%
Ireland	115	93%	3%	3%
Italy	381	79%	12%	9%
Latvia	194	77%	18%	5%
Lithuania	169	71%	22%	7%
Montenegro	93	84%	13%	3%
Netherlands	542	96%	4%	1%
Norway	304	97%	2%	1%
Portugal	489	85%	9%	6%
Slovakia	64	84%	8%	8%
Slovenia	166	88%	10%	2%
Spain	1,123	89%	6%	6%
Sweden	476	93%	3%	3%
England and Wales	1,031	76%	21%	3%
Northern Ireland	23	83%	9%	9%
Scotland	83	82%	11%	7%
Total/Average	14,120	85%	10%	5%

26j. Es uzskatu, ka pēdējo trīs gadu laikā manū kā tiesneša neatkarību ir ievērojuši:

Social media	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	686	25%	39%	36%
Belgium	406	51%	30%	19%
Bosnia and Herzegovina	304	50%	32%	17%
Bulgaria	398	19%	44%	37%
Croatia	477	42%	31%	27%
Cyprus	51	47%	27%	25%
Czech Republic	291	38%	48%	13%
Denmark	178	61%	30%	9%
Estonia	66	39%	38%	23%
Finland	223	57%	29%	14%
France	1,305	25%	29%	45%
Germany	2,956	34%	40%	25%
Greece	763	47%	32%	21%
Hungary	784	33%	27%	40%
Ireland	115	34%	41%	25%
Italy	395	32%	29%	38%
Latvia	192	27%	45%	28%
Lithuania	177	12%	51%	37%
Montenegro	88	48%	34%	18%
Netherlands	708	35%	36%	28%
Norway	258	66%	31%	2%
Portugal	477	35%	31%	33%
Slovakia	61	18%	39%	43%
Slovenia	147	19%	30%	51%
Spain	1,082	38%	23%	39%
Sweden	574	54%	31%	15%
England and Wales	1,243	19%	45%	36%
Northern Ireland	26	23%	54%	23%
Scotland	103	22%	52%	25%
Total/Average	14,534	36%	36%	27%

26k. Pēdējo trīs gadu laikā es uzskatu, ka manū kā tiesneša neatkarību ir respektējuši:

Supreme Court / Court of Cassation	Response	Agree - Strongly agree	Not sure	Disagree - Strongly disagree
Austria	721	95%	3%	2%
Belgium	420	95%	3%	1%
Bosnia and Herzegovina	327	89%	9%	2%
Bulgaria	417	79%	18%	3%
Croatia	516	87%	10%	3%
Cyprus	56	95%	2%	4%
Czech Republic	349	94%	3%	4%
Denmark	198	98%	1%	2%
Estonia	66	83%	8%	9%
Finland	224	95%	3%	2%
France	1,415	94%	2%	3%
Germany	3,042	93%	4%	2%
Greece	800	86%	11%	3%
Hungary	783	76%	11%	12%
Ireland	114	96%	0%	4%
Italy	385	82%	11%	7%
Latvia	199	81%	12%	7%
Lithuania	180	89%	9%	2%
Montenegro	96	89%	7%	4%
Netherlands	711	99%	1%	1%
Norway	297	98%	1%	1%
Portugal	485	86%	10%	5%
Slovakia	65	83%	14%	3%
Slovenia	182	82%	15%	3%
Spain	1,084	85%	9%	7%
Sweden	584	95%	2%	2%
England and Wales	1,229	90%	8%	3%
Northern Ireland	26	77%	15%	8%
Scotland	101	91%	7%	2%
Total/Average	15,072	89%	7%	4%

Respondentu personiskās un profesionālās īpašības

27. Dzimums

Gender	Response	Did not answer / Identify differently	Male	Female
Austria	730	1%	48%	52%
Belgium	451	1%	45%	55%
Bosnia and Herzegovina	338	0%	35%	65%
Bulgaria	422	0%	36%	64%
Croatia	524	0%	27%	73%
Cyprus	60	0%	48%	52%
Czech Republic	377	0%	50%	50%
Denmark	210	0%	51%	49%
Estonia	66	1%	33%	67%
Finland	221	3%	43%	57%
France	1,564	1%	33%	67%
Germany	3,119	1%	55%	45%
Greece	816	1%	29%	71%
Hungary	745	5%	38%	62%
Ireland	115	0%	57%	43%
Italy	421	0%	53%	47%
Latvia	198	1%	19%	81%
Lithuania	180	1%	37%	63%
Montenegro	96	4%	31%	69%
Netherlands	771	1%	45%	55%
Norway	315	0%	56%	44%
Portugal	491	1%	38%	62%
Slovakia	66	1%	56%	44%
Slovenia	192	1%	19%	81%
Spain	1,170	2%	53%	47%
Sweden	597	0%	48%	52%
England and Wales	1,251	2%	63%	37%
Northern Ireland	27	0%	81%	19%
Scotland	103	1%	63%	37%
Total/Average	15,636	1%	45%	55%

28. Tiesneša darba pieredze

Judicial experience	Response	0-5 years	6-10 years	11-15 years	16-20 years	21-25 years	Over 25 years
Austria	740	11%	19%	11%	15%	15%	30%
Belgium	457	26%	19%	16%	12%	15%	12%
Bosnia and Herzegovina	338	13%	16%	22%	12%	14%	24%
Bulgaria	424	9%	9%	15%	14%	28%	25%
Croatia	525	7%	9%	14%	13%	23%	34%
Cyprus	60	37%	18%	15%	13%	13%	3%
Czech Republic	378	19%	11%	10%	19%	16%	26%
Denmark	211	24%	14%	27%	16%	12%	8%
Estonia	67	10%	24%	12%	24%	10%	19%
Finland	227	33%	23%	15%	7%	7%	14%
France	1,583	23%	13%	12%	15%	11%	27%
Germany	3,140	17%	11%	15%	13%	14%	30%
Greece	826	18%	28%	14%	14%	14%	12%
Hungary	788	12%	12%	16%	16%	18%	26%
Ireland	115	39%	36%	15%	5%	3%	3%
Italy	423	22%	10%	8%	6%	9%	45%
Latvia	200	11%	14%	18%	22%	13%	23%
Lithuania	181	18%	20%	14%	17%	15%	15%
Montenegro	100	17%	22%	19%	16%	7%	19%
Netherlands	775	18%	13%	19%	17%	15%	18%
Norway	315	30%	20%	19%	13%	9%	10%
Portugal	494	9%	5%	15%	17%	20%	33%
Slovakia	67	39%	12%	7%	16%	12%	13%
Slovenia	193	11%	6%	19%	19%	17%	28%
Spain	1,191	8%	9%	14%	13%	17%	39%
Sweden	599	23%	19%	27%	15%	7%	10%
England and Wales	1,273	28%	18%	22%	15%	10%	7%
Northern Ireland	27	22%	30%	11%	11%	11%	15%
Scotland	104	22%	24%	20%	17%	9%	8%
Total/Average	15,821	20%	17%	16%	15%	13%	20%

29. Galvenā darba vieta

Type of court	Respos	Court of first instance	Appeal court	Supreme Court/ Court of Cassation
Austria	740	64%	31%	5%
Belgium	457	84%	16%	0%
Bosnia and Herzegovina	338	73%	23%	4%
Bulgaria	424	75%	17%	8%
Croatia	525	67%	31%	2%
Cyprus	60	100%	0%	0%
Czech Republic	378	72%	21%	7%
Denmark	211	69%	26%	5%
Estonia	67	69%	21%	10%
Finland	227	58%	37%	5%
France	1,583	75%	21%	3%
Germany	3,140	76%	20%	4%
Greece	826	75%	19%	7%
Hungary	788	71%	25%	4%
Ireland	115	82%	12%	6%
Italy	423	82%	17%	1%
Latvia	200	68%	24%	9%
Lithuania	181	60%	32%	8%
Montenegro	100	89%	9%	2%
Netherlands	775	76%	23%	0%
Norway	315	64%	33%	3%
Portugal	494	75%	22%	3%
Slovakia	67	69%	27%	4%
Slovenia	193	80%	18%	2%
Spain	1,191	68%	30%	2%
Sweden	599	66%	31%	3%
England and Wales	1,273	94%	6%	0%
Northern Ireland	27	96%	4%	0%
Scotland	104	88%	12%	0%
Total/Average	15,821	75%	21%	4%

30. Galvenā darba joma

Type of cases	Response	administrative cases	civil (including family) cases	criminal cases	civil and criminal cases in equal measure	civil, administrative and criminal cases in equal measure
Austria	740	22%	61%	13%	3%	1%
Belgium	457	2%	58%	27%	11%	2%
Bosnia and Herzegovina	338	5%	58%	23%	10%	4%
Bulgaria	424	18%	42%	26%	6%	7%
Croatia	525	7%	66%	27%	0%	0%
Cyprus	60	8%	17%	15%	60%	0%
Czech Republic	378	8%	65%	27%	0%	0%
Denmark	211	1%	3%	9%	52%	36%
Estonia	67	25%	45%	27%	3%	0%
Finland	227	31%	19%	15%	34%	1%
France	1,583	2%	48%	34%	14%	2%
Germany	3,140	28%	46%	21%	4%	0%
Greece	826	62%	11%	3%	24%	0%
Hungary	788	8%	52%	38%	1%	0%
Ireland	115	4%	37%	30%	14%	15%
Italy	423	10%	41%	46%	2%	0%
Latvia	200	15%	51%	31%	3%	1%
Lithuania	181	8%	44%	27%	3%	18%
Montenegro	100	6%	45%	36%	12%	1%
Netherlands	775	22%	42%	30%	5%	1%
Norway	315	0%	4%	2%	77%	18%
Portugal	494	5%	47%	35%	13%	1%
Slovakia	67	13%	60%	27%	0%	0%
Slovenia	193	5%	67%	24%	4%	1%
Spain	1,191	11%	38%	29%	21%	1%
Sweden	599	41%	9%	19%	29%	2%
England and Wales	1,273	20%	53%	22%	3%	3%
Northern Ireland	27	11%	44%	26%	7%	11%
Scotland	104	16%	26%	18%	31%	9%
Total/Average	15,821	14%	41%	24%	15%	5%

31. Dalība tiesnešu asociācijā

Member of a judges association	Response	yes	no
Austria	740	96%	4%
Belgium	457	36%	64%
Bosnia and Herzegovina	338	76%	24%
Bulgaria	424	33%	67%
Croatia	525	65%	35%
Cyprus	60	92%	8%
Czech Republic	378	32%	68%
Denmark	211	100%	0%
Estonia	67	81%	19%
Finland	227	62%	38%
France	1,583	46%	54%
Germany	3,140	70%	30%
Greece	826	97%	3%
Hungary	788	46%	54%
Ireland	115	97%	3%
Italy	423	91%	9%
Latvia	200	51%	49%
Lithuania	181	62%	38%
Montenegro	100	69%	31%
Netherlands	775	64%	36%
Norway	315	92%	8%
Portugal	494	88%	12%
Slovakia	67	42%	58%
Slovenia	193	67%	33%
Spain	1,191	64%	36%
Sweden	599	29%	71%
England and Wales	1,273	59%	41%
Northern Ireland	27	89%	11%
Scotland	104	63%	37%
Total/Average	15,821	68%	32%